

Využívanie externých foriem financovania MSP

Reprezentatívny kvantitatívny prieskum
názorov a stanovísk medzi malými a strednými podnikateľmi

Správa z prieskumu

február 2017

Prieskum realizovala agentúra Actly s.r.o.
na základe zadania Slovak Business Agency.

OBSAH

ÚVOD	4
Popis cieľov prieskumu	4
Popis vzorky a metodika prieskumu	4
1 Využívanie externých finančných zdrojov	10
1.1 Využívané finančné zdroje na začiatku podnikania.....	10
1.2 Využívané finančné zdroje v priebehu posledných 12 mesiacov ..	14
2 Nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania ako prekážka pre fungovanie a rozvoj firiem	18
3 Bankový úver ako zdroj externého financovania	21
3.1 Využívanie zaručenia bankového úveru verejnou zárukou	21
3.2 Úspešnosť získania bankového úveru	24
3.3 Dôvody zamietnutia bankového úveru	27
3.4 Výška získaného bankového úveru	31
3.5 Účel využitia bankového úveru	35
3.6 Formy ručenia bankového úveru	39
3.7 Vnímanie zmeny podmienok pre získanie bankového úveru	43
3.8 Vnímanie limitujúcich faktorov pre získanie bankových úverov	47
4 Podporné nástroje verejného sektora ako externý zdroj financovania	51
4.1 Vnímanie možnosti získania externých finančných zdrojov z podporných nástrojov verejného sektora	51
4.2 Vnímanie zmien v podmienkach pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora	54
5 Využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít.....	59
6 Vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch	75
6.1 Potreba využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch	75

6.2 Predpokladaný účel využitia zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch.....	78
6.3 Predpokladané formy využitia zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch.....	82
8 Splatnosť faktúr.....	86
8.1 Platobné lehoty.....	86
8.2 Platobná disciplína	88
9 Zhrnutie výsledkov	92
Zoznam tabuliek.....	97
Zoznam grafov	103
Dotazník.....	106

ÚVOD

Popis cieľov prieskumu

Slovak Business Agency (ďalej „SBA“) predstavuje v SR kľúčovú a najstaršiu špecializovanú inštitúciu z hľadiska podpory malých a stredných podnikov (ďalej „MSP“). Vznikla v roku 1993 spoločnou iniciatívou EÚ a vlády SR. Je to jedinečná platforma verejného a súkromného sektora. **SBA chce byť prvou voľbou slovenských firiem pri vzniku a rozvoji ich podnikania.**

Cieľom prieskumu medzi podnikateľmi fyzickými osobami (ďalej „FO“) a predstaviteľmi malých a stredných podnikov právnickými osobami (ďalej „MSP-PO“) bolo zistiť názory a stanoviská k využívaniu externých foriem financovania.

Prieskum sa špecificky zameriaval na nasledujúce oblasti:

- využívanie externých finančných zdrojov – na začiatku podnikania a v posledných 12 mesiacoch;
- vnímanie nepriaznivej situácie v oblasti získavania externých finančných zdrojov;
- hodnotenie bankového úveru ako zdroju externého financovania – samotné využívanie bankového úveru, využívanie zaručenia verejnou zárukou a využívanie iných foriem zaručenia bankového úveru, úspešnosť získania úveru a dôvody zamietnutia, výška a účel získaného bankového úveru;
- vnímanie zmeny podmienok pre získanie bankového úveru a vnímanie limitujúcich faktorov;
- hodnotenie podporných nástrojov verejného sektora ako externý zdroj financovania – vnímanie možnosti ich získania, vnímanie zmien v podmienkach pre ich získanie;
- využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít;
- vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch – vnímanie potreby ich využitia, predpokladané formy využitia externých zdrojov financovania;
- hodnotenie priemernej platobnej lehoty (v dňoch) dohodnutej so zákazníkmi z podnikateľského sektora, priemerného času (v dňoch), počas ktorého zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia faktúry.

Popis vzorky a metodika prieskumu

Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov v období od 1. februára do 23. februára 2017 na celkovej vzorke 1000 podnikateľov.

Prieskum sa realizoval metódou CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) – telefonické rozhovory so zaznamenávaním odpovedí do počítača.

Základný súbor tvorili podnikatelia – fyzické osoby (FO) a predstavitelia malých a stredných podnikov – právnické osoby (MSP-PO).

Výberový súbor o veľkosti 1000 podnikateľov bol vytvorený stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru osobitne pre podnikateľov – fyzické osoby a predstaviteľov malých a stredných podnikov – právnické osoby.

Rozdelenie podnikov podľa počtu zamestnancov:

- mikro podnikatelia s počtom zamestnancom 0-9 tvorili 50% vzorky (496 respondentov)
- malé podniky s 10-49 zamestnancami tvorili 29% vzorky (288 respondentov)
- stredné podniky s 50-249 zamestnancami tvorili 22% vzorky (216 respondentov)

Vzorka bola stratifikovaná na základe nasledujúcich znakov:

1) hlavný druh ekonomickej činnosti – na základe medzinárodnej klasifikácie SK NACE

- pôdohospodárstvo – A;
- priemysel - B, C, D, E;
- stavebníctvo – F;
- obchod – G;
- ubytovanie a stravovanie – I;
- doprava, informácie - H, J;
- obchodné služby - K, L, M, N;
- ostatné služby – O, P, Q, R, S.

2) rozdelenie podnikov podľa ich sídla z hľadiska krajského členenia

- Bratislavský
- Trnavský
- Trenčiansky
- Nitriansky
- Žilinský
- Banskobystrický
- Prešovský
- Košický kraj.

POZNÁMKA: V grafoch, ktoré uvádzame v tomto dokumente, sa môže z dôvodu zaokrúhľovania súčet odpovedí líšiť od 100% $\pm 1\%$.

Nasledujúce tabuľky prinášajú prehľad štruktúry skúmanej vzorky z hľadiska ich právnej formy, veľkostnej kategorizácie podľa počtu zamestnancov, hlavného druhu činnosti a krajského členenia. Tiež podľa ukazovateľov popisujúcich FO a MSP-PO podľa ich životného cyklu, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb na celkových tržbách v roku 2016.

Skúmaní podnikatelia podľa typu

Typ podnikateľa	v%
FO – podnikateľ – fyzická osoba	25,0
MSP-PO – malý a stredný podnik – právnická osoba	75,0

Podľa nastavených kvót prieskumu vzorku tvorilo 25% podnikateľov fyzických osôb (FO - živnostníci, podnikatelia v slobodnom povolání, samostatne hospodáriaci roľníci) a 75% predstaviteľov malých a stredných podnikov (MSP-PO).

Skúmaní podnikatelia podľa počtu zamestnancov

Počet zamestnancov	v%		
	FO	MSP-PO	celok
0 až 9 zamestnancov	78,4	40,0	49,6
10 až 49 zamestnancov	15,2	33,3	28,8
50 až 249 zamestnancov	6,4	26,7	21,6

Celkovo bolo v skúmanej vzorke 50% podnikateľov s počtom zamestnancov menej ako 9, ďalej 29% podnikateľov s počtom zamestnancov od 10 do 49 a napokon 22% podnikateľov s počtom zamestnancov od 50 do 249. V kategórii fyzických osôb prirodzene vysoko prevažovali podnikatelia s počtom zamestnancov do 9 (78%).

Skúmaní podnikatelia podľa právnej formy podnikania

Právna forma podnikania	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Živnostník	100,0	0,0	25,0
Spoločnosť s ručením obmedzeným	0,0	86,1	64,6
Akciová spoločnosť	0,0	6,7	5,0
Iné	0,0	7,2	5,4

Medzi malými a strednými podnikmi bola prevažná väčšina spoločností s ručením obmedzeným (86%), ďalších 7% tvorili akciové spoločnosti. Celkovo bolo v skúmanej vzorke 65% spoločností s ručením obmedzeným.

Skúmaní podnikatelia podľa sídla firmy z hľadiska krajského členenia

Kraj sídla podnikateľa	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Bratislava a Bratislavský kraj	14,8	34,0	29,2
Trnavský kraj	10,8	8,8	9,3
Trenčiansky kraj	10,8	7,9	8,6
Nitriansky kraj	13,2	10,9	11,5
Žilinský kraj	15,2	10,3	11,5
Banskobystrický kraj	10,8	8,8	9,3
Prešovský kraj	14,4	9,1	10,4
Košický kraj	10,0	10,3	10,2

Najväčšia časť skúmaných podnikateľov má sídlo v Bratislavskom kraji (29%). Ostatné kraje sú zastúpené na úrovni 10% s maximálnou odchýlkou +/- 2%.

Skúmaní podnikatelia podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti – podrobné členenie

Hlavný druh ekonomickej činnosti	v%		
	FO	MSP-PO	celok
A. Pôdohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	5,2	3,3	3,8
B. Ťažba a dobývanie	0,8	0,0	0,2
C. Priemyselná výroba	13,6	8,5	9,8
D. Dodávka elektriny a plynu	0,8	0,0	0,2
E. Dodávka vody a odpady	0,0	0,5	0,4
F. Stavebníctvo	21,6	8,1	11,5
G. Veľkoobchod a maloobchod	21,6	26,7	25,4
H. Doprava a skladovanie	3,6	6,1	5,5
I. Ubytovacie a stravovacie služby	3,6	3,7	3,7
J. Informácie a komunikácia	2,4	3,6	3,3
K. Finančné a poisťovacie činnosti	7,2	5,7	6,1
L. Činnosti v oblasti nehnuteľností	2,4	5,5	4,7
M. Odborné, vedecké, technické činnosti	4,0	15,5	12,6
N. Administratívne, podporné služby	5,2	5,9	5,7
O. Verejná správa a obrana	0,0	1,3	1,0
P. Vzdelávanie	0,4	0,9	0,8
Q. Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1,2	1,2	1,2
R. Umenie, zábava a rekreácia	1,2	0,3	0,5
S. Ostatné činnosti	5,2	3,1	3,6

Skúmaní podnikatelia podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti – hrubšie členenie

Hlavný druh ekonomickej činnosti	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Pôdohospodárstvo (A)	5,2	3,3	3,8
Priemysel (B, C, D, E)	15,2	9,1	10,6
Stavebníctvo (F)	21,6	8,1	11,5
Obchod (G)	21,6	26,7	25,4
Ubytovanie a stravovanie (I)	3,6	3,7	3,7
Doprava a informácie (H, J)	6,0	9,7	8,8
Obchodné služby (K, L, M, N)	18,8	32,5	29,1
Ostatné služby (O, P, Q, R, S)	8,0	6,8	7,1

Z hľadiska druhu ekonomickej činnosti bolo najväčšie zastúpenie v oblasti odborných a obchodných služieb (celkovo 29%, v skupine malých a stredných podnikov až 33%), potom nasledoval obchod (25%) a stavebníctvo (12%, v skupine živnostníkov až 22%).

Z hľadiska životného cyklu bola väčšina podnikateľov vo fáze zrelosti (61%) a vo fáze expanzie (20%). Rovnako čo sa týka dĺžky podnikania, prevažovali dlhodobé podnikajúce firmy – 66% podnikalo viac ako 10 rokov, následne s dĺžkou 5-10 rokov ďalších 22% podnikateľov.

Skúmaní podnikatelia podľa fázy životného cyklu firmy

Fáza životného cyklu firmy	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	2,0	0,8	1,1
Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	9,6	8,8	9,0
Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	13,2	22,0	19,8
Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	60,4	60,5	60,5
Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	14,8	7,9	9,6

Skúmaní podnikatelia podľa dĺžky podnikania

Dĺžka podnikania	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Menej ako 3 roky	3,6	3,5	3,5
Od 3 do 5 rokov	7,2	9,6	9,0
Od 5 do 10 rokov	20,0	22,1	21,6
10 a viac rokov	69,2	64,8	65,9

Skúmaní podnikatelia podľa podielu tržby z vývozu tovarov a služieb na celkových tržbách

Kraj sídla podnikateľa	v%		
	FO	MSP-PO	celok
0 % - firma nevyváža tovary a služby	70,4	59,1	61,9
Menej ako 25 %	12,8	16,8	15,8
Od 25 % do 50 %	8,0	8,4	8,3
Viac ako 50 %	8,8	15,7	14,0

Väčšina podnikateľov nevyváža tovary a služby (62%), prípadne je podiel tržieb z tohto vývozu do 25% na celkových tržbách (ďalších 16% podnikateľov vo vzorke).

Výsledky prieskumu

1 Využívanie externých finančných zdrojov

1.1 Využívané finančné zdroje na začiatku podnikania

Najčastejšie využívaným zdrojom financií na začiatku podnikania boli **vlastné úspory (75%)**.

2 z 10 oslovených podnikateľov (20%) uviedli **bankový úver** ako zdroj, ktorým financovali začiatok svojho podnikania.

Ako ďalšie boli využívané na začiatku podnikania tieto zdroje: **úspory iných členov rodiny (6%)**, **príspevok na začatie podnikania z Úradu práce (5%)**, **neformálna pôžička od známych alebo príbuzných (4%)**, **pôžička od inej firmy (2%)**, **investícia zo strany podnikateľského anjela (0,4%)**. Ako **iný zdroj (6%)** uvádzali **najčastejšie** dotácie od štátu, vklady spoločníkov, leasing a zdroje od materskej firmy.

5% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 1

Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?

Tab. 1A

Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?										
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Vlastné úspory	Úspory iných členov rodiny	Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných	Bankový úver	Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce	Pôžička od inej firmy	Investícia zo strany podnikateľského anjela	Iný zdroj	Neviem
CELÁ VZORKA		74,9	5,7	4,2	19,6	5,2	1,9	0,4	6,4	5,2
POČET ZAMESTNANCOV	FO	78,8	6,4	3,2	14,4	14,0	0,8	0,0	4,0	2,0
	MSP-PO	73,6	5,5	4,5	21,3	2,3	2,3	0,5	7,2	6,3
	0 až 9 zamestnancov	82,7	5,4	2,8	11,9	8,5	1,4	0,4	3,4	1,4
	10 až 49 zamestnancov	73,6	6,3	6,9	24,3	2,4	2,1	0,7	5,9	7,3
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	58,8	5,6	3,7	31,0	1,4	2,8	0,0	13,9	11,1
	Pôdohospodárstvo	57,9	2,6	2,6	23,7	5,3	7,9	0,0	10,5	15,8
	Priemysel	62,3	7,5	5,7	33,0	3,8	1,9	0,0	7,5	8,5
	Stavebníctvo	74,8	6,1	5,2	22,6	8,7	0,9	0,9	6,1	2,6
	Obchod	79,1	7,1	3,1	22,0	3,9	2,8	0,4	3,9	3,1
	Ubytovanie a stravovanie	67,6	16,2	5,4	21,6	5,4	5,4	0,0	5,4	10,8
	Doprava a informácie	85,2	4,5	5,7	18,2	1,1	1,1	0,0	5,7	3,4
	Obchodné služby	81,1	3,8	3,4	13,1	5,5	1,0	0,7	3,4	2,7
KRAJ SÍDLA	Ostatné služby	53,5	2,8	5,6	11,3	9,9	0,0	0,0	25,4	15,5
	Bratislava a Bratislavský kraj	81,5	2,7	2,1	13,7	0,7	2,7	0,7	5,5	4,1
	Trnavský kraj	82,8	5,4	1,1	21,5	6,5	1,1	0,0	5,4	4,3
	Trenčiansky kraj	67,4	9,3	4,7	22,1	5,8	1,2	0,0	9,3	9,3
	Nitriansky kraj	69,6	9,6	2,6	27,0	6,1	2,6	0,0	3,5	4,3
	Žilinský kraj	70,4	7,0	7,8	24,3	6,1	2,6	1,7	7,0	3,5
	Banskobystrický kraj	71,0	4,3	7,5	15,1	8,6	1,1	0,0	9,7	9,7
	Prešovský kraj	67,3	6,7	5,8	26,0	9,6	1,9	0,0	4,8	6,7
PRÁVNÁ FORMA	Košický kraj	77,5	5,9	5,9	16,7	6,9	0,0	0,0	8,8	2,9
	Živnostník	78,8	6,4	3,2	14,4	14,0	0,8	0,0	4,0	2,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	79,3	6,3	5,0	21,5	2,2	1,7	0,6	4,8	3,6
	Akciová spoločnosť	46,0	0,0	2,0	30,0	2,0	8,0	0,0	14,0	18,0
Iné		31,5	0,0	1,9	11,1	3,7	3,7	0,0	29,6	27,8

Celkovo **viac využili vlastné úspory** (Tab. 1A) ako finančný zdroj na začiatku podnikania, oproti celoslovenskému priemeru (75%), najmä FO (79%), firmy s 0 až 9 zamestnancami (83%), firmy z odvetvia doprava a informácie (85%), firmy z Trnavského kraja (83%) a spoločnosti s ručením obmedzeným (79%).

Naopak, **najmenej často využili vlastné úspory** (Tab. 1A), oproti celoslovenskému priemeru (75%), firmy s 50 až 249 zamestnancami (59%), podnikatelia v ostatných službách (54%) a firmy z Prešovského kraja (67%), podnikatelia iných právnych foriem (32%).

Bankový úver využili najviac (Tab. 1A) podnikatelia z odvetvia priemysel (33%), firmy s 50 až 249 zamestnancami (31%) a akciové spoločnosti (30%). **Využívanie úspor iných členov rodiny sa najviac** týka podnikateľov z oblasti ubytovania a stravovania (16%). **Príspevok z úradu práce využili najviac** fyzické osoby – podnikatelia (14%). **Využitie neformálnej pôžičky od známych najčastejšie** uvádzali podnikatelia s 10 až 49 zamestnancami (7%), zo Žilinského a Banskobystrického kraja (8%). **Pôžička od inej firmy bola použitá najčastejšie** u podnikateľov z oblasti pôdohospodárstva a tiež u podnikateľov z akciovej spoločnosti (rovnako po 8%). **Iný zdroj financovania uvádzajú najčastejšie** podnikatelia inej právnej formy (až 30%) a podnikatelia v ostatných službách (25%).

Tab. 1B

Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?										
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Vlastné úspory	Úspory iných členov rodiny	Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných	Bankový úver	Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce	Pôžička od inej firmy	Investícia zo strany podnikateľského anjela	Iný zdroj	Neviem
CELÁ VZORKA		74,9	5,7	4,2	19,6	5,2	1,9	0,4	6,4	5,2
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	72,7	9,1	0,0	9,1	9,1	0,0	0,0	0,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	84,4	2,2	5,6	18,9	4,4	1,1	0,0	0,0	0,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	78,3	4,5	4,5	15,2	2,5	2,0	1,0	7,6	4,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	71,1	6,0	4,1	22,3	6,0	2,3	0,2	7,1	6,6
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	83,3	9,4	3,1	13,5	6,3	0,0	1,0	6,3	3,1
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	80,0	5,7	2,9	8,6	5,7	0,0	0,0	2,9	2,9
	Od 3 do 5 rokov	87,8	2,2	0,0	8,9	6,7	0,0	0,0	4,4	0,0
	Od 5 do 10 rokov	80,6	4,2	5,1	15,7	5,1	1,9	0,5	4,6	2,8
	10 a viac rokov	71,0	6,7	4,6	22,9	5,0	2,3	0,5	7,4	6,8
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	77,1	5,5	3,7	17,8	6,1	1,5	0,5	5,7	4,5
	Menej ako 25 %	73,4	6,3	5,1	22,8	5,7	1,9	0,6	8,9	4,4
	Od 25 % do 50 %	75,9	7,2	6,0	14,5	0,0	3,6	0,0	1,2	7,2
	Viac ako 50 %	66,4	5,0	4,3	27,1	3,6	2,9	0,0	10,0	7,9

Vlastné úspory oproti celoslovenskému priemeru (75%) **používajú najviac** (Tab. 1B) firmy, ktoré sú na trhu pomerne krátko – od 3 do 5 rokov (88%), a ktoré sa nachádzajú vo fáze začiatočného rozvoja (84%). **Bankový úver používajú častejšie** firmy, ktorých podiel z tržieb vývozu tovarov a služieb je viac ako 50% (až 27%). **Úspory iných členov rodiny využívajú najčastejšie** firmy na začiatku podnikateľskej činnosti a vo fáze útlmu (zhodne po 9%). **Príspevok od Úradu práce využívajú najviac** firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (9%). **Neformálnu pôžičku od známych využívajú najčastejšie** tiež firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (6%). **Pôžičku od inej firmy využívajú najčastejšie** firmy, ktorých podiel z tržieb vývozu tovarov a služieb je od 25-50% (4%). **Iný zdroj financovania využívajú najčastejšie** firmy, ktorých podiel z tržieb vývozu tovarov a služieb je viac ako 50% (10% takýchto firiem).

Pri využívaní zdrojov financií na začiatku podnikania sme nezaznamenali oproti roku 2015 **žiadnu zásadnú zmenu** (Graf č. 2).

Graf č. 2

POROVNANIE - Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?

1.2 Využívané finančné zdroje v priebehu posledných 12 mesiacov

Skoro polovica podnikateľov (46%) deklarovala, že **nevyužila** v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov **žiadnu formu externého financovania**.

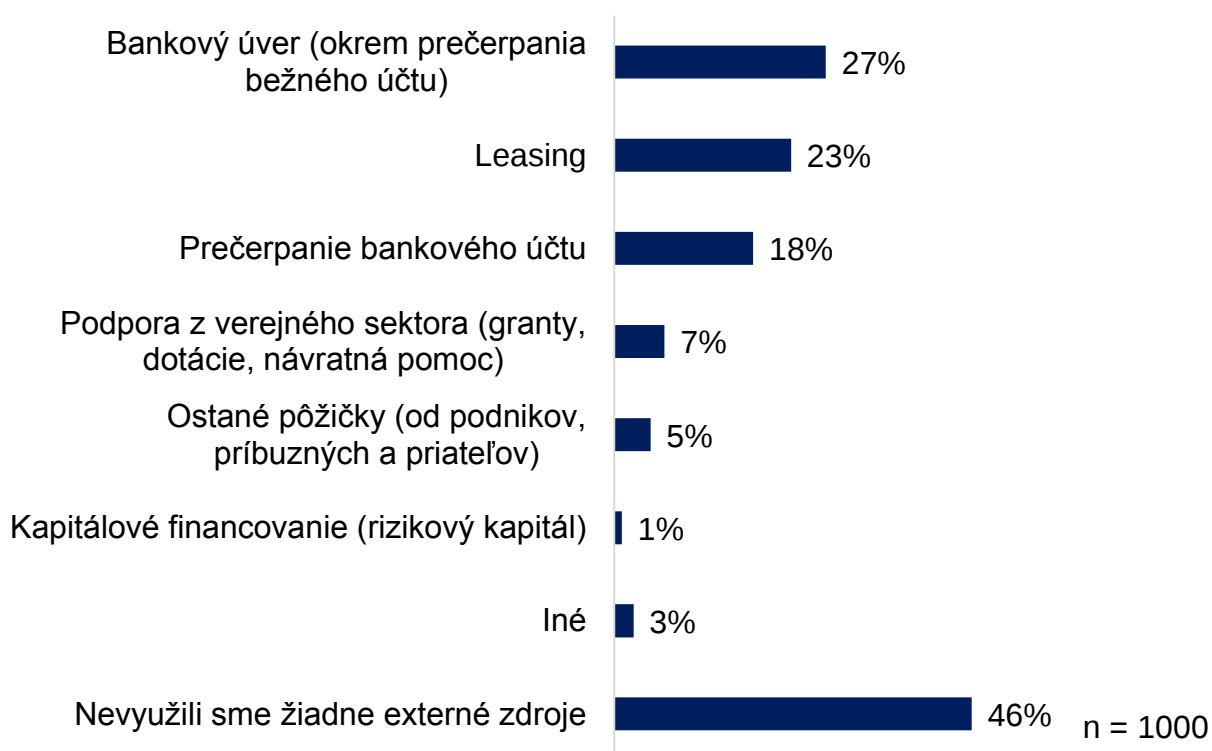
Takmer 3 z 10 oslovených respondentov (27%) uviedli, že v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov využili ako zdroj externého financovania **bankový úver**.

23% podnikateľov deklarovalo využitie **leasingu** a **18%** formu **prečerpania na bankovom účte**.

Najmenej často využívané zdroje boli: podpora z verejného sektora (7%), ostatné pôžičky (5%), kapitálové financovanie (1%). Z iných zdrojov (3%) to boli najčastejšie vlastné zdroje, kontokorent a zdroje od materskej spoločnosti.

Graf č. 3

Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?

Celkovo **častejšie využili bankový úver** (Tab. 2A) ako externý zdroj financovania v priebehu posledných 12 mesiacov, ako celoslovenský priemer (27%), najmä firmy s 50 až 249 zamestnancami (43%), podnikatelia z odvetvia pôdohospodárstva (42%),

firmy v Banskobystrickom (39%) a Prešovskom kraji (38%) a akciové spoločnosti (36%).

Leasing využívajú najčastejšie (Tab. 2A) firmy v oblasti pôdohospodárstva (32%), dopravy a informácií (42%), firmy v Nitrianskom (30%) a Banskobystrickom kraji (31%). **Prečerpanie bankového účtu bolo častejšie využívané** firmami s 50 až 249 zamestnancami (31%) a z oblasti priemyslu (30%). **Využitie podpory z verejného sektora bolo najčastejšie** vo firmách s 50 až 249 zamestnancami (14%), v oblasti pôdohospodárstva (až 37%) a ostatných služieb (25%).

Tab. 2A

Aké zdroje externé financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Kapitálové financovanie (rizikový kapitál)	Iné	Žiadne
CELÁ VZORKA		27,4	18,0	4,7	22,9	6,5	1,0	2,5	46,3
	FO	20,4	10,8	3,6	14,8	5,2	0,0	2,4	60,0
	MSP-PO	29,7	20,4	5,1	25,6	6,9	1,3	2,5	41,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	18,3	12,7	5,4	17,1	2,2	0,2	2,4	57,3
	10 až 49 zamestnancov	31,6	17,4	3,1	28,1	8,3	2,4	1,4	41,0
	50 až 249 zamestnancov	42,6	31,0	5,1	29,2	13,9	0,9	4,2	28,2
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	42,1	15,8	13,2	31,6	36,8	2,6	0,0	26,3
	Priemysel	34,9	30,2	5,7	25,5	6,6	0,0	2,8	38,7
	Stavebníctvo	34,8	20,9	3,5	20,0	2,6	0,9	0,9	51,3
	Obchod	30,7	18,5	5,1	23,6	1,6	0,0	2,8	44,9
	Ubytovanie a stravovanie	16,2	10,8	2,7	27,0	8,1	0,0	0,0	54,1
	Doprava a informácie	21,6	22,7	3,4	42,0	4,5	1,1	3,4	34,1
	Obchodné služby	21,3	12,4	4,5	18,2	4,1	1,4	2,1	54,3
	Ostatné služby	22,5	15,5	2,8	9,9	25,4	4,2	7,0	43,7
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	19,2	13,0	4,1	18,2	2,7	1,0	1,7	55,1
	Trnavský kraj	30,1	20,4	1,1	22,6	2,2	0,0	5,4	41,9
	Trenčiansky kraj	29,1	14,0	1,2	20,9	10,5	1,2	2,3	48,8
	Nitriansky kraj	27,8	20,0	4,3	30,4	7,8	0,0	0,9	39,1
	Žilinský kraj	28,7	20,9	7,0	21,7	11,3	1,7	2,6	46,1
	Banskobystrický kraj	38,7	21,5	4,3	31,2	6,5	2,2	5,4	37,6
	Prešovský kraj	37,5	23,1	6,7	20,2	8,7	1,9	2,9	39,4
	Košický kraj	24,5	19,6	8,8	26,5	8,8	0,0	1,0	46,1
PRÁVNÁ FORMA	Živnosťník	20,4	10,8	3,6	14,8	5,2	0,0	2,4	60,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	29,3	21,4	4,8	25,7	3,6	0,8	2,0	43,5
	Akciová spoločnosť	36,0	20,0	2,0	24,0	12,0	0,0	2,0	38,0
	Iné	29,6	9,3	11,1	25,9	42,6	9,3	9,3	24,1

Ostatné pôžičky dosahujú celkovo nízke čísla (5%); medzi podnikateľmi, ktorí uviedli, že túto formu externého financovania využili, boli viac ako celoslovenský priemer (Tab. 2A) zastúpené firmy v oblasti pôdohospodárstva (13%) a iných právnych foriem (11%). Kapitálové financovanie sa najviac využíva taktiež vo firmách iných právnych foriem (9%).

Žiadne externé zdroje financovania najčastejšie nevyužili (Tab. 2A) fyzické osoby podnikatelia (60%) s najnižším počtom zamestnancov (0 až 9 zamestnancov, 57%) a živnostníci (60%). **Bez externých zdrojov financovania sa zaoberajú** hlavne podnikatelia s najväčším počtom zamestnancov (50 až 249 zamestnancov, 28%), firmy v oblasti pôdohospodárstva (26%) a iných právnych foriem (24%).

Tab. 2B

Aké zdroje externé financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie,	Kapitálové financovanie (rizikový kapitál)	Iné	Žiadne
CELÁ VZORKA		27,4	18,0	4,7	22,9	6,5	1,0	2,5	46,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	9,1	0,0	0,0	9,1	0,0	0,0	0,0	81,8
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	24,4	8,9	6,7	16,7	2,2	1,1	1,1	55,6
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	36,4	22,7	5,6	26,3	9,1	1,0	3,5	37,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	26,9	19,0	4,8	24,6	6,8	1,2	2,5	44,8
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	16,7	12,5	1,0	12,5	4,2	0,0	2,1	61,5
Dĺžka PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	20,0	5,7	5,7	8,6	2,9	0,0	2,9	62,9
	Od 3 do 5 rokov	14,4	8,9	3,3	22,2	6,7	1,1	1,1	54,4
	Od 5 do 10 rokov	25,9	18,1	3,7	24,5	1,9	0,5	1,4	47,2
	10 a viac rokov	30,0	19,9	5,2	23,2	8,2	1,2	3,0	44,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	22,6	14,4	3,9	19,2	5,3	1,1	2,1	52,5
	Menej ako 25 %	33,5	24,7	5,1	28,5	8,9	0,0	2,5	36,1
	Od 25 % do 50 %	38,6	16,9	8,4	30,1	7,2	0,0	2,4	37,3
	Viac ako 50 %	35,0	27,1	5,7	28,6	8,6	2,1	4,3	35,7

Bankový úver využili najviac firmy (Tab. 2B) vo fáze expanzie (36%), ktorých podiel z tržieb na vývoze tovarov a služieb je medzi 25-50% (39%) a viac ako 50% (35%). **Leasing sa najčastejšie týkal všetkých** firiem s aspoň určitým podielom tržieb na vývoze tovarov a služieb (menej ako 25% - 29%; od 25% do 50% - 30%; viac ako 50% - 29%). **Prečerpanie bankového účtu využili najviac** firmy, ktorých podiel tržieb na vývoze tovarov a služieb je menej ako 25% (25%) a viac ako 50% (27%). **Ostatné pôžičky využili najviac** firmy, ktorých podiel tržieb na vývoze tovarov a služieb je od 25% do 50% (8%). **Bez externých zdrojov sa najčastejšie zaobišli firmy** vo fáze začiatku podnikateľskej činnosti (82%) a fáze útlmu (62%), ktoré sú na trhu do 3 rokov (63%).

Zmena v roku 2016 oproti roku 2015 nastala pri externom financovaní, ktoré mohli firmy využiť v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov (Graf č. 4). Stúplo využitie leasingu z 15% na 23%, prečerpanie bankového účtu z 13% na 18% a podpora z verejného sektora zo 4% na 7%. Poklesol naopak počet tých, ktorí nevyužili v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov žiadnu formu externého financovania z 51% na 46%.

Graf č. 4

POROVNANIE - Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?

možnosť viacerých odpovedí

2 Nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania ako prekážka pre fungovanie a rozvoj firiem

Takmer polovica podnikateľov (48%) uviedla, že nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania **nie je žiadna prekážka pre fungovanie a rozvoj firmy**.

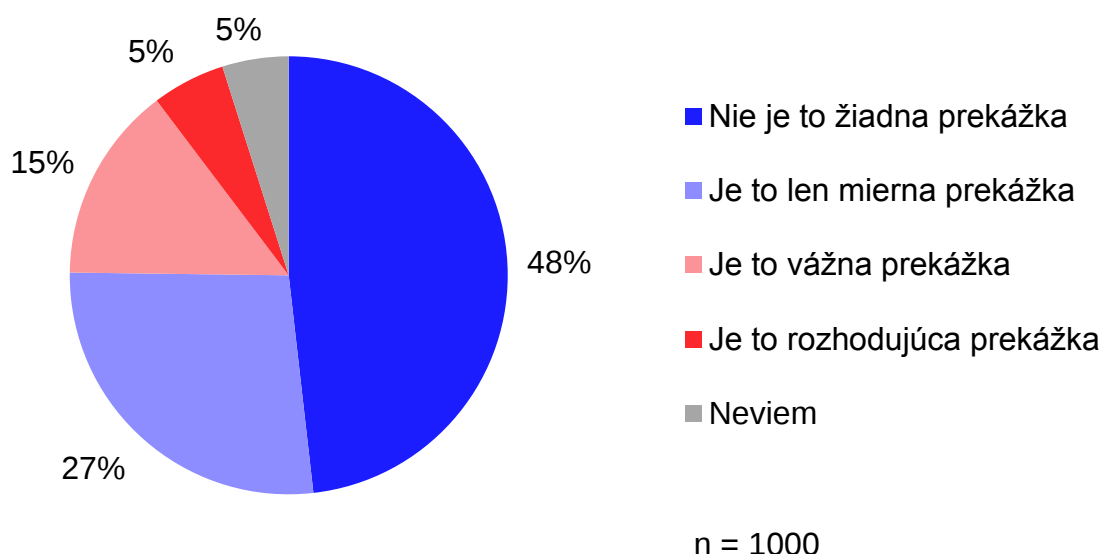
27% podnikateľov uviedlo, že **ide len o miernu prekážku** pre fungovanie a rozvoj firmy.

Naopak, **pätina (20%) konštatovala, že ide o prekážku pre rozvoj a fungovanie firmy**, pričom za vážnu prekážku ju považuje 15% respondentov a za rozhodujúcu prekážku 5% respondentov.

5% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 5

Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?

Oproti celoslovenskému priemeru (Tab. 3A), **iba mierne častejšie uvádzajú, že nejde o žiadnu prekážku** pre rozvoj a fungovanie, najmä opýtaní v oblasti dopravy a informácií, obchodných služieb a firmy v Bratislavskom kraji (všetci po 55%).

Že sa **jedná o miernu prekážku uvádzajú najčastejšie** (Tab. 3A) firmy v oblasti stavebníctva (36%) a akciové spoločnosti (38%), že je to **vážna prekážka uvádzajú najčastejšie** firmy ostatných služieb (30%).

To, že sa jedná o **rozhodujúcu prekážku uvádzajú najčastejšie** (Tab. 3A) firmy z oblasti pôdohospodárstva (11%), ubytovania a stravovania (14%). **Najmenej často je to rozhodujúca prekážka** pre firmy v ostatných službách (1%) a akciové spoločnosti (2%).

Tab. 3A

Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem
CELÁ VZORKA		48,2	27,0	14,5	5,4	4,9
	FO	49,6	22,0	15,2	4,8	8,4
	MSP-PO	47,7	28,7	14,3	5,6	3,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	51,8	24,2	14,1	4,4	5,4
	10 až 49 zamestnancov	43,1	30,2	13,9	8,3	4,5
	50 až 249 zamestnancov	46,8	29,2	16,2	3,7	4,2
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	28,9	34,2	18,4	10,5	7,9
	Priemysel	51,9	26,4	14,2	4,7	2,8
	Stavebníctvo	38,3	35,7	16,5	5,2	4,3
	Obchod	46,9	31,5	13,0	4,7	3,9
	Ubytovanie a stravovanie	29,7	35,1	8,1	13,5	13,5
	Doprava a informácie	54,5	21,6	15,9	2,3	5,7
	Obchodné služby	55,3	22,3	11,3	6,5	4,5
	Ostatné služby	46,5	15,5	29,6	1,4	7,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	54,8	27,4	9,2	5,5	3,1
	Trnavský kraj	48,4	26,9	11,8	4,3	8,6
	Trenčiansky kraj	52,3	24,4	14,0	5,8	3,5
	Nitriansky kraj	52,2	29,6	13,0	2,6	2,6
	Žilinský kraj	46,1	27,0	18,3	4,3	4,3
	Banskobystrický kraj	43,0	29,0	20,4	5,4	2,2
	Prešovský kraj	35,6	25,0	21,2	9,6	8,7
	Košický kraj	41,2	25,5	17,6	5,9	9,8
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	49,6	22,0	15,2	4,8	8,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	48,1	27,9	14,6	6,0	3,4
	Akciová spoločnosť	48,0	38,0	10,0	2,0	2,0
	Iné	42,6	29,6	14,8	3,7	9,3

Ako žiadna prekážka je to najčastejšie (Tab. 3B) pre firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (55%), s podnikaním od 3 do 5 rokov (59%) a s veľkým podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb (viac ako 50%), kde to je 55%. **Miernou prekážkou je to najčastejšie** pre firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (36%). **Rozhodujúcou prekážkou je to predovšetkým** pre firmy vo fáze útlmu (10%) a s podnikaním do 3 rokov (11%).

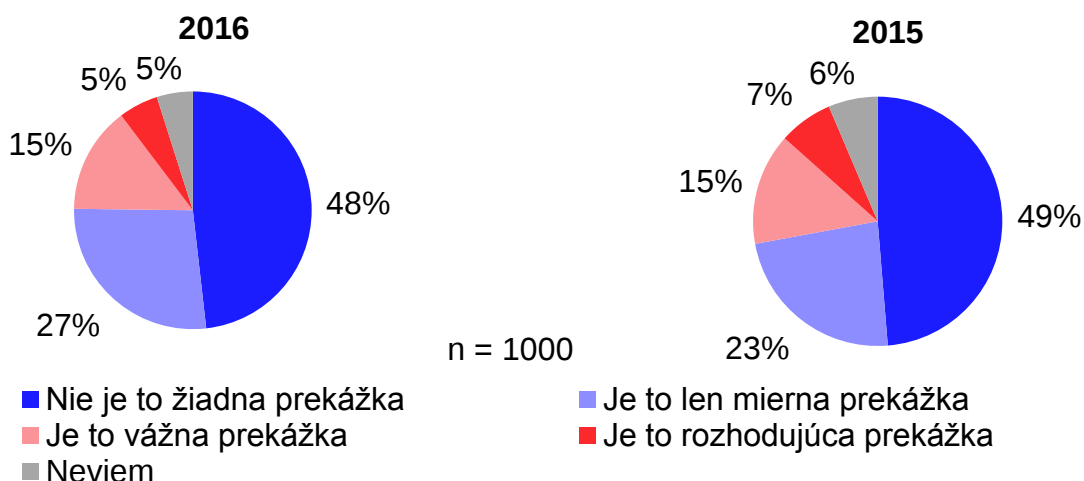
Tab. 3B

Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Neviem
CELÁ VZORKA		48,2	27,0	14,5	5,4	4,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	54,5	36,4	0,0	9,1	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	47,8	31,1	13,3	3,3	4,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	45,5	27,8	16,7	5,6	4,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	50,6	26,0	13,7	4,8	5,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	38,5	27,1	17,7	10,4	6,3
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	42,9	28,6	11,4	11,4	5,7
	Od 3 do 5 rokov	58,9	21,1	10,0	3,3	6,7
	Od 5 do 10 rokov	48,1	31,0	11,6	4,6	4,6
	10 a viac rokov	47,0	26,4	16,2	5,6	4,7
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	48,0	25,7	14,4	6,0	6,0
	Menej ako 25 %	44,3	30,4	17,7	5,1	2,5
	Od 25 % do 50 %	45,8	33,7	10,8	7,2	2,4
	Viac ako 50 %	55,0	25,0	13,6	2,1	4,3

V roku 2016 oproti roku 2015 narástol o 4 percentuálne body (p. b.) počet podnikateľov (Graf č. 6), ktorí uviedli, že nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania je len mierna prekážka (z 23% na 27%).

Graf č. 6

POROVNANIE - Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?

3 Bankový úver ako zdroj externého financovania

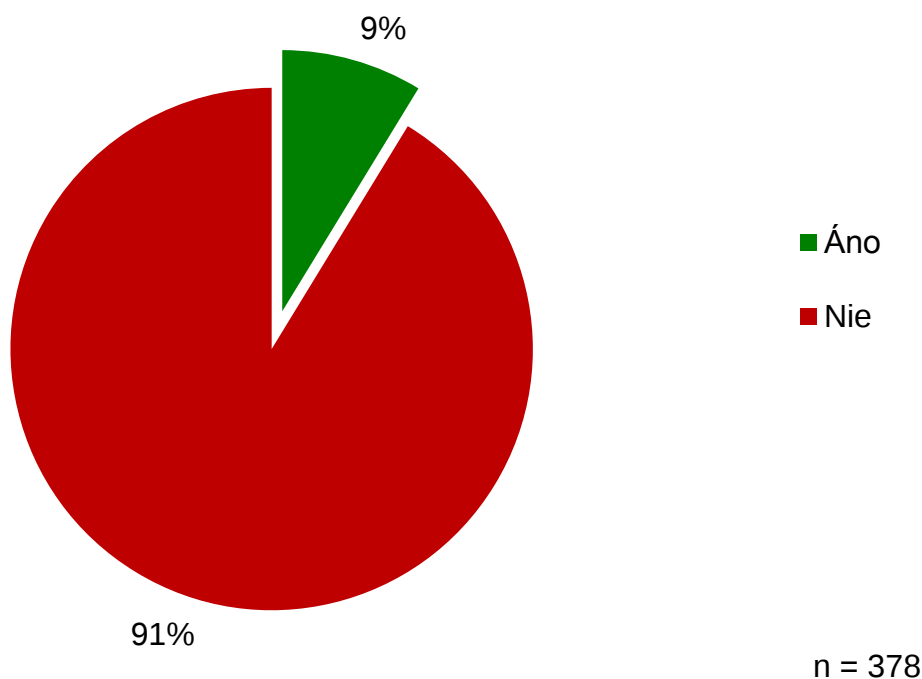
3.1 Využívanie zaručenia bankového úveru verejnou zárukou

Podnikatelia, ktorí využili ako zdroj externého financovania **bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu, tento úver zaručili verejnou zárukou v 9% prípadov**. Až 91% podnikateľov nepoužilo na ručenie verejnú záruku (SZRB alebo JEREMIE).

Graf č. 7

V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že využili bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu

V nasledujúcej analýze sa stretávame s **nízkou početnosťou** vo fáze začatia podnikateľskej činnosti, kde odpovedal **iba 1 respondent**. Z tých, čo podnikajú menej ako 3 roky, odpovedali len **7 respondenti**. **Výsledky sú v tomto prípade len indikatívne!**

Celkovo ručia najčastejšie verejnou zárukou (Tab. 4A) podnikatelia z odvetvia stavebníctva (16%) a ostatné služby (17%), podnikatelia z Trnavského kraja a akciovej spoločnosti (obe po 17%). **Neručenie verejnou zárukou je v porovnaní s celoslovenským priemerom (91%) častejšie** u podnikateľov z pôdohospodárstva (100%), ostatných služieb (97%), u podnikateľov v Trenčianskom (100%) a Žilinskom kraji (95%).

Tab. 4A

V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?			
Riadkové % VZORKA: 378 podnikateľov		Áno	Nie
CELÁ VZORKA		8,7	91,3
	FO	8,5	91,5
	MSP-PO	8,8	91,2
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	5,2	94,8
	10 až 49 zamestnancov	10,9	89,1
	50 až 249 zamestnancov	10,4	89,6
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	0,0	100,0
	Priemysel	9,3	90,7
	Stavebníctvo	16,0	84,0
	Obchod	9,7	90,3
	Ubytovanie a stravovanie	11,1	88,9
	Doprava a informácie	5,9	94,1
	Obchodné služby	3,5	96,5
	Ostatné služby	17,4	82,6
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	8,9	91,1
	Trnavský kraj	16,7	83,3
	Trenčiansky kraj	0,0	100,0
	Nitriansky kraj	10,2	89,8
	Žilinský kraj	4,7	95,3
	Banskobystrický kraj	8,9	91,1
	Prešovský kraj	5,9	94,1
	Košický kraj	13,2	86,8
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	8,5	91,5
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	7,9	92,1
	Akciová spoločnosť	16,7	83,3
	Iné	11,1	88,9

Verejnou zárukou ručia častejšie tí (Tab. 4B), ktorí sú vo fáze expanzie – ďalšieho rastu ako dôsledku zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy (11%). **V porovnaní s celoslovenským priemerom ručenia verejnou zárukou (9%) ručia o niečo viac tí**, ktorých podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je menej ako 25% (11%).

Neručenie verejnou zárukou sa častejšie (Tab. 4B) vyskytuje u podnikateľov, ktorí sú vo fáze začiatočného rozvoja – prvotného rastu podniku po začatí činnosti (96%)

Tab. 4B

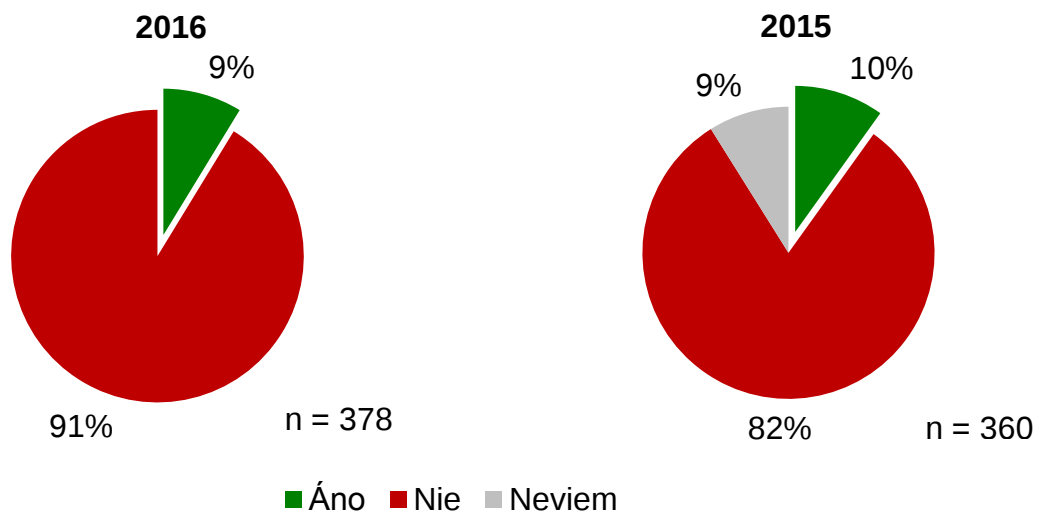
V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?			
Riadkové % VZORKA: 378 podnikateľov		Áno	Nie
CELÁ VZORKA		8,7	91,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	100,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	3,8	96,2
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	10,6	89,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	8,6	91,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	8,0	92,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	0,0	100,0
	Od 3 do 5 rokov	5,0	95,0
	Od 5 do 10 rokov	7,4	92,6
	10 a viac rokov	9,6	90,4
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	8,2	91,8
	Menej ako 25 %	10,7	89,3
	Od 25 % do 50 %	10,0	90,0
	Viac ako 50 %	7,5	92,5

Počet podnikateľov (Graf č. 8), ktorí využili ako zdroj externého financovania bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu a použili na ručenie verejnú záruku (SZRB alebo JEREMIE) **zostal približne na rovnakej úrovni** (jeden z desiatich).

Graf č. 8

POROVNANIE - V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že využili bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu

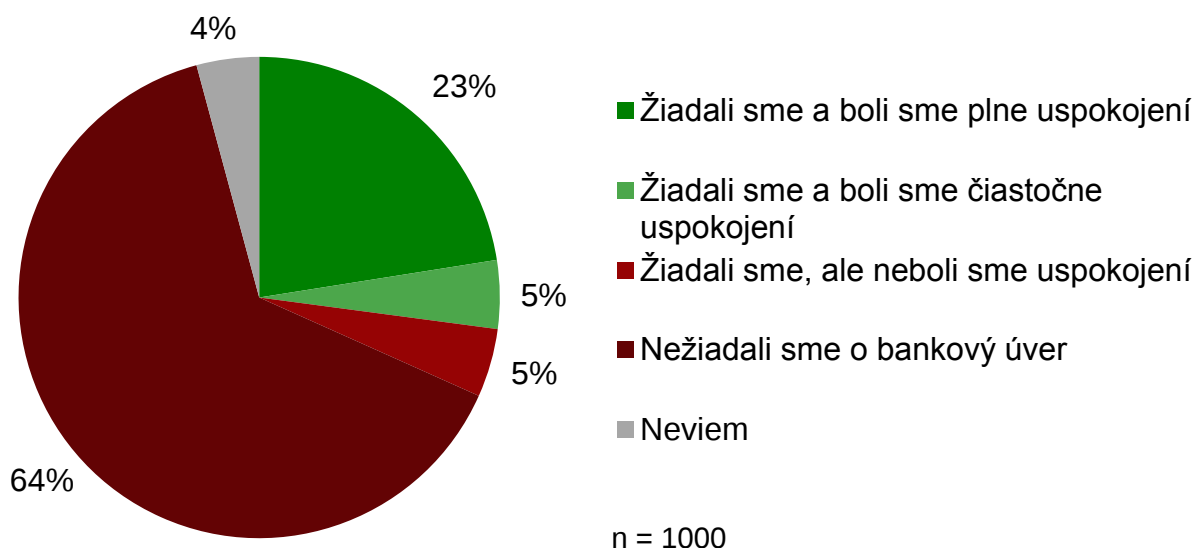

3.2 Úspešnosť získania bankového úveru

Takmer dve tretiny podnikateľov (64%) v predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky **vôbec nežiadalo**. Viac ako štvrtina podnikateľov (28%) o bankový úver **žiadala**, celkovo takmer štvrtina (23%) podnikateľov bola plne úspešná. Len čiastočne uspokojil bankový úver potreby 5% podnikateľov. **Rovnaký podiel tvoria neuspokojení podnikatelia** (5%) a v 4% prípadov nevedeli podnikatelia k tejto otázke zaujať svoje stanovisko.

Graf č. 9

V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?

Oproti celoslovenskému priemeru (23%) (Tab. 5A) **žiadalo v posledných 12 mesiacoch s plnou úspešnosťou o bankový úver z komerčnej banky mierne viac** podnikateľov s 50 až 249 zamestnancami (38%), z odvetvia pôdohospodárstva (37%), priemyslu (32%), so sídlom najmä v Nitrianskom (30%) a Banskobystrickom kraji (29%), akciovej spoločnosti (42%) a subjekty s inou právnou formou (37%).

Žiadosti, ktoré boli uspokojené len čiastočne, deklarovali najčastejšie (Tab. 5A) podnikatelia z odvetvia ubytovania a stravovania, dopravy a informácií (obe po 8%).

Podnikatelia, ktorým **nebolo v žiadosti o bankový úver z komerčnej banky vyhovené sú najmä tí** (Tab. 5A), ktorí podnikajú najčastejšie v odvetví stavebníctva (10%), dopravy a informácií (8%).

O bankový úver nežiadali najmä (Tab. 5A) FO podnikatelia (75%), s počtom zamestnancov 0 až 9 (73%), z odvetvia ubytovania a stravovania, obchodných služieb (obe po 70%), sídliaich najčastejšie v Bratislave a Bratislavskom kraji (72%).

Tab. 5A

V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Žiadali sme a boli sme plne uspokojení	Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení	Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení	Nežiadali sme o bankový úver	Neviem
CELÁ VZORKA		22,5	4,6	4,6	64,1	4,2
POČET ZAMESTNANCOV	FO	14,0	4,4	3,6	74,8	3,2
	MSP-PO	25,3	4,7	4,9	60,5	4,5
	0 až 9 zamestnancov	14,5	4,2	5,0	72,6	3,6
	10 až 49 zamestnancov	24,7	5,2	5,2	59,4	5,6
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	38,0	4,6	2,8	50,9	3,7
	Pôdohospodárstvo	36,8	5,3	2,6	50,0	5,3
	Priemysel	32,1	3,8	1,9	59,4	2,8
	Stavebníctvo	26,1	4,3	9,6	59,1	0,9
	Obchod	24,4	5,5	2,4	65,0	2,8
	Ubytovanie a stravovanie	10,8	8,1	2,7	70,3	8,1
	Doprava a informácie	20,5	8,0	8,0	61,4	2,3
	Obchodné služby	16,2	3,4	6,2	69,8	4,5
KRAJ SÍDLA	Ostatné služby	22,5	1,4	0,0	60,6	15,5
	Bratislava a Bratislavský kraj	16,8	3,1	5,5	71,9	2,7
	Trnavský kraj	20,4	7,5	2,2	64,5	5,4
	Trenčiansky kraj	23,3	2,3	4,7	67,4	2,3
	Nitriansky kraj	29,6	3,5	5,2	57,4	4,3
	Žilinský kraj	23,5	6,1	3,5	57,4	9,6
	Banskobystrický kraj	29,0	5,4	5,4	57,0	3,2
	Prešovský kraj	25,0	6,7	5,8	56,7	5,8
PRÁVNÁ FORMA	Košický kraj	22,5	4,9	2,9	67,6	2,0
	Živnostník	14,0	4,4	3,6	74,8	3,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	23,1	5,1	5,7	61,8	4,3
	Akciová spoločnosť	42,0	2,0	0,0	52,0	4,0
	Iné	37,0	1,9	0,0	53,7	7,4

Najčastejší úspešní žiadatelia o bankový úver boli podnikatelia (Tab. 5B), ktorí sa nachádzajú **v expanzii** (27%), podnikajú 10 a viac rokov (25%), a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je menej ako 25% (28%), od 25% do 50% (31%) a viac ako 50% (29%).

Čiastočne uspokojení boli podnikatelia (Tab. 5B), ktorí sú **vo fáze expanzie - ďalšieho rastu ako dôsledku zavádzania nových produktov alebo prenikania** (9%).

Podnikatelia, ktorí v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky žiadali (Tab. 5B), ale **neboli so svojou žiadosťou úspešní**, sú

najmä takí, ktorí sú **vo fáze začiatočného rozvoja** (9%) a podnikajú menej ako 3 roky (11%).

O bankový úver nežiadali najmä tí (Tab. 5B), ktorí zažívajú vo svojej obchodnej činnosti **fázu útlmu podnikateľskej aktivity** (72%), podnikajú od 3 do 5 rokov (73%) a nevyvážajú tovary a služby (69%).

Tab. 5B

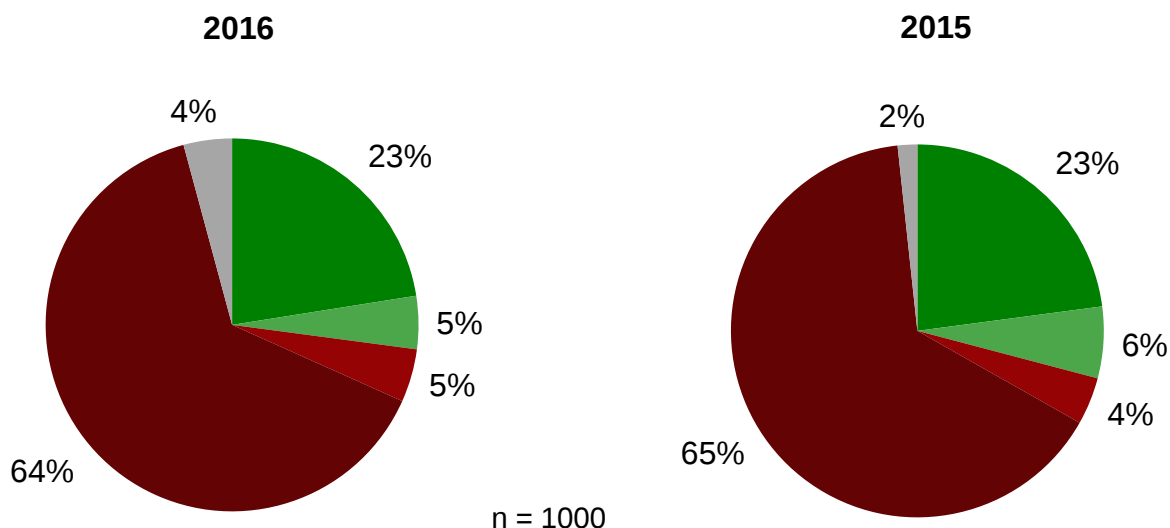
V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Žiadali sme a boli sme plne uspokojení	Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení	Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení	Nežiadali sme o bankový úver	Neviem
CELÁ VZORKA		22,5	4,6	4,6	64,1	4,2
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	18,2	0,0	9,1	63,6	9,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	15,6	6,7	6,7	66,7	4,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	27,3	8,6	5,1	53,0	6,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	23,6	3,0	4,0	66,1	3,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	12,5	5,2	5,2	71,9	5,2
Dĺžka PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	17,1	2,9	11,4	65,7	2,9
	Od 3 do 5 rokov	13,3	2,2	5,6	73,3	5,6
	Od 5 do 10 rokov	19,9	6,9	5,6	63,0	4,6
	10 a viac rokov	24,9	4,2	3,8	63,1	3,9
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	18,6	3,7	5,3	68,5	3,9
	Menej ako 25 %	27,8	7,0	3,2	58,2	3,8
	Od 25 % do 50 %	31,3	6,0	3,6	54,2	4,8
	Viac ako 50 %	28,6	5,0	3,6	57,1	5,7

Ani v prípade podnikateľov, ktorí v predchádzajúcich 12 mesiacoch žiadali o bankový úver z komerčnej banky, nenastala v roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 žiadna významná zmena (Graf č. 10).

Graf č. 10

POROVNANIE - V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešný?

- Žiadali sme a boli sme plne uspokojení
- Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení
- Žiadali sme, ale neboli sme uspokojení
- Nežiadali sme o bankový úver
- Nevieť

3.3 Dôvody zamietnutia bankového úveru

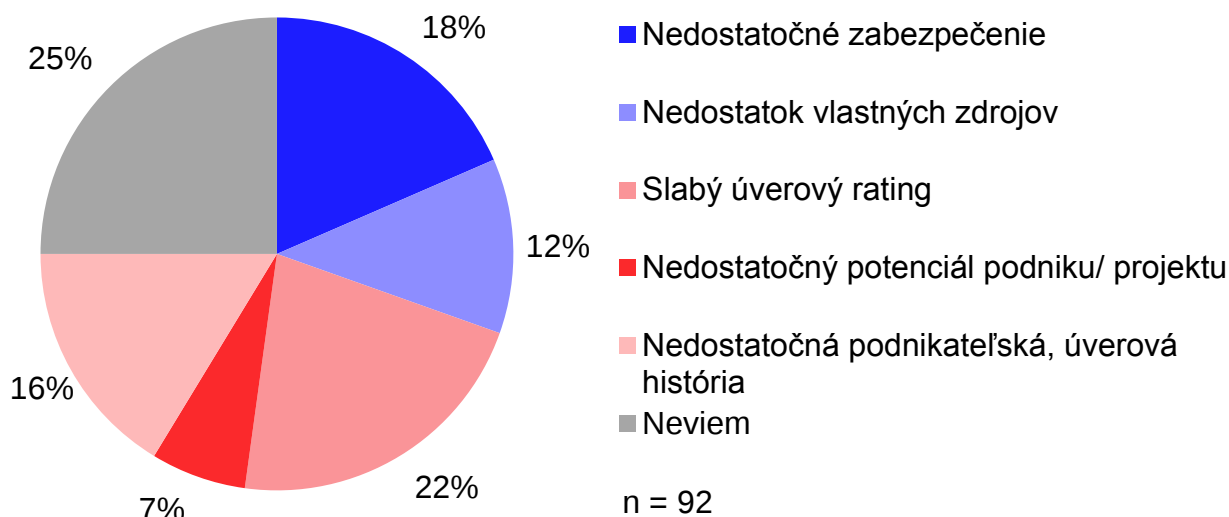
Slabý úverový rating bol najčastejší dôvod zamietnutia žiadosti o bankový úver (Graf č. 11). Išlo o viac ako pätinu podnikateľov (22%), ktorí oň žiadali. **Nedostatočné zabezpečenie** bolo príčinou zamietnutia bankového úveru v **18% prípadov**. Z dôvodu **nedostatku vlastných zdrojov** tak bolo u **12% podnikateľov**. **Nedostatočný potenciál podniku/ projektu** zavážil u **7% podnikateľov**, a pre banku **nedostatočná podnikateľská, úverová história** ovplyvnila negatívne stanovisko voči **16% podnikateľov**. Štvrtina (**25%**) podnikateľov deklaruje, že nemá vedomosť o dôvodoch, ktoré viedli k skutočnosti zamietnutia ich žiadosti o bankový úver.

Graf č. 11

V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli čiastočne resp. vôbec neboli uspokojení pri žiadaní o úver

V nasledujúcej analýze sa stretávame s nízkymi početnosťami v odvetví pôdohospodárstva (**3 respondenti**), ubytovania a stravovania (**4 respondenti**) a v ostatných službách (**1 respondent**). Pri akciovej spoločnosti, inej právnej forme a vo fáze začatia podnikateľskej činnosti odpovedal vždy **iba 1 respondent**. V kategórii podnikateľov do 3 rokov odpovedalo len **5 respondentov**. **Výsledky sú v týchto prípadoch len indikatívne!**

Nedostatočné zabezpečenie mali mierne častejšie (Tab. 6A) oproti FO (15%) MSP-PO podnikatelia (19%). Obe skupiny majú porovnateľné výsledky s celoslovenským priemerom (18%). Častejšie ako celoslovenský priemer uvádzajú nedostatočné zabezpečenie najmä u podnikateľov z odvetia obchodu (25%), sídlacích prevažne v Bratislave a Bratislavskom (24%) a Prešovskom kraji (31%).

Nedostatok vlastných zdrojov sa objavil najmä (Tab. 6A) v Nitrianskom kraji (50%). **Slabý úverový rating** sa týka najmä tých, ktorí zamestnávajú od 50 do 249 zamestnancov (38%), podnikajú najčastejšie v oblasti stavebníctva (38%), so sídlom v Trnavskom (44%) a Prešovskom kraji (46%).

Nedostatočným potenciálom podniku čelili najmä tí, ktorí podnikajú v odvetví obchodných služieb (18%) a častejšie deklarujú svoje sídlo v Trenčianskom (17%) a Žilinskom kraji (18%).

Nedostatočná podnikateľská, úverová história je (Tab. 6A) v celoslovenskom meradle na úrovni 16%. Vyšší je tento nedostatok u takmer tretiny FO podnikateľov

(30%), častejšie u tých, ktorí majú od 0 do 9 zamestnancov (22%), pracujúcich v odvetví stavebníctva, obchodu (25%), sídliaich najmä v Košickom kraji (25%) a u živnostníkov (30%).

Tab. 6A

V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?							
Riadkové % VZORKA: 92 podnikateľov		Nedostatočné zabezpečenie	Nedostatok vlastných zdrojov	Slabý úverový rating	Nedostatočný potenciál podniku	Nedostatočná podnikateľská, úverová história	Neviem
CELÁ VZORKA		18,5	12,0	21,7	6,5	16,3	25,0
	FO	15,0	15,0	20,0	0,0	30,0	20,0
	MSP-PO	19,4	11,1	22,2	8,3	12,5	26,4
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	19,6	15,2	15,2	6,5	21,7	21,7
	10 až 49 zamestnancov	16,7	10,0	23,3	6,7	10,0	33,3
	50 až 249 zamestnancov	18,8	6,3	37,5	6,3	12,5	18,8
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	33,3	33,3	33,3	0,0	0,0	0,0
	Priemysel	16,7	16,7	33,3	0,0	16,7	16,7
	Stavebníctvo	18,8	0,0	37,5	6,3	25,0	12,5
	Obchod	25,0	15,0	15,0	0,0	25,0	20,0
	Ubytovanie a stravovanie	0,0	0,0	50,0	0,0	25,0	25,0
	Doprava a informácie	21,4	14,3	7,1	0,0	14,3	42,9
	Obchodné služby	10,7	14,3	17,9	17,9	7,1	32,1
	Ostatné služby	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	24,0	8,0	8,0	12,0	16,0	32,0
	Trnavský kraj	22,2	11,1	44,4	0,0	11,1	11,1
	Trenčiansky kraj	0,0	0,0	16,7	16,7	16,7	50,0
	Nitriansky kraj	10,0	50,0	0,0	0,0	20,0	20,0
	Žilinský kraj	18,2	0,0	27,3	18,2	18,2	18,2
	Banskobystrický kraj	20,0	20,0	30,0	0,0	20,0	10,0
	Prešovský kraj	30,8	0,0	46,2	0,0	7,7	15,4
	Košický kraj	0,0	12,5	12,5	0,0	25,0	50,0
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	15,0	15,0	20,0	0,0	30,0	20,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	17,1	11,4	22,9	8,6	12,9	27,1
	Akciová spoločnosť	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Iné	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Nedostatočné zabezpečenie mali najmä tí (Tab. 6B), ktorí sú vo fáze začiatočného rozvoja (42%) a podnikajú najčastejšie menej ako 3 roky (40%).

Nedostatok vlastných zdrojov sa objavil opäť (Tab. 6B) u podnikateľov vo fáze začiatočného rozvoja (17%) a útlmu podnikateľskej aktivity (20%), s dĺžkou podnikania od 3 do 5 rokov (43%).

Slabý úverový rating sa objavuje najčastejšie (Tab. 6B) u podnikateľov vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (40%), ktorí podnikajú 10 a viac rokov (30%) a ich podiel

tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni od 25% do 50% (38%). **Nedostatočný potenciál podniku** banky vyhodnotili pri žiadosti o úver tí, ktorí sú vo fáze zrelosti – stabilnej výkonnosti podniku (12%) a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb u nich tvorí viac ako 50% (17%). **Nedostatočná podnikateľská, úverová história** je vyhodnocovaná častejšie u tých, ktorí sa nachádzajú vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (30%), podnikajú od 5 do 10 rokov (30%) a podiel ich tržieb tvorí od 25% do 50% (25%).

Tab. 6B

V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?							
Riadkové % VZORKA: 92 podnikateľov		Nedostatočné zabezpečenie	Nedostatok vlastných zdrojov	Slabý úverový rating	Nedostatočný potenciál podniku	Nedostatočná podnikateľská, úverová história	Neviem
CELÁ VZORKA		18,5	12,0	21,7	6,5	16,3	25,0
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	41,7	16,7	0,0	8,3	16,7	16,7
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	18,5	7,4	18,5	0,0	18,5	37,0
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	16,7	11,9	26,2	11,9	11,9	21,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	0,0	20,0	40,0	0,0	30,0	10,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	40,0	0,0	0,0	0,0	40,0	20,0
	Od 3 do 5 rokov	0,0	42,9	0,0	0,0	14,3	42,9
	Od 5 do 10 rokov	14,8	11,1	14,8	7,4	29,6	22,2
	10 a viac rokov	20,8	9,4	30,2	7,5	7,5	24,5
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	21,4	12,5	19,6	7,1	14,3	25,0
	Menej ako 25 %	18,8	12,5	25,0	0,0	18,8	25,0
	Od 25 % do 50 %	0,0	12,5	37,5	0,0	25,0	25,0
	Viac ako 50 %	16,7	8,3	16,7	16,7	16,7	25,0

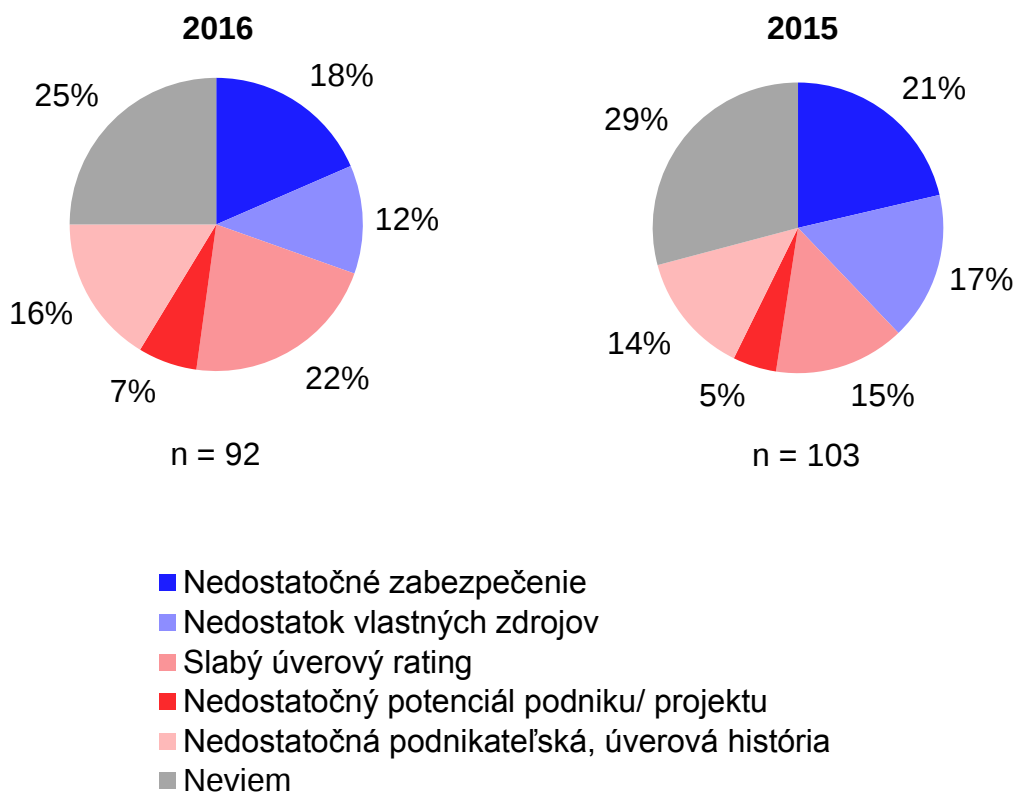
V roku 2016 stúpol (o 7 p. b.) oproti roku 2015 (Graf č. 12) podiel tých, ktorí označili slabý úverový rating za dôvod zamietnutia žiadosti o bankový úver (z 15% na 22%). Nedostatočné zabezpečenie, ktoré bolo príčinou zamietnutia bankového úveru v 18% prípadov v roku 2016 pokleslo oproti roku 2015 o 3 p. b.. O niečo viac (o 4 p. b.) to bolo z dôvodu nedostatku vlastných zdrojov (zo 16% na 12%). Rovnako o 4 p. b. poklesol podiel podnikateľov deklarujúcich, že nemá vedomosť o dôvodoch, ktoré viedli k skutočnosti zamietnutia ich žiadosti o bankový úver (z 29% na 25%).

Graf č. 12

POROVNANIE - V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli čiastočne resp. vôbec neboli uspokojení pri žiadaní o úver

3.4 Výška získaného bankového úveru

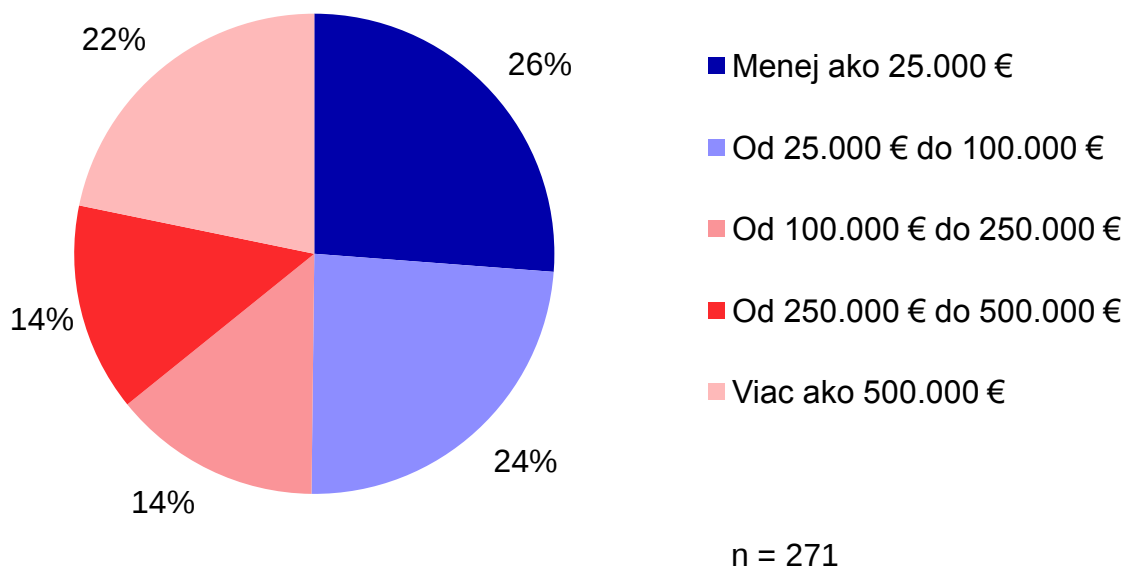
Podnikatelia, ktorí získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch úver (Graf. č. 13) získali v celoslovenskom priemere najčastejšie úver vo výške **menej ako 25 tisíc EUR (26%)**. Mierne **menej ako štvrtina podnikateľov (24%)** získala úver vo výške **od 25 tisíc do 100 tisíc EUR**. Bankový úver vo výške **od 100 tisíc do 250 tisíc EUR** získalo **14% podnikateľov**, ešte vyšší úver, t. j. **od 250 tisíc do 500 tisíc EUR** sa **podarilo získať rovnakému podielu podnikateľov (14%)**. Bankový úver **nad 500 tisíc EUR** získalo **v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch 22% žiadajúcich podnikateľov**.

Graf č. 13

V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli plne alebo čiastočne uspokojení pri žiadaní o úver

V nasledujúcej analýze sa stretávame s **nízkymi početnosťami** v odvetví ubytovania a stravovania (**7 respondentov**) a v ostatných službách (**1 respondent**), vo fáze začatia podnikateľskej činnosti odpovedali **iba 2 respondenti**. U podnikateľov do 3 roky odpovedali **7 respondenti**. **Výsledky sú v týchto prípadoch len indikatívne!**

Tí podnikatelia, ktorí získali úver v hodnote **menej ako 25 tisíc EUR** sú **najčastejšie** (Tab. 7A) v pozícii FO (48%), majú najnižší počet zamestnancov od 0 do 9 (53%), pracujú prevažne v odvetví obchodu (33%), obchodných služieb (40%) sídlia v Nitrianskom (34%) a Košickom kraji (36%) a ide o živnostníkov (48%). Bankový úver vo výške **od 25 tisíc EUR do 100 tisíc EUR** sa **podarilo získať častejšie** oproti MSP-PO podnikateľom (23%) FO podnikateľom (28%). Takmer tretina podnikateľov (31%) s takýmto úverom má najčastejšie 10 až 49 zamestnancov, je v odvetví obchodných služieb (32%), sídli v Bratislave a Bratislavskom (29%), Trnavskom (35%) a Nitrianskom kraji (32%), a najčastejšie majú právnu formu živnostníci (28%).

Bankový úver v opytovanej kategórii vo výške **od 100 tisíc EUR do 250 tisíc EUR**, **získali najčastejšie** (Tab. 7A) MSP-PO podnikatelia (15%), výrazne menej FO podnikatelia (9%). Častejšie sa podarilo získať ho tým, ktorí majú od 10 až 49 zamestnancov (19%), podnikajú v odvetví pôdohospodárstva (25%), ale aj pätine podnikateľov (20%) z dopravy a informácií. Tým, ktorí sídlia najmä v Banskobystrickom kraji (22%) a podnikajú prostredníctvom spoločnosti s ručením

obmedzeným (17%). Vyššie bankové úvery s hranicou **od 250 tisíc EUR do 500 tisíc EUR banky schválili len** FO podnikateľom (7%), najmä však akciovým spoločnostiam (18%) a iným právnym formám (24%), z odvetvia stavebníctva (23%), ale aj iných odvetí (29%) a opýtaných v Trenčianskom kraji (27%). Bankové úvery **nad 500 tisíc EUR** získalo v predchádzajúcich 12 mesiacoch v celoslovenskom priemere až 22% podnikateľov. Úspešnejší v žiadostiach o vyššie úvery boli skôr MSP-PO podnikatelia (24%), ďalej tí, ktorí zamestnávajú od 50 do 249 zamestnancov (42%), pracujú v pôdohospodárstve (38%), priemysle (42%), majú sídlo v Trenčianskom kraji (36%), akciové spoločnosti (46%) a iné právne formy (57%).

Tab. 7A

V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?						
Riadkové % VZORKA: 271 podnikateľov		Menej ako 25.000 €	Od 25.000 € do 100.000 €	Od 100.000 € do 250.000 €	Od 250.000 € do 500.000 €	Viac ako 500.000 €
CELÁ VZORKA		26,2	24,0	14,0	14,0	21,8
POČET ZAMESTNANCOV	FO	47,8	28,3	8,7	6,5	8,7
	MSP-PO	21,8	23,1	15,1	15,6	24,4
	0 až 9 zamestnancov	52,7	31,2	8,6	3,2	4,3
	10 až 49 zamestnancov	22,1	30,2	18,6	10,5	18,6
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	3,3	10,9	15,2	28,3	42,4
	Pôdohospodárstvo	12,5	12,5	25,0	12,5	37,5
	Priemysel	13,2	13,2	15,8	15,8	42,1
	Stavebníctvo	22,9	25,7	17,1	22,9	11,4
	Obchod	32,9	25,0	13,2	9,2	19,7
	Ubytovanie a stravovanie	0,0	42,9	14,3	14,3	28,6
	Doprava a informácie	28,0	24,0	20,0	16,0	12,0
	Obchodné služby	40,4	31,6	8,8	8,8	10,5
	Ostatné služby	5,9	17,6	5,9	29,4	41,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	27,6	29,3	15,5	10,3	17,2
	Trnavský kraj	19,2	34,6	19,2	7,7	19,2
	Trenčiansky kraj	13,6	13,6	9,1	27,3	36,4
	Nitriansky kraj	34,2	31,6	7,9	13,2	13,2
	Žilinský kraj	23,5	20,6	11,8	17,6	26,5
	Banskobystrický kraj	25,0	21,9	21,9	9,4	21,9
	Prešovský kraj	24,2	18,2	15,2	18,2	24,2
	Košický kraj	35,7	14,3	10,7	14,3	25,0
PRÁVNA FORMA	Živnostník	47,8	28,3	8,7	6,5	8,7
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	26,4	24,7	16,5	14,3	18,1
	Akciová spoločnosť	4,5	18,2	13,6	18,2	45,5
	Iné	0,0	14,3	4,8	23,8	57,1

Tí podnikatelia, ktorí **získali najčastejšie úver v hodnote menej ako 25 tisíc EUR** (Tab. 7B), sú vo fáze začiatočného rozvoja (60%), podnikajú od 3 do 5 rokov (64%) a ich firma nevyváža tovary a služby (36%). Bankový úver vo výške **od 25 tisíc EUR do 100 tisíc EUR najčastejšie získali** tí, ktorí sú **vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity** (41%), podnikajú viac než 5 a menej ako 10 rokov (36%) a ich firma nevyváža

tovary a služby (29%). Bankový úver z kategórie **od 100 tisíc EUR do 250 tisíc EUR** získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch najčastejšie tí, ktorých podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni menej ako 25% (24%).

Vyššie bankové úvery s hranicou od 250 tisíc EUR do 500 tisíc EUR získali častejšie (Tab. 7B) podnikatelia, ktorých podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí viac ako 50% (23%).

Tab. 7B

V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?						
Riadkové % VZORKA: 271 podnikateľov		Menej ako 25.000 €	Od 25.000 € do 100.000 €	Od 100.000 € do 250.000 €	Od 250.000 € do 500.000 €	Viac ako 500.000 €
CELÁ VZORKA		26,2	24,0	14,0	14,0	21,8
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	60,0	20,0	10,0	5,0	5,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	19,7	26,8	12,7	12,7	28,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	23,0	21,7	15,5	17,4	22,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	41,2	41,2	5,9	0,0	11,8
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	28,6	28,6	14,3	14,3	14,3
	Od 3 do 5 rokov	64,3	21,4	0,0	0,0	14,3
	Od 5 do 10 rokov	41,4	36,2	10,3	5,2	6,9
	10 a viac rokov	18,8	20,3	16,1	17,7	27,1
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	35,5	29,0	10,1	10,1	15,2
	Menej ako 25 %	12,7	27,3	23,6	12,7	23,6
	Od 25 % do 50 %	9,7	22,6	9,7	19,4	38,7
	Viac ako 50 %	25,5	6,4	17,0	23,4	27,7

Viac ako 500 tisíc EUR prostredníctvom bankového úveru získali v predchádzajúcich 12 mesiacoch **najčastejšie** (Tab. 7B) podnikatelia vo fáze expanzie (28%), tí čo podnikajú viac ako 10 rokov (27%) a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí od 25% do 50% (39%) a viac ako 50% (28%).

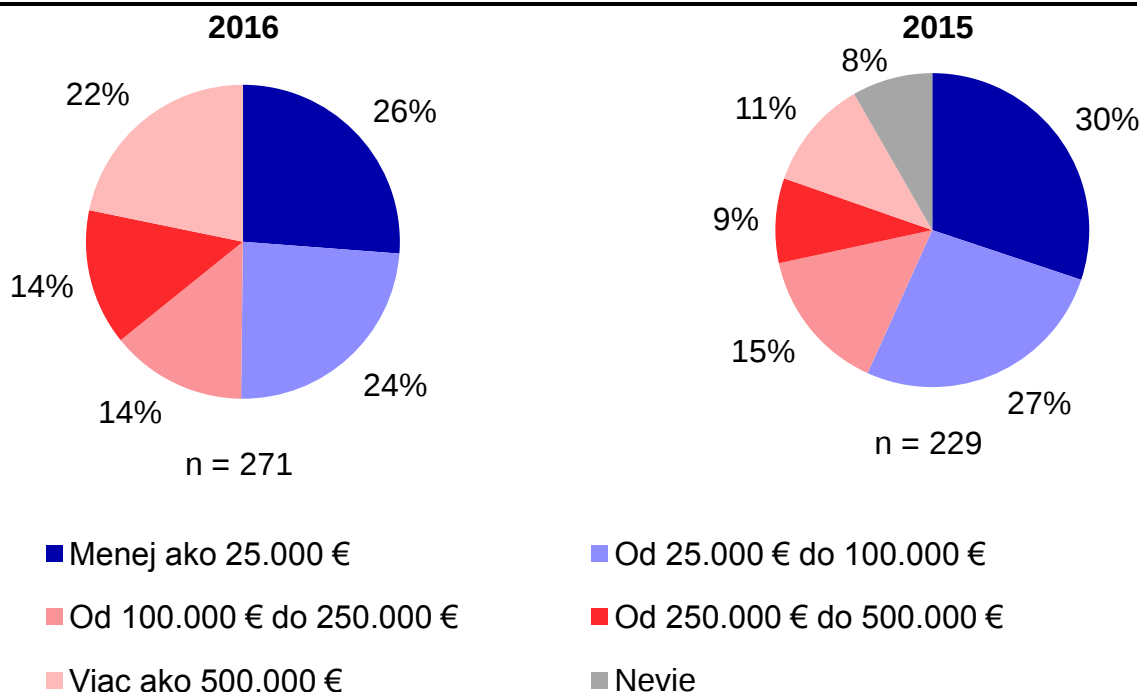
Podiel podnikateľov (Graf. č. 14), ktorí získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch úver, a ktorí bol vo výške menej ako 25 tisíc EUR, klesol z 30% (v roku 2015) na 26% (v roku 2016). Naopak o 5 p. b. stúpol počet podnikateľov s ešte vyšším úverom, t. j. od 250 tisíc do 500 tisíc EUR (z 9% na 14%) a až o 10 p. b. tým, ktorí majú bankový úver nad 500 tisíc EUR (z 11% na 22%).

Graf č. 14

POROVNANIE - V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli plne alebo čiastočne uspokojení pri žiadaní

3.5 Účel využitia bankového úveru

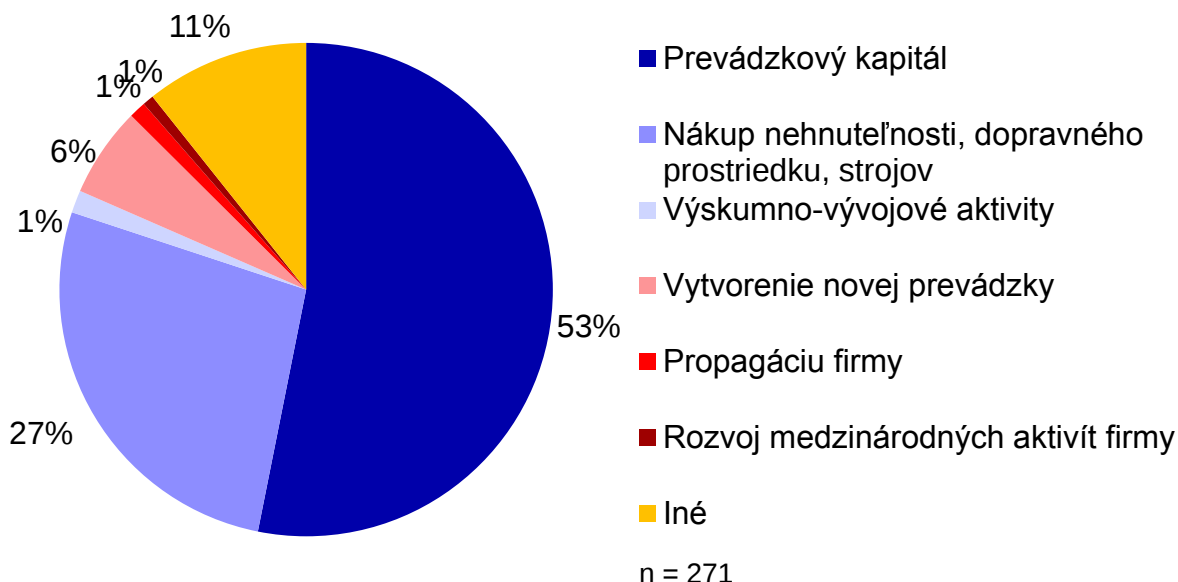
Podnikatelia, ktorí žiadali o bankový úver v posledných 12 mesiacoch, a ktorí boli zároveň úspešní, vložili tieto bankou poskytnuté finančné prostriedky **najmä do prevádzkového kapitálu**, pričom tento krok urobilo **viac polovica podnikateľov (53%)** (Graf. č. 15). **Viac ako štvrtina (27%) podnikateľov nakúpila nehnuteľnosti, dopravné prostriedky alebo pre nich potrebné stroje. 6% podnikateľov vytvorilo novú prevádzku, 1% podnikateľov prostredníctvom bankového úveru riešilo aj otázku výskumno-vývojových aktivít, propagáciu firmy a rozvoj medzinárodných aktivít.** Na **iné účely** (hlavne na rekonštrukcie, nákup technológií, ako investíciu, do firmy, splatenie nedoplatkov) ich použilo **11%**.

Graf č. 15

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli plne alebo čiastočne uspokojení pri žiadaní o úver

V nasledujúcej analýze sa stretávame s **nízkymi početnosťami** v odvetví ubytovania a stravovania (**7 respondenti**), vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (**2 respondenti**). U podnikateľov do 3 rokov odpovedali **7 respondenti**. **Výsledky sú v týchto prípadoch len indikatívne!**

Typ podnikateľov sa oproti celoslovenskému priemeru (Tab. 8A) **výrazne neodlišuje vo využívaní bankového úveru na prevádzkový kapitál** (FO 57%, MSP-PO 52%), či **nákup nehnuteľností, dopravných prostriedkov alebo strojov** (FO 24%, MSP-PO 28%).

Žiadatelia, ktorí použili bankový úver na **prevádzkový kapitál, zamestnávajú najčastejšie 50 až 249 zamestnancov** (58%), pracujúcich v odvetví stavebníctva (66%) sídli v Bratislave a Bratislavskom kraji (66%) a sú najmä akciovou spoločnosťou (64%).

Na **nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku či strojov** bol použitý bankový úver (Tab. 8A) u viac ako tretiny (34%) tých, ktorí pracujú v odvetví priemyslu (34%), dopravy a informácií (36%), v Trenčianskom a Košickom kraji (oba po 36%).

Tab. 8A

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?								
Riadkové % VZORKA: 271 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Nákup nehnuteľností, dopravného prostriedku, strojov	Výskumno-vývojové aktivity	Vytvorenie novej prevádzky	Propagáciu firmy	Rozvoj medzinárodných	Iné
CELÁ VZORKA		53,1	26,9	1,5	5,9	1,1	,7	10,7
	FO	56,5	23,9	0,0	4,3	2,2	2,2	10,9
	MSP-PO	52,4	27,6	1,8	6,2	0,9	0,4	10,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	51,6	30,1	1,1	5,4	0,0	0,0	11,8
	10 až 49 zamestnancov	50,0	22,1	1,2	8,1	1,2	1,2	16,3
	50 až 249 zamestnancov	57,6	28,3	2,2	4,3	2,2	1,1	4,3
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	50,0	18,8	0,0	18,8	6,3	0,0	6,3
	Priemysel	55,3	34,2	0,0	2,6	2,6	2,6	2,6
	Stavebníctvo	65,7	22,9	0,0	2,9	0,0	0,0	8,6
	Obchod	59,2	22,4	1,3	6,6	1,3	1,3	7,9
	Ubytovanie a stravovanie	57,1	28,6	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3
	Doprava a informácie	44,0	36,0	8,0	0,0	0,0	0,0	12,0
	Obchodné služby	50,9	31,6	0,0	5,3	0,0	0,0	12,3
	Ostatné služby	17,6	17,6	5,9	17,6	0,0	0,0	41,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	65,5	17,2	1,7	5,2	0,0	0,0	10,3
	Trnavský kraj	50,0	30,8	0,0	15,4	0,0	0,0	3,8
	Trenčiansky kraj	40,9	36,4	0,0	0,0	0,0	0,0	22,7
	Nitriansky kraj	55,3	23,7	5,3	5,3	5,3	2,6	2,6
	Žilinský kraj	58,8	23,5	2,9	5,9	0,0	2,9	5,9
	Banskobystrický kraj	50,0	28,1	0,0	3,1	3,1	0,0	15,6
	Prešovský kraj	39,4	33,3	0,0	12,1	0,0	0,0	15,2
	Košický kraj	50,0	35,7	0,0	0,0	0,0	0,0	14,3
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	56,5	23,9	0,0	4,3	2,2	2,2	10,9
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	54,9	29,1	1,1	6,0	1,1	0,0	7,7
	Akciová spoločnosť	63,6	13,6	4,5	0,0	0,0	4,5	13,6
	Iné	19,0	28,6	4,8	14,3	0,0	0,0	33,3

Na **výskumno-vývojové aktivity** kládli mierne vyšší dôraz oproti celoslovenskému priemeru (Tab. 8A) podnikatelia z odvetvia dopravy a informácií (8%) ako aj ostatných služieb (6%) sídlia v Nitrianskom kraji (5%). Na **vytvorenie novej prevádzky** využilo primárne finančné prostriedky získané z bankového úveru najviac podnikateľov podnikajúcich v odvetví pôdohospodárstva a ostatných služieb (obe po 18%) sídlia v Trnavskom kraji (15%), a v inej právnej forme (14%).

Na **propagáciu firmy** využilo získané finančné prostriedky podnikatelia v odvetví pôdohospodárstva (6%) a so sídlom v Nitrianskom kraji (7%). Na **rozvoj medzinárodných aktivít** využili najviac primárne finančné prostriedky získané z bankového úveru podnikatelia podnikajúci v odvetví priemyslu (3%), sídlia v Nitrianskom a Žilinskom kraji (3%), a akciové spoločnosti (5%).

Tab. 8B

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?								
Riadkové % VZORKA: 271 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku, strojov	Výskumno-vývojové aktivity	Vytvorenie novej prevádzky	Propagáciu firmy	Rozvoj medzinárodných	Iné
CELÁ VZORKA		53,1	26,9	1,5	5,9	1,1	0,7	10,7
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	55,0	30,0	0,0	5,0	0,0	0,0	10,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	47,9	33,8	1,4	5,6	1,4	1,4	8,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	54,7	23,0	1,2	6,8	1,2	0,6	12,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	64,7	29,4	0,0	0,0	0,0	0,0	5,9
Dĺžka PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	57,1	28,6	14,3	0,0	0,0	0,0	0,0
	Od 3 do 5 rokov	28,6	57,1	0,0	14,3	0,0	0,0	0,0
	Od 5 do 10 rokov	48,3	34,5	1,7	3,4	0,0	0,0	12,1
	10 a viac rokov	56,3	22,4	1,0	6,3	1,6	1,0	11,5
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	47,8	26,8	2,2	6,5	0,7	0,7	15,2
	Menej ako 25 %	65,5	23,6	1,8	3,6	0,0	0,0	5,5
	Od 25 % do 50 %	64,5	19,4	0,0	6,5	3,2	0,0	6,5
	Viac ako 50 %	46,8	36,2	0,0	6,4	2,1	2,1	6,4

Žiadatelia, ktorí **použili bankový úver na prevádzkový kapitál, sú najmä** (Tab. 8B) vo fáze útlmu podnikateľskej činnosti (65%), ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb sa pohybuje pod úrovňou 25% (66%) a od 25 % do 50 % (65%).

Na **nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku či strojov** bol použitý bankový úver najmä (Tab. 8B) u 34% podnikateľov, ktorí deklarujú expanziu. Dĺžka ich podnikania je viac než 3 a menej ako 5 rokov (57%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni viac než 50% (36%).

Na **vytvorenie novej prevádzky** sa zamerali najmä tí (Tab. 8B), ktorých dĺžka ich podnikania je viac než 3 a menej ako 5 rokov (14%). **Propagáciu firmy** si zabezpečilo z bankového úveru 3% podnikateľov, ktorých podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni 25% až 50%.

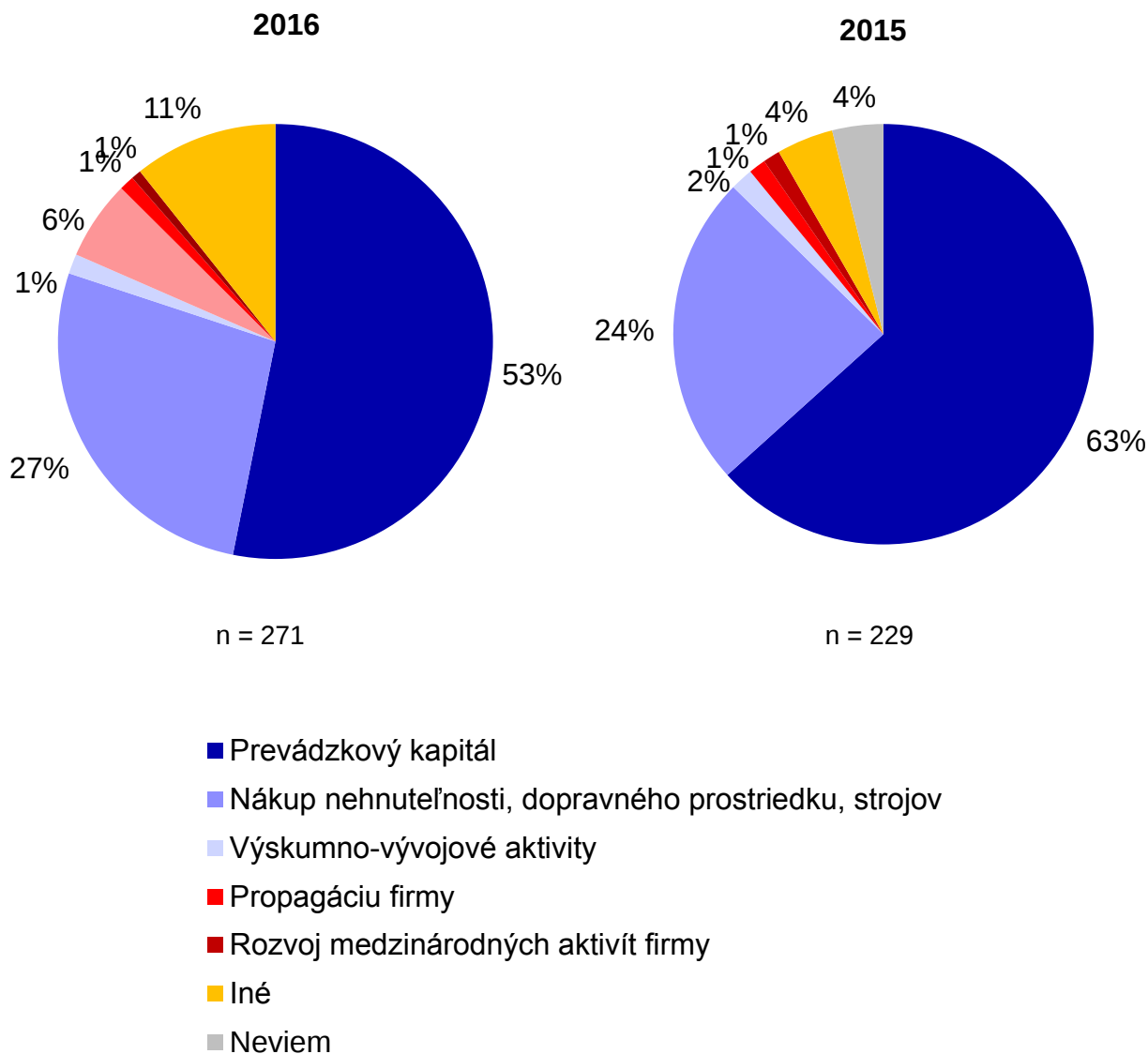
V roku 2016 oproti roku 2015 poklesol podiel podnikateľov (Graf. č. 16), ktorí použili bankou poskytnuté finančné prostriedky do prevádzkového kapitálu (zo 63% na 53%). Na druhej strane stúpol o 3 p. b. podiel tých, ktorí nakúpili nehnuteľnosti, dopravné prostriedky alebo pre nich potrebné stroje (z 24% na 27%) ako aj tých, ktorí využili finančné prostriedky na iné účely (zo 4% na 11%).

Graf č. 16

POROVNANIE - V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli plne alebo čiastočne uspokojení pri žiadaní

3.6 Formy ručenia bankového úveru

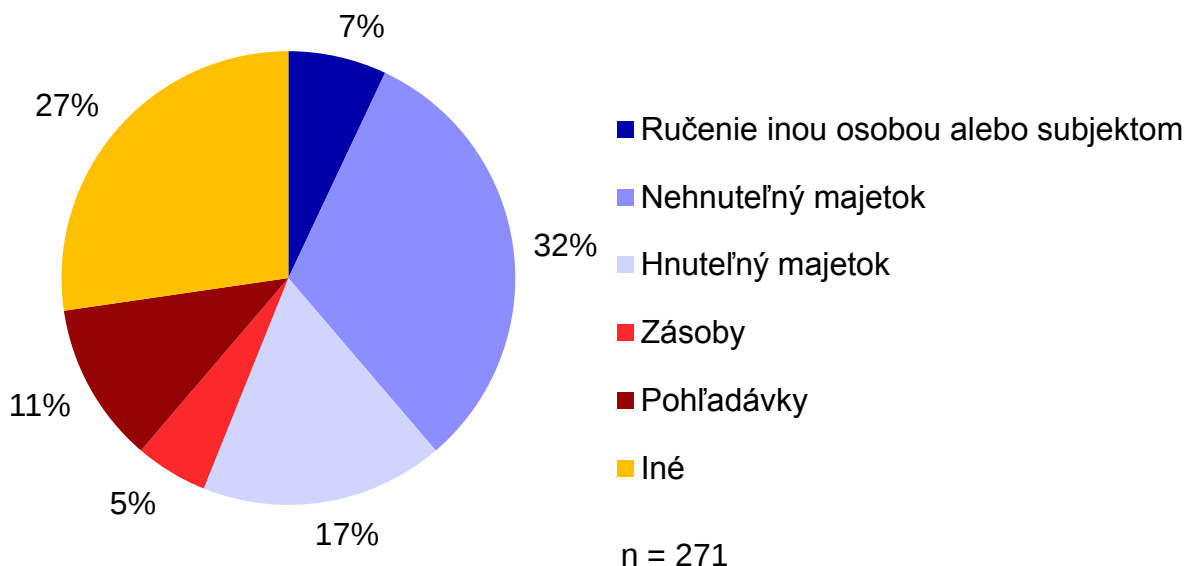
Z tých, ktorí bankový úver získali v posledných 12 mesiacoch, **ručilo prostredníctvom inej osoby alebo subjektu 7% podnikateľov** (Graf. č. 17). **Nehnutel'ný majetok založila v prospech úveru takmer tretina (32%) a hnutel'ný majetok použilo 17% podnikateľov. Zásobami ručí 5% podnikateľov, pohľadávkami 11% podnikateľov. Iné spôsoby ručenia (najčastejšie: nebolo potrebné ručiť, zmenkou, blankozmenkou, firmou) deklaruje až 27% tých, ktorým bol bankový úver schválený.**

Graf č. 17

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli plne alebo čiastočne uspokojení pri žiadaní o úver

V nasledujúcej analýze sa stretávame s **nízkymi početnosťami** v odvetví ubytovania a stravovania (**7 respondenti**), vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (**2 respondenti**). U podnikateľov do 3 roky odpovedali **7 respondenti**. **Výsledky sú v týchto prípadoch len indikatívne!**

Častejšie ručia prostredníctvom inej osoby alebo subjektu (Tab. 9A) FO podnikatelia (11%), a tí, ktorých počet zamestnancov sa pohybuje od 0 do 9 (14%) a sídlia najčastejšie v Nitrianskom kraji (16%).

Nehnutel'ný majetok použila na primárne (Tab. 9A) ručenie bankového úveru tretina MSP-PO podnikateľov (35%), s počtom zamestnancov medzi 50 až 249 (42%), opýtaných v odvetví priemyslu (45%) zo Žilinského kraja (47%), ktorí majú akciovú spoločnosť (41%).

Hnutel'ný majetok na ručenie bankového úveru použilo viac (Tab. 9A) MSP-PO podnikateľov (19%) s počtom zamestnancov medzi 50 až 249 (24%). Tí, ktorí ručia hnutel'ným majetok vykonávajú svoje podnikateľské činnosti najmä v odvetví pôdohospodárstva (31%), sú situované v Trenčianskom kraji (36%), najčastejšie pod právnou formou spoločnosti s ručením obmedzeným (20%).

Tab. 9A

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?							
Riadkové % VZORKA: 271 podnikateľov		Ručenie inou osobou alebo subjektom	Nehnuteľný majetok	Hnuteľný majetok	Zásoby	Pohľadávky	Iné
CELÁ VZORKA		7,0	31,7	17,3	5,2	11,4	27,3
	FO	10,9	17,4	10,9	6,5	13,0	41,3
	MSP-PO	6,2	34,7	18,7	4,9	11,1	24,4
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	14,0	20,4	10,8	1,1	10,8	43,0
	10 až 49 zamestnancov	5,8	32,6	17,4	11,6	10,5	22,1
	50 až 249 zamestnancov	1,1	42,4	23,9	3,3	13,0	16,3
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	0,0	25,0	31,3	6,3	12,5	25,0
	Priemysel	5,3	44,7	28,9	0,0	7,9	13,2
	Stavebníctvo	8,6	37,1	14,3	2,9	8,6	28,6
	Obchod	9,2	32,9	11,8	10,5	13,2	22,4
	Ubytovanie a stravovanie	0,0	28,6	42,9	0,0	0,0	28,6
	Doprava a informácie	8,0	28,0	8,0	0,0	24,0	32,0
	Obchodné služby	8,8	24,6	15,8	3,5	10,5	36,8
	Ostatné služby	0,0	23,5	17,6	11,8	5,9	41,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	10,3	27,6	13,8	10,3	17,2	20,7
	Trnavský kraj	3,8	34,6	11,5	7,7	11,5	30,8
	Trenčiansky kraj	0,0	22,7	36,4	4,5	4,5	31,8
	Nitriansky kraj	15,8	31,6	15,8	2,6	10,5	23,7
	Žilinský kraj	11,8	47,1	14,7	0,0	8,8	17,6
	Banskobystrický kraj	3,1	28,1	18,8	3,1	15,6	31,3
	Prešovský kraj	3,0	36,4	9,1	9,1	6,1	36,4
	Košický kraj	0,0	25,0	28,6	0,0	10,7	35,7
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	10,9	17,4	10,9	6,5	13,0	41,3
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	7,7	35,2	20,3	4,4	9,3	23,1
	Akciová spoločnosť	0,0	40,9	9,1	9,1	27,3	13,6
	Iné	0,0	23,8	14,3	4,8	9,5	47,6

Zásobami ručia mierne častejšie (Tab. 9A) FO podnikatelia (7%) oproti MSP-PO podnikateľom (5%), zamestnávajúci 10 až 49 zamestnancov (12%), v ostatných službách (12%), sídlia v Bratislave a Bratislavskom kraji (10%) s právnou formou akciová spoločnosť (9%).

Svojimi **pohľadávkami ručia bankový úver** získaný v posledných 12 mesiacoch najčastejšie (Tab. 9A) akciové spoločnosti (27%), z odvetvia doprava, informácie (24%), sídlia v Bratislave a Bratislavskom kraji (17%).

Tab. 9B

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?							
Riadkové % VZORKA: 271 podnikateľov		Ručenie inou osobou alebo subjektom	Nehnutelný majetok	Hnutelný majetok	Zásoby	Pohľadávky	Iné
CELÁ VZORKA		7,0	31,7	17,3	5,2	11,4	27,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	15,0	10,0	10,0	5,0	10,0	50,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	4,2	36,6	12,7	2,8	7,0	36,6
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	6,8	34,8	16,8	6,8	14,3	20,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	11,8	5,9	47,1	0,0	5,9	29,4
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	28,6	0,0	14,3	0,0	0,0	57,1
	Od 3 do 5 rokov	14,3	28,6	21,4	0,0	7,1	28,6
	Od 5 do 10 rokov	6,9	24,1	13,8	8,6	15,5	31,0
	10 a viac rokov	5,7	35,4	18,2	4,7	10,9	25,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	7,2	32,6	13,8	3,6	8,0	34,8
	Menej ako 25 %	9,1	38,2	16,4	7,3	12,7	16,4
	Od 25 % do 50 %	3,2	19,4	22,6	12,9	16,1	25,8
	Viac ako 50 %	6,4	29,8	25,5	2,1	17,0	19,1

Častejšie ručia prostredníctvom inej osoby alebo subjektu (Tab. 9B) podnikatelia vo fáze začiatkového rozvoja (15%), ktorí podnikajú od 3 do 5 rokov (14%) a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí menej než 25% (9%).

Nehnutelný majetok použilo na primárne (Tab. 9B) ručenie bankového úveru najčastejšie 37% podnikateľov vo fáze expanzie, ktorí podnikajú najčastejšie 10 a viac rokov (35%) a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí najčastejšie menej ako 25% (38%).

Hnutelný majetok na ručenie bankového úveru použilo najviac (Tab. 9B) podnikateľov vo fáze útlmu (47%), ktorí podnikajú od 3 do 5 rokov (21%), podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni viac ako 50% (26%) alebo od 25% do 50% (23%). **Zásobami ručia mierne častejšie** tí, ktorí sa podnikaniu venujú od 5 do 10 rokov (9%), a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí od 25% do 50% (13%). Svojimi **pohľadávkami ručia bankový úver** získaný v posledných 12 mesiacoch najčastejšie podnikatelia vo fáze začiatkového rozvoja (50%) alebo expanzie (37%), a podnikatelia, ktorých firma nevyváža tovary a služby (35%).

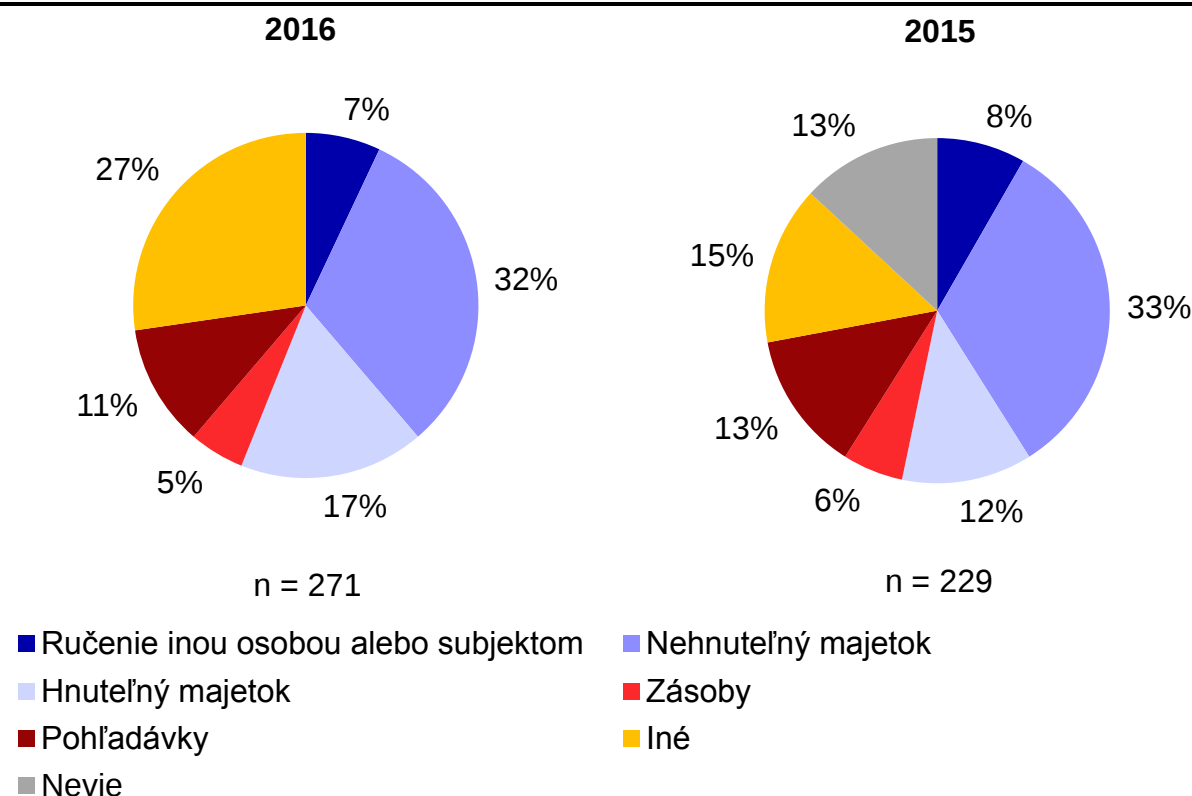

Podiel podnikateľov, ktorí bankový úver získali v posledných 12 mesiacoch a ručili prostredníctvom hnuťel'ného majetku stúpol z 12% na 17% a až o 12 p. b. stúpol podiel tých, ktorí deklarujú ručenie inými spôsobmi (z 15% na 27%) (Graf č. 18).

Graf č. 18

POROVNANIE - V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?

odpovedali len tí, ktorí uviedli, že boli plne alebo čiastočne uspokojení pri žiadaní

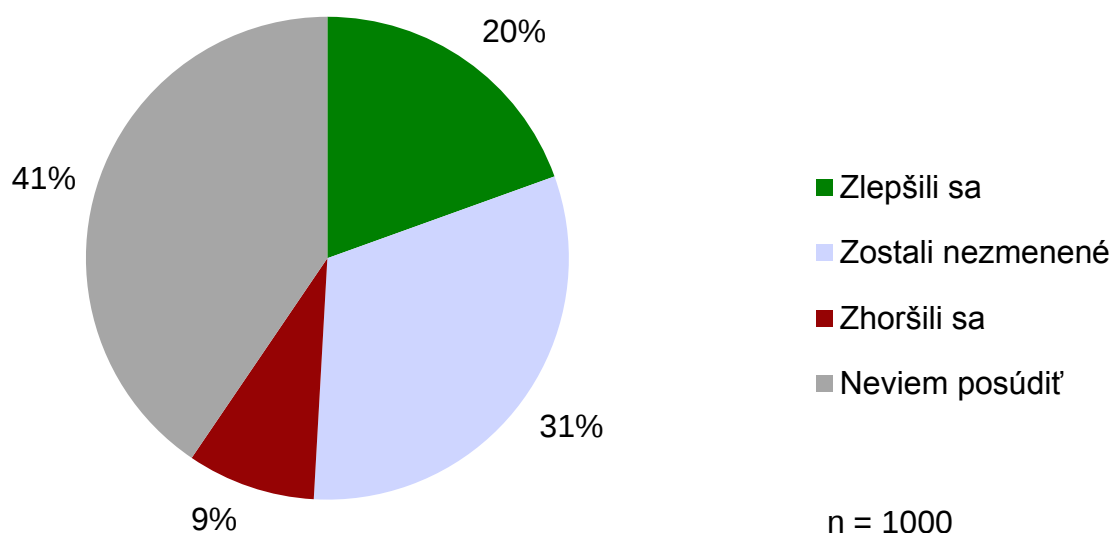
3.7 Vnímanie zmeny podmienok pre získanie bankového úveru

V priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa podľa pätiny (20%) podnikateľov podmienky pre získanie bankových úverov zlepšili (Graf č. 19). Skoro tretina podnikateľov (31%) si myslí, že podmienky pre získanie bankových úverov zostali nezmenené a 9% ich považuje za zhoršené. Veľká časť podnikateľov sa nevie vyjadriť k tejto otázke (41%).

Graf č. 19

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?

Podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa zdajú byť zlepšené (Tab. 10A) podnikateľom, ktorí podnikajú v odvetví priemyslu (26%) ale aj stavebníctva (24%), sídlia v Nitrianskom kraji (26%) a akciovým spoločnostiam (30%). Tretina podnikateľov MSP-PO (33%) si myslí, **že podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa vôbec nezmenili**. Tohto názoru sú častejšie tí, ktorí zamestnávajú 10 až 49 (37%) alebo 50 až 249 zamestnancov (38%), podnikajú v odvetví priemyslu (39%) ale aj obchodu (37%), cez akciové spoločnosti (42%) a opýtaných v Prešovskom kraji (37%).

Za zhoršené považujú podmienky pre získanie bankových úverov skôr tí (Tab. 10A), ktorí podnikajú v obchodných službách (13%).

Tab. 10A

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		19,5	31,4	8,6	40,5
	FO	20,8	25,6	8,4	45,2
	MSP-PO	19,1	33,3	8,7	38,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	18,3	25,4	9,5	46,8
	10 až 49 zamestnancov	18,8	36,5	8,0	36,8
	50 až 249 zamestnancov	23,1	38,4	7,4	31,0
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	21,1	26,3	10,5	42,1
	Priemysel	26,4	38,7	5,7	29,2
	Stavebníctvo	24,3	30,4	7,0	38,3
	Obchod	18,1	37,4	6,7	37,8
	Ubytovanie a stravovanie	2,7	18,9	8,1	70,3
	Doprava a informácie	17,0	33,0	8,0	42,0
	Obchodné služby	19,2	26,8	13,1	40,9
	Ostatné služby	18,3	26,8	4,2	50,7
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	18,5	31,5	7,2	42,8
	Trnavský kraj	21,5	25,8	10,8	41,9
	Trenčiansky kraj	19,8	33,7	3,5	43,0
	Nitriansky kraj	26,1	27,0	11,3	35,7
	Žilinský kraj	16,5	33,0	5,2	45,2
	Banskobystrický kraj	23,7	34,4	10,8	31,2
	Prešovský kraj	13,5	36,5	10,6	39,4
	Košický kraj	18,6	29,4	11,8	40,2
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	20,8	25,6	8,4	45,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	18,4	32,7	9,8	39,2
	Akciová spoločnosť	30,0	42,0	0,0	28,0
	Iné	16,7	33,3	3,7	46,3

Podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa zdajú byť najmenej zlepšené najmä tým (Tab. 10B), ktorí začínajú podnikateľskú činnosť a ich produkt, či služba, je zatiaľ neobchodovaná (0%) a podnikajú menej ako 3 roky (11%).

36% podnikateľov, ktorých podiely tržieb z vývozu tovarov a služieb tvoria od 25% do 50% (Tab. 10B), **si myslí, že podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch zostali nezmenené.**

Podmienky za zhoršené (Tab. 10B) pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov **považujú** tí, ktorí sú vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (18%) a s dĺžkou podnikania najčastejšie menej ako 3 roky (14%).

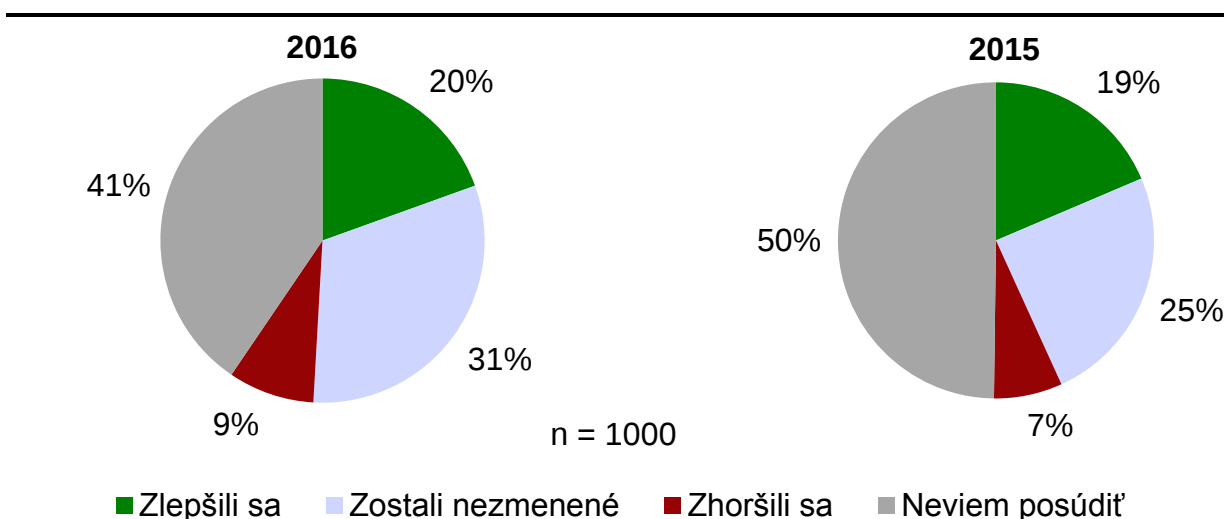
Tab. 10B

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		19,5	31,4	8,6	40,5
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	9,1	18,2	72,7
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	18,9	31,1	11,1	38,9
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	18,7	31,3	10,6	39,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	20,2	32,7	6,8	40,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	19,8	26,0	12,5	41,7
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	11,4	31,4	14,3	42,9
	Od 3 do 5 rokov	14,4	28,9	8,9	47,8
	Od 5 do 10 rokov	20,4	31,5	9,7	38,4
	10 a viac rokov	20,3	31,7	7,9	40,1
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	18,4	29,9	8,9	42,8
	Menej ako 25 %	22,8	33,5	7,6	36,1
	Od 25 % do 50 %	21,7	36,1	10,8	31,3
	Viac ako 50 %	19,3	32,9	7,1	40,7

V priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov stúpol o 6 p. b. počet podnikateľov, ktorí sú toho názoru, že podmienky pre získanie bankových úverov zostali nezmenené (z 25% na 31%) a naopak o 9 p. b. poklesol počet tých, ktorí sa nevedia vyjadriť k tejto otázke (z 50% na 41%).

Graf č. 20

POROVNANIE - Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?

3.8 Vnímanie limitujúcich faktorov pre získanie bankových úverov

Za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov podnikatelia považujú najmä vysoké úrokové miery (27%). Takmer pätina nepostačujúce zabezpečenie (19%), a nepriaznivé podnikateľské prostredie (15%). Krátku podnikateľskú históriu firmy označilo za limitujúci faktor pri získavaní bankových úverov 13%, nedostatočnú ochotu bánk poskytovať úvery podnikateľov 12%, ale objavila sa aj nedostatočná konkurencia bánk (2%), ktorá môže byť limitujúcim faktorom voči získaniu bankového úveru.

Graf č. 21

Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?

možnosť viacerých odpovedí

Nepostačujúce zabezpečenie pri získavaní bankových úverov považujú za limitujúce najčastejšie (Tab. 11A) MSP-PO (20%) pracujúci v odvetví ubytovania a stravovania (30%) a podnikatelia v Banskobystrickom kraji (28%).

S vysokými úrokovými mierami, ako najdôležitejším limitujúcim faktorom (Tab. 11A) pri získavaní bankových úverov, sa stotožňujú najmä FO podnikatelia (34%), zamestnávajúci 0 až 9 zamestnancov (31%), v odvetví pôdohospodárstva (42%), opýtaných v Žilinskom a Košickom kraji (33%).

Tretím (v celkovom meradle) najčastejšie označovaným limitujúcim faktorom pre získanie bankového úveru je **nepriaznivé podnikateľské prostredie, a to u takmer**

štvrtiny (Tab. 11A) podnikateľov, ktorí pôsobia v odvetví pôdohospodárstva (24%), sídlia v Nitrianskom (22%) ako aj Banskobystrickom kraji (23%).

Krátka podnikateľská história firmy je limitujúcim faktorom častejšie (Tab. 11A) pre MSP-PO (14%), ale aj pre tých, ktorí zamestnávajú najmä 0 až 9 zamestnancov (16%), v odvetví doprava a informácie (18%), sídlia najčastejšie v Nitrianskom kraji (17%), s právnou formou spoločnosti s ručením obmedzením (16%).

Tab.11A

Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nepostačujúce zabezpečenie	Vysoké úrokové miery	Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery	Krátka podnikateľská história firmy	Nedostatočná konkurencia bánk	Nepriaznivé podnikateľské prostredie	Žiadne z uvedených	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		18,5	26,7	12,3	13,4	2,3	15,1	20,4	13,2
	FO	14,8	33,6	10,8	10,0	2,0	16,4	17,2	15,6
	MSP-PO	19,7	24,4	12,8	14,5	2,4	14,7	21,5	12,4
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	18,5	31,0	12,9	16,1	2,0	14,9	16,9	13,3
	10 až 49 zamestnancov	17,4	24,7	11,8	10,8	3,5	15,3	19,8	14,6
	50 až 249 zamestnancov	19,9	19,4	11,6	10,6	1,4	15,3	29,2	11,1
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	10,5	42,1	2,6	0,0	0,0	23,7	18,4	10,5
	Priemysel	19,8	29,2	6,6	10,4	1,9	17,9	27,4	11,3
	Stavebníctvo	18,3	30,4	13,0	8,7	1,7	16,5	18,3	13,9
	Obchod	21,3	27,6	13,4	16,1	2,4	15,4	18,9	11,4
	Ubytovanie a stravovanie	29,7	24,3	10,8	5,4	2,7	13,5	16,2	18,9
	Doprava a informácie	17,0	19,3	14,8	18,2	3,4	18,2	13,6	12,5
	Obchodné služby	17,2	24,4	14,4	16,8	2,7	11,0	19,6	13,7
	Ostatné služby	12,7	25,4	9,9	7,0	1,4	16,9	33,8	18,3
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	19,5	21,9	13,4	16,1	2,7	13,7	18,5	13,7
	Trnavský kraj	9,7	21,5	15,1	11,8	2,2	6,5	21,5	21,5
	Trenčiansky kraj	17,4	32,6	14,0	15,1	2,3	12,8	17,4	15,1
	Nitriansky kraj	13,0	27,0	9,6	16,5	0,9	21,7	17,4	9,6
	Žilinský kraj	15,7	28,7	10,4	7,8	2,6	13,0	26,1	16,5
	Banskobystrický kraj	28,0	26,9	16,1	15,1	3,2	22,6	26,9	6,5
	Prešovský kraj	19,2	30,8	9,6	9,6	2,9	15,4	21,2	11,5
	Košický kraj	24,5	33,3	9,8	10,8	1,0	16,7	17,6	10,8
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	14,8	33,6	10,8	10,0	2,0	16,4	17,2	15,6
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	20,1	24,5	13,9	15,6	2,5	15,2	19,7	11,8
	Akciová spoločnosť	20,0	26,0	2,0	12,0	4,0	10,0	34,0	12,0
	Iné	14,8	22,2	9,3	3,7	0,0	13,0	31,5	20,4

Nedostatočnú ochotu bánk poskytovať úvery považujú za najdôležitejší limitujúci faktor pri získavaní bankového úveru (Tab. 11A) podnikatelia pôsobiaci v odvetví doprava a informácie (15%) a z Banskobystrického kraja (16%).

Nedostatočná konkurencia bánk je oproti celoslovenskému priemeru (2%) (Tab. 11A) voči FO a MSP-PO vnímaná totožne (obe 2%). Nedostatočnú ponuku bankových úverov považujú za limitujúcu najčastejšie akciové spoločnosti (4%).

Tab.11B

Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nepostačujúce zabezpečenie	Vysoké úrokové miery	Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery	Krátka podnikateľská história firmy	Nedostatočná konkurencia bánk	Nepriaznivé podnikateľské prostredie	Žiadne z uvedených	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		18,5	26,7	12,3	13,4	2,3	15,1	20,4	13,2
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	9,1	54,5	9,1	27,3	27,3	0,0	18,2	9,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	31,1	27,8	11,1	27,8	1,1	15,6	11,1	5,6
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	20,2	18,7	17,2	18,2	4,5	14,6	17,7	12,6
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	16,4	27,4	11,1	9,6	1,7	14,2	23,1	15,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	17,7	34,4	11,5	12,5	0,0	22,9	17,7	8,3
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	20,0	17,1	8,6	45,7	5,7	17,1	11,4	8,6
	Od 3 do 5 rokov	20,0	28,9	12,2	21,1	3,3	14,4	10,0	14,4
	Od 5 do 10 rokov	20,8	26,9	17,1	16,2	2,8	10,2	19,9	11,1
	10 a viac rokov	17,5	26,9	10,9	9,7	1,8	16,7	22,5	14,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	19,2	27,5	12,8	13,7	1,9	16,5	19,2	13,6
	Menej ako 25 %	17,7	22,2	15,2	17,1	3,8	10,8	23,4	10,8
	Od 25 % do 50 %	20,5	27,7	9,6	16,9	3,6	8,4	20,5	13,3
	Viac ako 50 %	15,0	27,9	8,6	5,7	1,4	17,9	22,1	14,3

Nepostačujúce zabezpečenie pri získavaní bankových úverov považujú za limitujúce najčastejšie (Tab. 11B) podnikatelia, ktorí sú vo fáze začiatkového rozvoja (31%), podnikajú od 5 do 10 rokov (21%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí u nich od 25% do 50% (21%).

S vysokými úrokovými mierami, ako najdôležitejším limitujúcim faktorom pri získavaní bankových úverov, sa stotožňujú najmä tí (Tab. 11B), ktorí začínajú svoju podnikateľskú činnosť (55%), ale aj tí, ktorí sú vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (34%).

Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery je najčastejšie limitujúca (Tab. 11B) podľa skupiny podnikateľov nachádzajúcich sa vo fáze expanzie (17%), podnikajúcich od 5 do 10 rokov (17%), ktorých podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí v 15% prípadov menej než 25%.

Krátka podnikateľská história firmy je limitujúcim faktorom častejšie (Tab. 11B) pri **začatí podnikateľskej činnosti** - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná (27%), ale aj pri **začínajúcich podnikateľov**, ktorým sa darí prvotne rásť po začatí ich činnosti (28%) a podnikajú menej ako 3 roky (46%), alebo od 3 do 5 rokov (21%).

Nedostatočnú konkurenciu bánk ako limitujúci faktor najčastejšie (Tab. 11B) pociťujú podnikatelia vo fáze začatia podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná (27%) a podnikajú menej ako 3 roky (6%).

Nepriaznivé podnikateľské prostredie považuje za najdôležitejší limitujúci faktor pri získavaní bankového úveru (Tab. 11B) 23% podnikateľov vo fáze útlmu ich podnikateľskej aktivity. Ide o podnikateľov, ktorí podnikajú menej ako 3 roky (17%) a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb u nich tvorí najčastejšie viac ako 50% (18%).

Za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov podnikatelia považujú najmä vysoké úrokové miery (27%). Ich významnosť poklesla v porovnaní s rokom 2015 (31%) o 4 p. b.. Pokles o 4 p. b zaznamenala aj nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery (zo 16% na 12%). Na pomyselnú druhú priečku sa dostalo nepostačujúce zabezpečenie (19%), ktorého podiel oproti roku 2015 vzrástol o 4 p. b., čím odsunulo nepriaznivé podnikateľské prostredie (pokles z 19% na 15%) na tretiu pozíciu.

Graf č. 22

POROVNANIE - Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?

možnosť viacerých odpovedí

4 Podporné nástroje verejného sektora ako externý zdroj financovania

4.1 Vnímanie možnosti získania externých finančných zdrojov z podporných nástrojov verejného sektora

Len **2% opýtaných konštatovalo, že možnosti podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora sú výborné.**

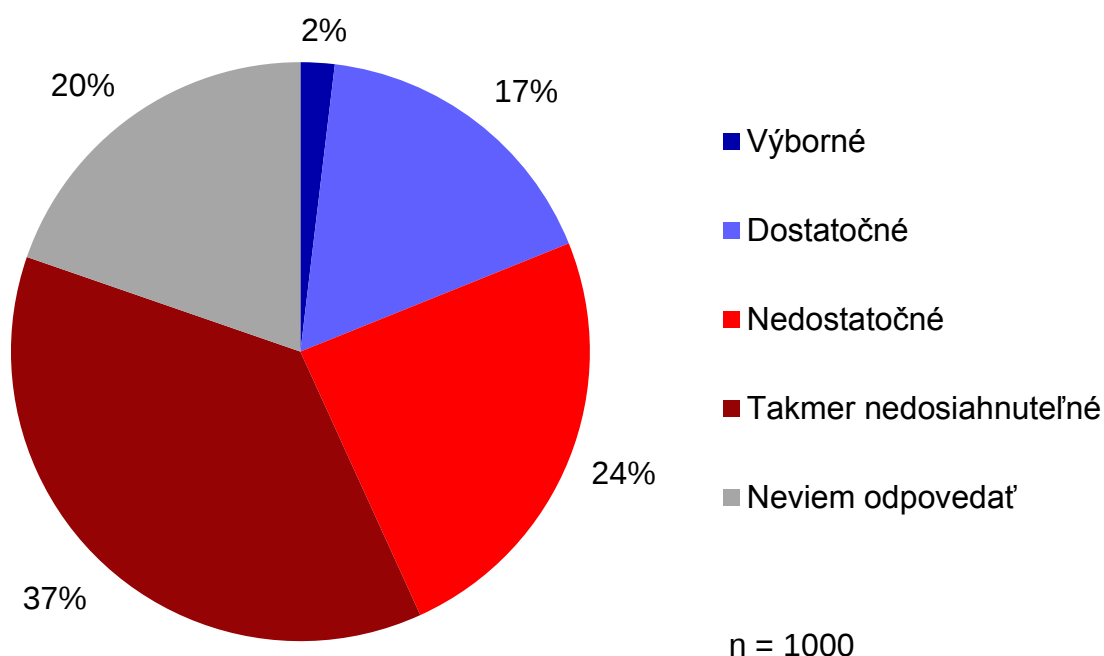
Takmer 2 z 10 podnikateľov (17%) uviedli, že možnosti sú **dostatočné.**

Skoro štvrtina firiem (24%) považuje možnosti za **nedostatočné** a **viac ako tretina respondentov (37%)** za **takmer nedosiahnuteľné.**

20% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 23

Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?

Ako **výborné tieto podmienky hodnotia hlavne** (Tab. 12A) podnikatelia inej právnej formy (6%) a firmy z oblasti ostatných služieb (6%).

Oproti celoslovenskému priemeru (17%) **ako dostatočné hodnotia možnosť získať zdroje z podporných nástrojov verejného sektora častejšie** (Tab. 12A) firmy s 50 až 249 zamestnancami (23%), podnikatelia v odvetví priemyslu (23%) ale aj ubytovania a stravovania (22%), firmy z Trnavského kraja (22%), podnikatelia s inou právnou formou (26%) a akciové spoločnosti (28%). **Za nedostatočné tieto podmienky hodnotia hlavne** firmy z oblasti pôdohospodárstva, obchodných služieb (obe po 29%) sídlia v Trenčianskom kraji (34%) a akciové spoločnosti (29%).

Naopak, **za takmer nedosiahnuteľné možnosti celkovo častejšie** (Tab. 12A) považujú, ako je celoslovenský priemer (37%), najmä podnikatelia FO (42%) s najnižším počtom zamestnancov 0 až 9 (45%), podnikatelia v oblasti stavebníctva (43%), dopravy a informácií (44%) pochádzajúci z Prešovského kraja (30%) a živnostníci (42%).

Tab. 12A

Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výborné	Dostatočné	Nedostatočné	Takmer nedosiahnuteľné	Neviem odpovedať
CELÁ VZORKA		1,9	17,0	24,3	37,1	19,7
POČET ZAMESTNANCOV	FO	1,6	15,6	21,6	42,4	18,8
	MSP-PO	2,0	17,5	25,2	35,3	20,0
	0 až 9 zamestnancov	1,6	13,1	21,6	44,8	19,0
	10 až 49 zamestnancov	1,4	19,4	26,0	34,0	19,1
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	3,2	22,7	28,2	23,6	22,2
	Pôdohospodárstvo	0,0	13,2	28,9	31,6	26,3
	Priemysel	0,9	22,6	24,5	32,1	19,8
	Stavebníctvo	2,6	20,9	15,7	42,6	18,3
	Obchod	1,2	16,5	24,0	38,2	20,1
	Ubytovanie a stravovanie	2,7	21,6	21,6	35,1	18,9
	Doprava a informácie	2,3	14,8	25,0	44,3	13,6
	Obchodné služby	1,7	14,4	28,5	36,4	18,9
KRAJ SÍDLA	Ostatné služby	5,6	16,9	19,7	29,6	28,2
	Bratislava a Bratislavský kraj	1,7	13,0	23,6	39,0	22,6
	Trnavský kraj	3,2	21,5	23,7	35,5	16,1
	Trenčiansky kraj	1,2	16,3	33,7	32,6	16,3
	Nitriansky kraj	2,6	20,0	26,1	35,7	15,7
	Žilinský kraj	0,9	20,0	20,0	40,0	19,1
	Banskobystrický kraj	3,2	18,3	23,7	34,4	20,4
	Prešovský kraj	1,0	20,2	20,2	40,4	18,3
PRÁVNA FORMA	Košický kraj	2,0	13,7	26,5	34,3	23,5
	Živnostník	1,6	15,6	21,6	42,4	18,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	1,7	15,9	25,2	38,7	18,4
	Akciová spoločnosť	2,0	28,0	30,0	16,0	24,0
	Iné	5,6	25,9	20,4	13,0	35,2

Tab. 12B

Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výborné	Dostatočné	Nedostatočné	Takmer nedosiahnuteľné	Neviem odpovedať
CELÁ VZORKA		1,9	17,0	24,3	37,1	19,7
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	0,0	0,0	54,5	45,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	1,1	13,3	18,9	52,2	14,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	1,5	16,2	27,8	37,9	16,7
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	2,1	18,7	24,3	33,4	21,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	2,1	13,5	25,0	42,7	16,7
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	2,9	5,7	14,3	51,4	25,7
	Od 3 do 5 rokov	2,2	20,0	30,0	25,6	22,2
	Od 5 do 10 rokov	0,9	14,4	23,1	43,1	18,5
	10 a viac rokov	2,1	18,1	24,4	36,0	19,4
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	2,1	15,2	22,0	40,7	20,0
	Menej ako 25 %	0,6	19,6	26,6	36,7	16,5
	Od 25 % do 50 %	2,4	15,7	38,6	26,5	16,9
	Viac ako 50 %	2,1	22,9	23,6	27,9	23,6

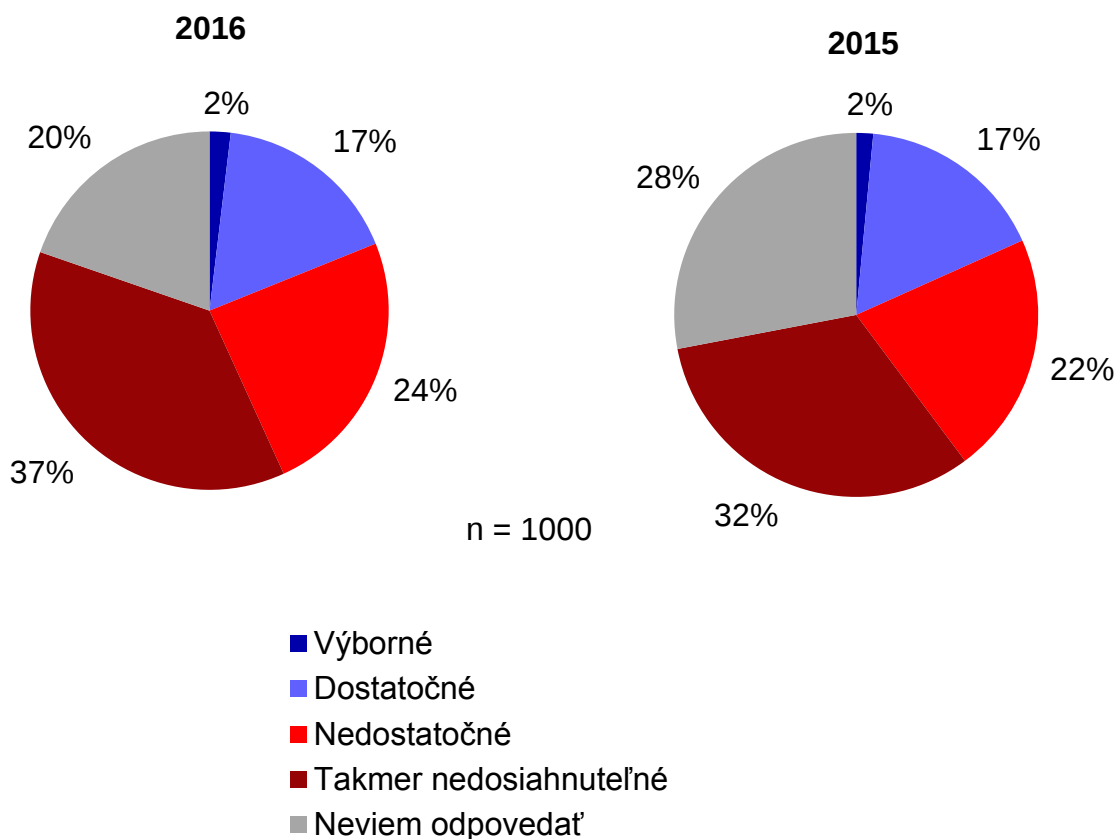
Oproti celoslovenskému priemeru **ako výborné hodnotia možnosť získať zdroje z podporných nástrojov verejného sektora častejšie** (Tab. 12B) podnikatelia podnikajúci menej ako 3 roky (3%). Ako **dostatočné najviac firmy** s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb viac ako 50% (23%). Ako **nedostatočné najviac** firmy podnikajúce od 3 do 5 rokov (30%) s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25-50% (39%). Ako **takmer nedosiahnuteľné najviac** firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (55%), začiatkového rozvoja (52%) a útlmu (43%), ktoré podnikajú menej ako 3 roky (51%) alebo od 5 až 10 rokov (43%).

Podiel opýtaných konštatujúcich, že možnosti podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora sú takmer nedosiahnuteľné stúpol z 32% (v roku 2015) na 37% (v roku 2016) (Graf č. 24), naopak o 8 p. b. klesol počet respondentov, ktorí sa nevedeli k otázke vyjadriť (z 28% na 20%).

Graf č. 24

POROVNANIE - Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?

4.2 Vnímanie zmien v podmienkach pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora

Len niečo nad 7% respondentov uviedlo, že sa podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov zlepšili (Graf č. 25): pričom len 0,3% opýtaných konštatovalo, že išlo o výrazné zlepšenie, a zvyšných 7% opýtaných, že sa zlepšili.

Zhoršenie podmienok vnímalo 12% podnikateľov a výrazné zhoršenie 3% podnikateľov.

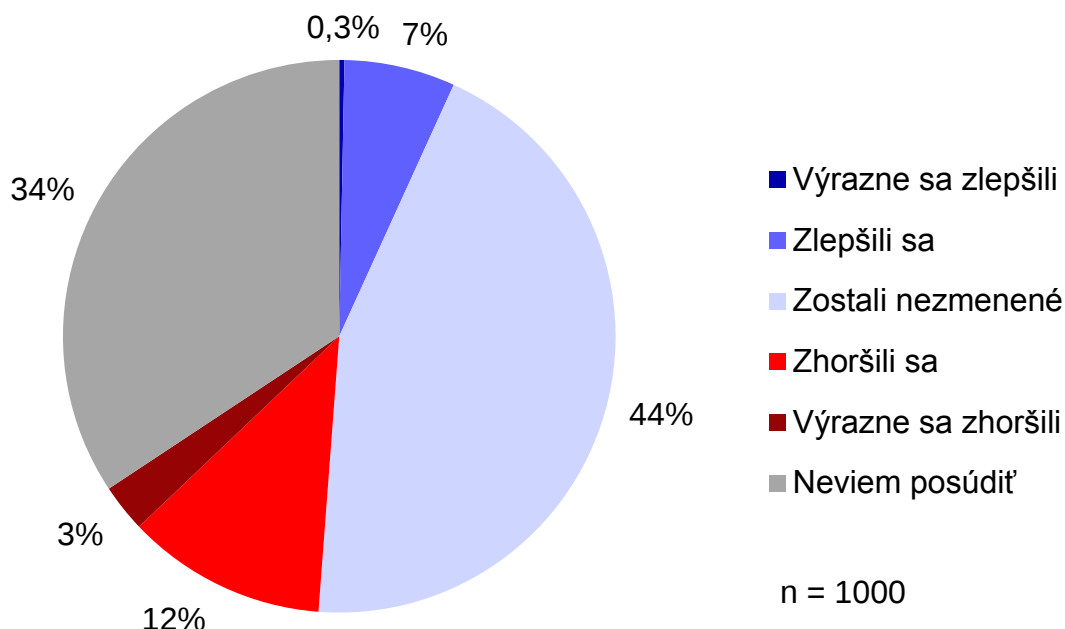
Pre takmer polovicu podnikateľov (44%) zostali podmienky nezmenené.

34% oslovených podnikateľov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 25

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?

Ako **výrazne zlepšené podmienky pre získanie externých zdrojov z verejného sektora hodnotili najčastejšie** (Tab. 13A) firmy inej právnej formy (2%)

Zlepšenie podmienok častejšie (Tab. 13A) ako je celoslovenský priemer (7%) konštatovali najmä firmy z oblasti stavebníctva (10%) a firmy v Trnavskom kraji (11%).

Ako **nezmenené podmienky**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (44%), **častejšie vnímali** (Tab. 13A) firmy v odvetví priemyslu (52%), z Nitrianskeho kraja (50%), firmy s inou právnou formou (61%) a akciové spoločnosti (58%).

Naopak, **zhoršenie podmienok častejšie** (Tab. 13A) ako je celoslovenský priemer (12%) uviedli najmä podnikatelia s počtom zamestnancov 50 až 249 (18%), pôsobiaci v oblasti pôdohospodárstva (29%), ubytovania a stravovania (22%), taktiež z ostatných služieb (21%), podnikatelia v Žilinskom kraji (17%), akciové spoločnosti (9%) a iné právne formy (17%). Ako **výrazné zhoršenie najčastejšie** firmy v Nitrianskom a Žilinskom kraji (5%).

Tab.13A

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?							
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výrazne sa zlepšili	Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Výrazne sa zhoršili	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		0,3	6,5	44,4	11,7	2,8	34,3
	FO	0,0	7,2	44,8	10,4	3,2	34,4
	MSP-PO	0,4	6,3	44,3	12,1	2,7	34,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	0,2	5,6	43,8	8,9	3,4	38,1
	10 až 49 zamestnancov	0,3	6,9	45,1	11,8	2,4	33,3
	50 až 249 zamestnancov	0,5	7,9	44,9	18,1	1,9	26,9
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	0,0	7,9	44,7	28,9	2,6	15,8
	Priemysel	0,0	5,7	51,9	9,4	1,9	31,1
	Stavebníctvo	0,9	9,6	43,5	13,0	1,7	31,3
	Obchod	0,4	5,9	41,7	8,7	3,5	39,8
	Ubytovanie a stravovanie	0,0	5,4	43,2	21,6	0,0	29,7
	Doprava a informácie	0,0	6,8	45,5	13,6	2,3	31,8
	Obchodné služby	0,0	6,2	45,7	8,2	3,4	36,4
	Ostatné služby	1,4	5,6	38,0	21,1	2,8	31,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	0,3	4,5	43,8	9,2	2,1	40,1
	Trnavský kraj	1,1	10,8	45,2	10,8	2,2	30,1
	Trenčiansky kraj	0,0	4,7	45,3	15,1	1,2	33,7
	Nitriansky kraj	0,0	9,6	50,4	9,6	5,2	25,2
	Žilinský kraj	0,0	6,1	40,9	16,5	5,2	31,3
	Banskobystrický kraj	1,1	6,5	47,3	12,9	1,1	31,2
	Prešovský kraj	0,0	6,7	37,5	13,5	3,8	38,5
	Košický kraj	0,0	6,9	46,1	10,8	2,0	34,3
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	0,0	7,2	44,8	10,4	3,2	34,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	0,3	6,7	41,8	11,0	3,1	37,2
	Akciová spoločnosť	0,0	2,0	58,0	22,0	0,0	18,0
	Iné	1,9	5,6	61,1	16,7	0,0	14,8

Ako **výrazne zlepšené najčastejšie** (Tab. 13B) hodnotili firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50% (1%), ako **zlepšené najčastejšie** firmy podnikajúce menej ako 3 roky (9%). Ako **nezmenené najčastejšie** firmy vo fáze expanzie (49%) s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (52%). Ako **zhoršené najčastejšie** firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (18%) a s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (18%), ako **výrazne zhoršené** firmy tiež vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (18%).

Tab.13B

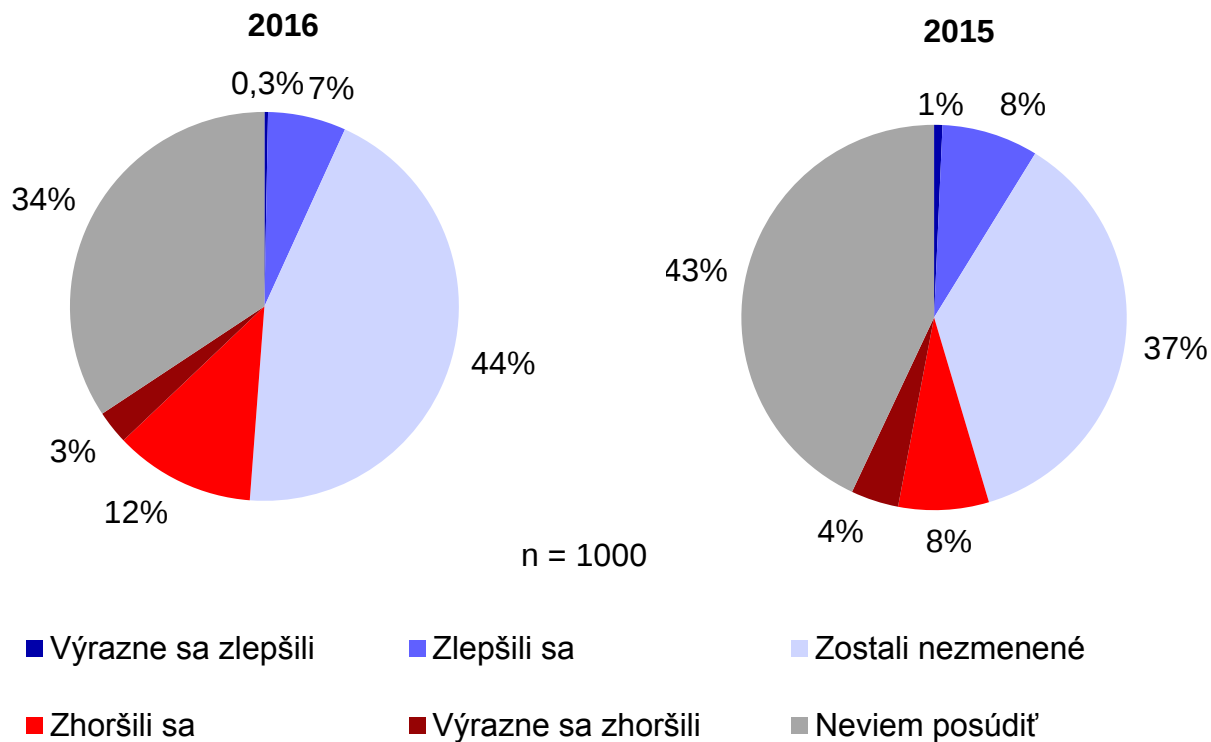
Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?							
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výrazne sa zlepšili	Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Výrazne sa zhoršili	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		0,3	6,5	44,4	11,7	2,8	34,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	0,0	0,0	0,0	18,2	18,2	63,6
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	0,0	5,6	47,8	10,0	1,1	35,6
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	0,5	4,0	48,5	14,1	2,5	30,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	0,3	7,6	43,5	10,9	2,8	34,9
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	0,0	6,3	43,8	12,5	3,1	34,4
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	0,0	8,6	34,3	11,4	0,0	45,7
	Od 3 do 5 rokov	0,0	5,6	44,4	8,9	1,1	40,0
	Od 5 do 10 rokov	0,0	4,6	45,4	8,8	3,2	38,0
	10 a viac rokov	0,5	7,1	44,6	13,1	3,0	31,7
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	0,3	7,3	44,3	10,7	3,2	34,2
	Menej ako 25 %	0,0	2,5	44,3	18,4	3,2	31,6
	Od 25 % do 50 %	1,2	7,2	51,8	4,8	0,0	34,9
	Viac ako 50 %	0,0	7,1	40,7	12,9	2,1	37,1

V roku 2016 oproti roku 2015 stúpol o 7 p. b. počet respondentov (Graf č. 26), ktorí uviedli, že sa podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov zostali nezmenené (z 37% na 44%). Stúpol taktiež podiel tých, ktorí konštatovali, že sa podmienky zhoršili (z 8% na 12%), na druhej strane klesol podiel tých, ktorí sa k tejto otázke nevedeli vyjadriť (zo 43% na 34%).

Graf č. 26

POROVNANIE - Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?

5 Využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít

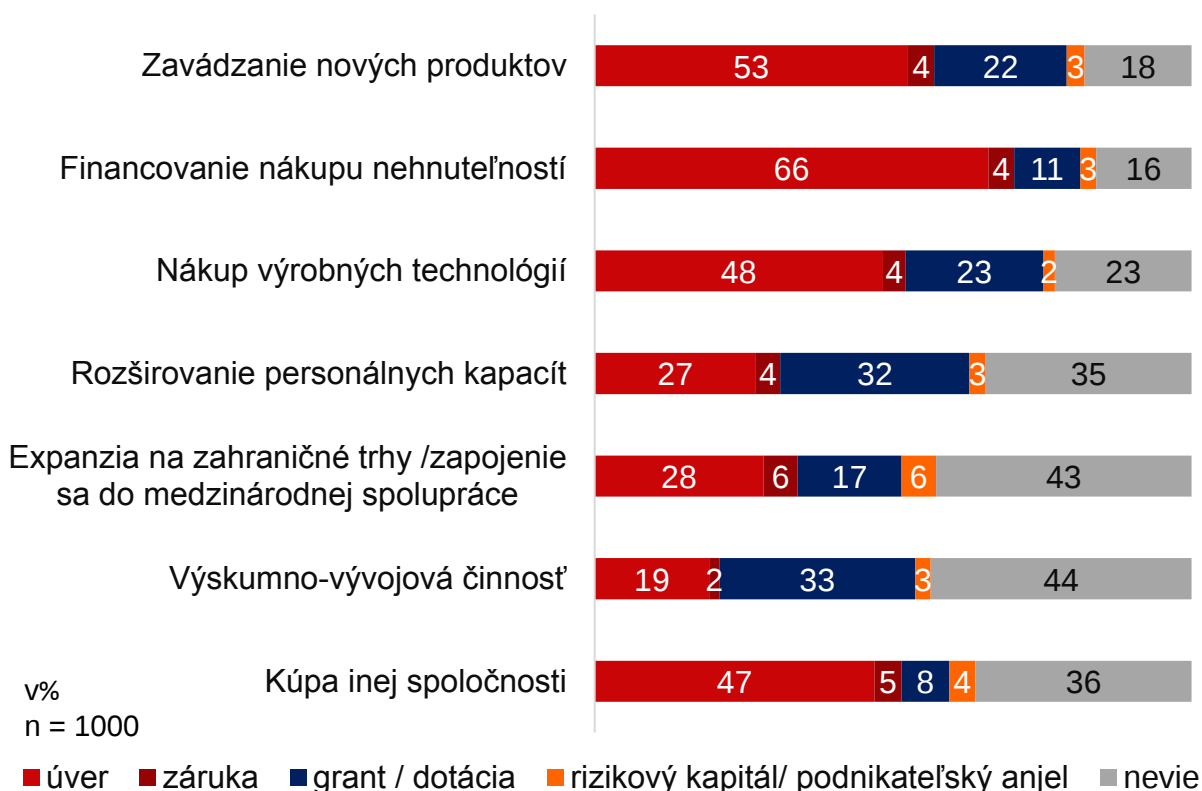
Úver ako zdroj externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít **preferuje takmer 7 z 10 opýtaných (66%) na financovanie nákupu nehnuteľností, viac ako polovica opýtaných (53%) na zavádzanie nových produktov, o niečo menej opýtaných na nákup výrobných technológií (48%) a na kúpu inej spoločnosti (47%).** Vyše štvrtina opýtaných na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej siete (28%) a rozširovanie personálnych miest (27%) a 19% na výskumno-vývojovú činnosť.

Grant / dotáciu, ktorá bola po úvere deklarovaná ako druhá najčastejšia, **preferuje 33% firiem na výskumno-vývojovú činnosť, 32% na rozširovanie personálnych miest, 23% na nákup výrobných technológií, 22% na zavádzanie nových produktov, 17% na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce, 11% na financovanie nákupu nehnuteľností a 8% na kúpu inej spoločnosti.**

Záruka a rizikový kapitál/ podnikateľský anjel sú používané najmenej často – pre všetky možnosti 5% a menej s výnimkou expanzie na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce (6%).

Graf č. 27

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?

V porovnaní s celoslovenským priemerom (53%), celkovo na **zavádzanie nových produktov využívajú úver častejšie** (Tab. 14A) najmä podnikatelia v odvetví obchodu (59%) a firmy z Nitrianskeho kraja (67%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (22%), celkovo na **zavádzanie nových produktov využívajú grant / dotáciu častejšie** najmä podnikatelia v odvetví pôdohospodárstva (26%), ubytovania a stravovania (27%), firmy z Košického a Prešovského kraja (29%), iné právne formy (32%) a akciové spoločnosti (28%).

Záruku na zavádzanie nových produktov a služieb preferujú najčastejšie (Tab. 14A) firmy pôsobiace v odvetví dopravy a stravovania a akciové spoločnosti (8%).

Rizikový kapitál/ podnikateľského anjela preferujú najčastejšie podnikatelia z Banskobystrického kraja (5%).

Tab. 14A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		52,5	4,4	22,2	3,0	17,9
	FO	48,8	5,2	22,0	3,6	20,4
	MSP-PO	53,7	4,1	22,3	2,8	17,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	50,8	3,6	22,4	3,2	20,0
	10 až 49 zamestnancov	54,9	5,6	22,6	2,1	14,9
	50 až 249 zamestnancov	53,2	4,6	21,3	3,7	17,1
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	42,1	2,6	26,3	0,0	28,9
	Priemysel	55,7	3,8	21,7	4,7	14,2
	Stavebníctvo	53,0	5,2	22,6	4,3	14,8
	Obchod	58,7	4,7	16,9	2,4	17,3
	Ubytovanie a stravovanie	48,6	5,4	27,0	0,0	18,9
	Doprava a informácie	44,3	8,0	22,7	3,4	21,6
	Obchodné služby	53,6	3,4	25,1	3,4	14,4
	Ostatné služby	38,0	2,8	23,9	1,4	33,8
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	50,3	6,5	21,2	2,7	19,2
	Trnavský kraj	52,7	5,4	23,7	2,2	16,1
	Trenčiansky kraj	50,0	1,2	24,4	3,5	20,9
	Nitriansky kraj	67,0	3,5	9,6	3,5	16,5
	Žilinský kraj	50,4	5,2	22,6	2,6	19,1
	Banskobystrický kraj	51,6	5,4	21,5	5,4	16,1
	Prešovský kraj	51,9	2,9	28,8	1,0	15,4
	Košický kraj	48,0	1,0	29,4	3,9	17,6
PRÁVNA FORMA	Živnostník	48,8	5,2	22,0	3,6	20,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	55,4	4,2	21,1	3,1	16,3
	Akciová spoločnosť	42,0	8,0	28,0	2,0	20,0
	Iné	44,4	0,0	31,5	0,0	24,1

Tab. 14B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		52,5	4,4	22,2	3,0	17,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	45,5	0,0	9,1	0,0	45,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	52,2	5,6	26,7	5,6	10,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	52,5	4,0	22,7	4,5	16,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	53,6	3,6	22,1	2,3	18,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	46,9	9,4	18,8	2,1	22,9
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	60,0	5,7	14,3	5,7	14,3
	Od 3 do 5 rokov	48,9	2,2	28,9	3,3	16,7
	Od 5 do 10 rokov	53,7	2,8	21,3	3,7	18,5
	10 a viac rokov	52,2	5,2	22,0	2,6	18,1
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	51,7	4,2	22,3	2,9	18,9
	Menej ako 25 %	51,9	4,4	24,7	4,4	14,6
	Od 25 % do 50 %	53,0	6,0	20,5	3,6	16,9
	Viac ako 50 %	56,4	4,3	20,0	1,4	17,9

Na **zavádzanie nových produktov a služieb** preferujú **úver najčastejšie** (Tab. 14B) firmy podnikajúce menej ako 3 roky (60%), **záruku preferujú najčastejšie** firmy vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (9%), **grant / dotáciu firmy v začiatkovom rozvoji** (27%) a s pôsobením od 3 do 5 rokov (29%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** firmy s podnikaním menej ako 3 roky (6%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (66%), celkovo **na financovanie nákupu nehnuteľností preferujú úver častejšie** (Tab. 15A) najmä podnikatelia v odvetví priemyslu (74%), dopravy (71%) a firmy z Trnavského kraja (79%).

Záruku na financovanie nákupu nehnuteľností preferujú najčastejšie (Tab. 15A) podnikatelia v ubytovaní a stravovaní (11%), **rizikový kapitál/ podnikateľský anjel najčastejšie** firmy pôsobiace taktiež v ubytovaní a stravovaní (5%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (11%), celkovo **na financovanie nákupu nehnuteľností preferujú grant/ dotáciu častejšie** (Tab. 15A) najmä opýtaní v pôdohospodárstve (24%), v ostatných službách (17%), firmy z Košického (17%) a Trenčianskeho kraja (15%) a podnikatelia iných právnych foriem (20%).

Tab. 15A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		66,0	4,3	11,1	2,6	16,0
	FO	61,6	4,8	12,0	3,6	18,0
	MSP-PO	67,5	4,1	10,8	2,3	15,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	65,5	4,4	11,5	2,8	15,7
	10 až 49 zamestnancov	65,3	5,2	12,2	1,4	16,0
	50 až 249 zamestnancov	68,1	2,8	8,8	3,7	16,7
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	47,4	2,6	23,7	2,6	23,7
	Priemysel	73,6	2,8	9,4	4,7	9,4
	Stavebníctvo	67,0	7,0	8,7	2,6	14,8
	Obchod	69,3	4,3	9,1	1,6	15,7
	Ubytovanie a stravovanie	51,4	10,8	13,5	5,4	18,9
	Doprava a informácie	70,5	3,4	9,1	3,4	13,6
	Obchodné služby	68,4	4,1	11,7	2,1	13,7
	Ostatné služby	43,7	1,4	16,9	2,8	35,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	66,4	5,1	11,0	2,1	15,4
	Trnavský kraj	78,5	2,2	6,5	1,1	11,8
	Trenčiansky kraj	62,8	5,8	15,1	2,3	14,0
	Nitriansky kraj	69,6	2,6	7,8	5,2	14,8
	Žilinský kraj	62,6	6,1	7,8	2,6	20,9
	Banskobystrický kraj	65,6	4,3	10,8	4,3	15,1
	Prešovský kraj	62,5	5,8	14,4	1,0	16,3
	Košický kraj	59,8	1,0	16,7	2,9	19,6
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	61,6	4,8	12,0	3,6	18,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	69,2	4,3	10,5	2,3	13,6
	Akciová spoločnosť	62,0	4,0	4,0	2,0	28,0
	Iné	51,9	1,9	20,4	1,9	24,1

Úver na financovanie nákupu nehnuteľností využívajú najčastejšie (Tab. 15B) firmy vo fáze začiatočného rozvoja (72%), s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50% (71%) a viac ako 50% (73%)

Záruku využívajú najčastejšie (Tab. 15B) firmy vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (7%), **grant / dotáciu využívajú najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (16%). **Rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** firmy vo fáze expanzie (5%).

Tab. 15B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		66,0	4,3	11,1	2,6	16,0
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	54,5	0,0	9,1	0,0	36,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	72,2	2,2	12,2	3,3	10,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	63,6	4,0	11,6	5,1	15,7
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	67,3	4,3	11,1	1,5	15,9
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	58,3	7,3	9,4	4,2	20,8
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	60,0	2,9	8,6	2,9	25,7
	Od 3 do 5 rokov	68,9	3,3	13,3	2,2	12,2
	Od 5 do 10 rokov	68,1	3,7	12,0	3,7	12,5
	10 a viac rokov	65,3	4,7	10,6	2,3	17,1
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	64,3	4,7	11,5	2,6	17,0
	Menej ako 25 %	63,9	4,4	15,8	2,5	13,3
	Od 25 % do 50 %	71,1	3,6	8,4	2,4	14,5
	Viac ako 50 %	72,9	2,9	5,7	2,9	15,7

V porovnaní s celoslovenským priemerom (48%), celkovo na **nákup výrobných technológií využívajú úver častejšie** (Tab. 16A) najmä podnikatelia v odvetví priemyslu (57%) a obchodu (56%), firmy z Trnavského (53%) a Nitrianskeho kraja (56%).

Záruku na nákup výrobných technológií využívajú najčastejšie (Tab. 16A) podnikatelia z oblasti ostatných služieb (6%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** firmy z odvetia priemyslu (5%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (23%), celkovo na **nákup výrobných technológií využívajú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 16A) najmä opýtaní v odvetví pôdohospodárstva (34%), priemyslu a stavebníctva (33%), firmy z Košického (28%) a Trenčianskeho kraja (29%) ako aj podnikatelia iných právnych foriem (32%).

Tab. 16A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		48,3	3,8	23,0	2,0	22,9
	FO	46,8	2,8	24,4	3,2	22,8
	MSP-PO	48,8	4,1	22,5	1,6	22,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	49,0	3,8	23,6	2,0	21,6
	10 až 49 zamestnancov	45,8	3,5	21,2	1,4	28,1
	50 až 249 zamestnancov	50,0	4,2	24,1	2,8	19,0
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	39,5	0,0	34,2	2,6	23,7
	Priemysel	56,6	1,9	28,3	4,7	8,5
	Stavebníctvo	49,6	2,6	27,8	,9	19,1
	Obchod	56,3	5,1	16,5	2,0	20,1
	Ubytovanie a stravovanie	45,9	2,7	18,9	0,0	32,4
	Doprava a informácie	52,3	3,4	19,3	1,1	23,9
	Obchodné služby	41,6	4,1	24,1	2,1	28,2
	Ostatné služby	33,8	5,6	26,8	1,4	32,4
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	45,2	4,8	19,2	1,7	29,1
	Trnavský kraj	52,7	3,2	24,7	1,1	18,3
	Trenčiansky kraj	47,7	2,3	29,1	2,3	18,6
	Nitriansky kraj	55,7	2,6	17,4	2,6	21,7
	Žilinský kraj	51,3	4,3	22,6	1,7	20,0
	Banskobystrický kraj	48,4	4,3	25,8	3,2	18,3
	Prešovský kraj	45,2	3,8	26,9	1,0	23,1
	Košický kraj	45,1	2,9	27,5	2,9	21,6
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	46,8	2,8	24,4	3,2	22,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	49,5	4,2	21,7	1,7	22,9
	Akciová spoločnosť	50,0	4,0	24,0	0,0	22,0
	Iné	38,9	3,7	31,5	1,9	24,1

Úver na nákup výrobných technológií využívajú najčastejšie (Tab. 16B) firmy vo fáze začiatočného rozvoja (53%), podnikaním kratším ako 3 roky (57%) a s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb viac ako 50% (54%).

Záruku využívajú najčastejšie (Tab. 16B) firmy vo fáze expanzie (6%), **grant / dotáciu využívajú najčastejšie** firmy vo fáze začatie podnikateľskej činnosti (36%) a začiatočného rozvoja (28%) s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (32%). **Rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** firmy vo fáze začatie podnikateľskej činnosti (9%).

Tab. 16B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		48,3	3,8	23,0	2,0	22,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	27,3	0,0	36,4	9,1	27,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	53,3	1,1	27,8	3,3	14,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	46,0	5,6	23,7	,5	24,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	49,4	3,6	21,3	2,0	23,6
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	43,8	4,2	26,0	3,1	22,9
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	57,1	0,0	25,7	0,0	17,1
	Od 3 do 5 rokov	45,6	2,2	24,4	3,3	24,4
	Od 5 do 10 rokov	45,8	4,6	25,9	0,0	23,6
	10 a viac rokov	49,0	3,9	21,7	2,6	22,8
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	48,1	4,7	20,5	1,6	25,0
	Menej ako 25 %	42,4	3,2	32,3	3,2	19,0
	Od 25 % do 50 %	50,6	4,8	22,9	3,6	18,1
	Viac ako 50 %	54,3	0,0	23,6	1,4	20,7

V porovnaní s celoslovenským priemerom (27%), celkovo na **rozširovanie personálnych kapacít využívajú úver častejšie** (Tab. 17A) firmy v odvetví priemyslu (34%), stavebníctva (31%) aj obchodu (32%), firmy z Prešovského (32%) a Trnavského kraja (32%).

Záruku na rozširovanie personálnych kapacít využívajú najčastejšie (Tab. 17A) podnikatelia z oblasti stavebníctva (6%) pochádzajúci z Bratislavského kraja (6%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (32%), celkovo na **rozširovanie personálnych kapacít využívajú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 17A) najmä firmy z Košického (37%), Žilinského (38%) a Banskobystrického kraja (42%), aj podnikatelia iných právnych foriem (41%). **Rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** firmy s najväčším počtom zamestnancov 50-249 (6%).

Tab. 17A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Rozširovanie personálnych kapacít –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		27,0	4,1	31,7	2,7	34,5
	FO	26,8	3,6	34,0	3,6	32,0
	MSP-PO	27,1	4,3	30,9	2,4	35,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	26,6	3,6	32,9	2,0	34,9
	10 až 49 zamestnancov	25,7	4,5	32,6	1,7	35,4
	50 až 249 zamestnancov	29,6	4,6	27,8	5,6	32,4
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	26,3	5,3	23,7	5,3	39,5
	Priemysel	34,0	1,9	31,1	4,7	28,3
	Stavebníctvo	31,3	6,1	33,9	0,0	28,7
	Obchod	31,5	3,1	33,1	1,6	30,7
	Ubytovanie a stravovanie	18,9	0,0	35,1	2,7	43,2
	Doprava a informácie	27,3	4,5	34,1	3,4	30,7
	Obchodné služby	22,7	5,2	29,6	3,8	38,8
	Ostatné služby	15,5	4,2	32,4	1,4	46,5
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	28,8	5,8	25,0	4,1	36,3
	Trnavský kraj	32,3	7,5	26,9	2,2	31,2
	Trenčiansky kraj	24,4	2,3	29,1	1,2	43,0
	Nitriansky kraj	26,1	1,7	33,0	3,5	35,7
	Žilinský kraj	24,3	1,7	38,3	,9	34,8
	Banskobystrický kraj	20,4	4,3	41,9	3,2	30,1
	Prešovský kraj	31,7	4,8	33,7	1,9	27,9
	Košický kraj	24,5	2,0	37,3	2,0	34,3
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	26,8	3,6	34,0	3,6	32,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	27,4	4,6	30,7	2,6	34,7
	Akciová spoločnosť	28,0	2,0	24,0	2,0	44,0
	Iné	22,2	1,9	40,7	0,0	35,2

Úver na rozširovanie personálnych kapacít využívajú najčastejšie (Tab. 17B) firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (35%), **záruku najčastejšie** firmy vo fáze začiatočného rozvoja a s podnikaním menej ako 3 roky (6%), **grant / dotáciu** firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (36%) a s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (38%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** firmy vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (5%).

Tab. 17B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Rozširovanie personálnych kapacít –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		27,0	4,1	31,7	2,7	34,5
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	27,3	0,0	36,4	0,0	36,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	22,2	5,6	35,6	3,3	33,3
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	28,8	3,5	32,3	1,5	33,8
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	28,1	4,0	30,7	2,6	34,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	20,8	5,2	32,3	5,2	36,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	28,6	5,7	28,6	0,0	37,1
	Od 3 do 5 rokov	17,8	3,3	35,6	3,3	40,0
	Od 5 do 10 rokov	22,7	5,1	35,2	1,9	35,2
	10 a viac rokov	29,6	3,8	30,2	3,0	33,4
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	26,2	4,5	31,7	2,4	35,2
	Menej ako 25 %	24,1	3,2	38,0	1,3	33,5
	Od 25 % do 50 %	34,9	4,8	25,3	4,8	30,1
	Viac ako 50 %	29,3	2,9	28,6	4,3	35,0

V porovnaní s celoslovenským priemerom (28%), celkovo **na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú úver častejšie** (Tab. 18A) najmä MSP-PO (29%), firmy s 50 až 249 zamestnancami (30%), podnikatelia v odvetví obchodu (34%) a stavebníctva (35%), firmy z Nitrianskeho kraja (31%), tiež spoločnosti s ručením obmedzením (31%).

Záruku na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú najčastejšie (Tab. 18A) firmy s 20 až 249 zamestnancami (10%), z oblasti pôdohospodárstva a priemyslu (obe po 11%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najčastejšie** preferujú podnikatelia v Nitrianskom a Žilinskom kraji (8%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (17%), celkovo **na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 18A) najmä firmy s 10 až 49 zamestnancami (21%), podnikatelia v odvetví ubytovania a stravovania (22%), firmy z Banskobystrického (25%), Trnavského (22%) a Trenčianskeho kraja (23%) ako aj akciové spoločnosti (22%).

Tab. 18A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		28,3	5,7	17,4	5,8	42,8
	FO	25,2	4,8	21,2	6,4	42,4
	MSP-PO	29,3	6,0	16,1	5,6	42,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	28,2	4,0	17,5	5,6	44,6
	10 až 49 zamestnancov	27,4	5,2	20,5	4,9	42,0
	50 až 249 zamestnancov	29,6	10,2	13,0	7,4	39,8
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	15,8	10,5	10,5	2,6	60,5
	Priemysel	30,2	11,3	20,8	6,6	31,1
	Stavebníctvo	34,8	5,2	17,4	7,0	35,7
	Obchod	33,9	5,5	14,2	4,3	42,1
	Ubytovanie a stravovanie	16,2	5,4	21,6	0,0	56,8
	Doprava a informácie	29,5	6,8	19,3	8,0	36,4
	Obchodné služby	26,1	4,1	17,9	6,5	45,4
	Ostatné služby	15,5	1,4	21,1	7,0	54,9
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	29,8	5,5	13,7	7,2	43,8
	Trnavský kraj	30,1	8,6	21,5	5,4	34,4
	Trenčiansky kraj	29,1	3,5	23,3	3,5	40,7
	Nitriansky kraj	31,3	6,1	12,2	7,8	42,6
	Žilinský kraj	27,8	5,2	13,9	7,8	45,2
	Banskobystrický kraj	23,7	3,2	24,7	4,3	44,1
	Prešovský kraj	26,0	7,7	19,2	2,9	44,2
	Košický kraj	25,5	5,9	20,6	3,9	44,1
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	25,2	4,8	21,2	6,4	42,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	30,7	6,5	15,6	5,9	41,3
	Akciová spoločnosť	30,0	6,0	22,0	2,0	40,0
	Iné	13,0	0,0	16,7	5,6	64,8

Na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú úver najčastejšie (Tab. 18B) firmy vo fáze začiatočného rozvoja (38%), s podnikaním menej ako 3 roky (34%), firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50 % (36%) a viac ako 50% (36%). **Záruku za týmto účelom využívajú najčastejšie** firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (18%), s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50 % (12%), **grant / dotáciu najčastejšie preferujú** podnikatelia na začiatku podnikateľskej činnosti (27%), podniky podnikajúce od 3 do 5 rokov a od 5 do 10 rokov (22%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela preferujú najviac** firmy vo fáze expanzie (10%).

Tab. 18B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		28,3	5,7	17,4	5,8	42,8
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	9,1	18,2	27,3	9,1	36,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	37,8	2,2	15,6	8,9	35,6
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	31,8	4,5	19,7	9,6	34,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	26,8	6,6	16,9	3,6	46,1
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	24,0	4,2	16,7	8,3	46,9
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	34,3	2,9	11,4	5,7	45,7
	Od 3 do 5 rokov	27,8	5,6	22,2	6,7	37,8
	Od 5 do 10 rokov	29,2	2,3	22,2	6,5	39,8
	10 a viac rokov	27,8	7,0	15,5	5,5	44,3
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	24,4	4,0	17,0	6,0	48,6
	Menej ako 25 %	32,9	7,6	20,9	6,3	32,3
	Od 25 % do 50 %	36,1	12,0	18,1	3,6	30,1
	Viac ako 50 %	35,7	7,1	15,0	5,7	36,4

V porovnaní s celoslovenským priemerom (19%), celkovo **na výskumno-vývojovú činnosť preferujú úvery častejšie** (Tab. 19A) najmä opýtaní v odvetví priemyslu (24%), stavebníctva (25%), obchodu (23%) a firmy z Trnavského kraja (24%).

Záruku na výskumno-vývojovú činnosť preferujú najviac (Tab. 19A) v Trnavskom kraji (5%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela preferujú najviac** spoločnosti v priemysle (8%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (33%), celkovo **na výskumno-vývojovú činnosť preferujú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 19A) najmä firmy s 50 až 249 zamestnancami (38%), podnikatelia v odvetví priemyslu (40%), dopravy a informácií (39%) a v ostatných službách (42%), firmy z Košického (38%) a Banskobystrického kraja (40%) a akciové spoločnosti (38%).

Tab. 19A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		19,2	1,7	32,8	2,6	43,7
	FO	19,2	1,2	34,0	4,4	41,2
	MSP-PO	19,2	1,9	32,4	2,0	44,5
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	19,6	1,0	32,5	3,0	44,0
	10 až 49 zamestnancov	18,4	2,1	29,5	1,0	49,0
	50 až 249 zamestnancov	19,4	2,8	38,0	3,7	36,1
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	21,1	0,0	26,3	0,0	52,6
	Priemysel	23,6	3,8	39,6	7,5	25,5
	Stavebníctvo	25,2	,9	32,2	1,7	40,0
	Obchod	23,2	2,4	28,7	2,4	43,3
	Ubytovanie a stravovanie	10,8	2,7	21,6	0,0	64,9
	Doprava a informácie	19,3	1,1	38,6	1,1	39,8
	Obchodné služby	15,1	1,0	32,3	2,7	48,8
	Ostatné služby	8,5	1,4	42,3	1,4	46,5
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	17,8	1,7	29,1	4,1	47,3
	Trnavský kraj	23,7	5,4	29,0	1,1	40,9
	Trenčiansky kraj	22,1	1,2	29,1	3,5	44,2
	Nitriansky kraj	20,9	2,6	36,5	2,6	37,4
	Žilinský kraj	21,7	,9	32,2	,9	44,3
	Banskobystrický kraj	15,1	0,0	39,8	2,2	43,0
	Prešovský kraj	19,2	1,0	34,6	2,9	42,3
	Košický kraj	15,7	1,0	38,2	1,0	44,1
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	19,2	1,2	34,0	4,4	41,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	19,5	2,0	32,2	2,2	44,1
	Akciová spoločnosť	22,0	2,0	38,0	2,0	36,0
	Iné	13,0	0,0	29,6	0,0	57,4

Úver na výskumno-vývojovú činnosť preferujú najviac (Tab. 19B) firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (27%) a viac ako 50% (24%), **záruka na tento účel je vo všetkých prípadoch využívaná skoro rovnakým podielom. Grant / dotáciu na výskumno-vývojovú činnosť preferujú najviac** firmy vo fáze začiatočného rozvoja (42%), expanzie (40%), dĺžkou podnikania od 3 do 5 rokov (44%), s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (39%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela najviac preferujú** firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (9%).

Tab. 19B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		19,2	1,7	32,8	2,6	43,7
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	18,2	0,0	36,4	9,1	36,4
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	22,2	2,2	42,2	2,2	31,1
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	16,2	2,5	39,9	2,0	39,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	21,0	1,5	28,4	2,6	46,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	11,5	1,0	36,5	3,1	47,9
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	22,9	2,9	37,1	0,0	37,1
	Od 3 do 5 rokov	13,3	1,1	44,4	3,3	37,8
	Od 5 do 10 rokov	21,8	1,4	33,8	2,3	40,7
	10 a viac rokov	19,0	1,8	30,7	2,7	45,8
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	17,4	1,3	31,0	2,3	48,0
	Menej ako 25 %	17,7	3,2	39,2	3,8	36,1
	Od 25 % do 50 %	26,5	2,4	31,3	1,2	38,6
	Viac ako 50 %	24,3	1,4	34,3	3,6	36,4

V porovnaní s celoslovenským priemerom (47%), celkovo **na kúpu inej spoločnosti preferujú úver častejšie** (Tab. 20A) najmä MSP-PO (49%), podnikatelia v odvetví priemyslu (57%), stavebníctva (53%) a v odvetví dopravy a informácií (51%), firmy z Trenčianskeho kraja (54%), aj akciové spoločnosti (54%).

Záruku na kúpu inej spoločnosti preferujú najviac (Tab. 20A) akciové spoločnosti (10%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela za týmto účelom preferujú najviac** v Bratislavskom kraji (7%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (8%), celkovo **na kúpu inej spoločnosti preferujú grant / dotáciu** najmä firmy v odvetví ubytovania a stravovania (14%) a v ostatných službách (13%) ako aj v Košickom kraji (15%).

Tab. 20A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		46,9	4,5	8,0	4,4	36,2
	FO	40,4	4,0	12,0	4,0	39,6
	MSP-PO	49,1	4,7	6,7	4,5	35,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	45,6	4,4	9,3	4,2	36,5
	10 až 49 zamestnancov	47,2	2,8	8,3	4,9	36,8
	50 až 249 zamestnancov	49,5	6,9	4,6	4,2	34,7
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	47,4	0,0	5,3	0,0	47,4
	Priemysel	56,6	6,6	5,7	6,6	24,5
	Stavebníctvo	53,0	7,8	7,0	3,5	28,7
	Obchod	49,6	3,9	7,9	4,3	34,3
	Ubytovanie a stravovanie	35,1	2,7	13,5	5,4	43,2
	Doprava a informácie	51,1	2,3	6,8	3,4	36,4
	Obchodné služby	44,7	4,5	8,2	5,5	37,1
	Ostatné služby	22,5	4,2	12,7	1,4	59,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	44,2	4,8	6,5	7,2	37,3
	Trnavský kraj	49,5	6,5	8,6	4,3	31,2
	Trenčiansky kraj	53,5	3,5	7,0	2,3	33,7
	Nitriansky kraj	48,7	5,2	9,6	3,5	33,0
	Žilinský kraj	45,2	6,1	5,2	5,2	38,3
	Banskobystrický kraj	48,4	2,2	7,5	4,3	37,6
	Prešovský kraj	48,1	5,8	7,7	0,0	38,5
	Košický kraj	44,1	1,0	14,7	2,9	37,3
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	40,4	4,0	12,0	4,0	39,6
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	49,8	4,5	6,8	5,1	33,7
	Akciová spoločnosť	54,0	10,0	0,0	0,0	36,0
	Iné	35,2	1,9	11,1	1,9	50,0

Úver na kúpu inej spoločnosti preferujú najviac (Tab. 20B) firmy vo fáze expanzie (51%), s pôsobením menej ako 3 roky (54%), s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50% (54%) a viac ako 50% (55%). **Záruku na tento účel preferujú najviac** firmy so začiatkom podnikania (9%) a podnikaním menej ako 3 roky (11%). **Grant / dotáciu na kúpu inej spoločnosti preferujú najviac** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (10%), **rizikový kapitál/ podnikateľského anjela na tento účel preferujú najviac** firmy vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (9%).

Tab. 20B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	rizikový kapitál/ podnikateľský anjel	Neviem
CELÁ VZORKA		46,9	4,5	8,0	4,4	36,2
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	27,3	9,1	9,1	9,1	45,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	48,9	3,3	6,7	6,7	34,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	51,0	5,6	6,6	4,5	32,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	47,1	4,0	8,6	3,6	36,7
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	37,5	6,3	8,3	6,3	41,7
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	54,3	11,4	2,9	0,0	31,4
	Od 3 do 5 rokov	45,6	4,4	7,8	7,8	34,4
	Od 5 do 10 rokov	50,5	4,6	8,8	4,2	31,9
	10 a viac rokov	45,5	4,1	8,0	4,2	38,1
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	43,1	4,4	9,4	3,7	39,4
	Menej ako 25 %	50,6	5,7	10,1	8,2	25,3
	Od 25 % do 50 %	54,2	3,6	4,8	3,6	33,7
	Viac ako 50 %	55,0	4,3	1,4	3,6	35,7

Podiel využívania úveru ako zdroja externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít na financovanie nákupu nehnuteľností stúpol v roku 2016 (66%) oproti roku 2015 (51%) o 15 p. b. (Graf č. 28), u zavádzania nových produktov o 13 p. b. (zo 40% na 53%), u nákupu výrobných technológií o 11 p. b. (z 37% na 48%), pri kúpe inej spoločnosti o 22 p. b. (z 25% na 47%), a expanzii na zahraničné trhy / zapojenia sa do medzinárodnej siete o 12 p. b. (zo 16% na 28%), či výskumno-vývojovej činnosti o 6 p. b. (zo 13% na 19%).

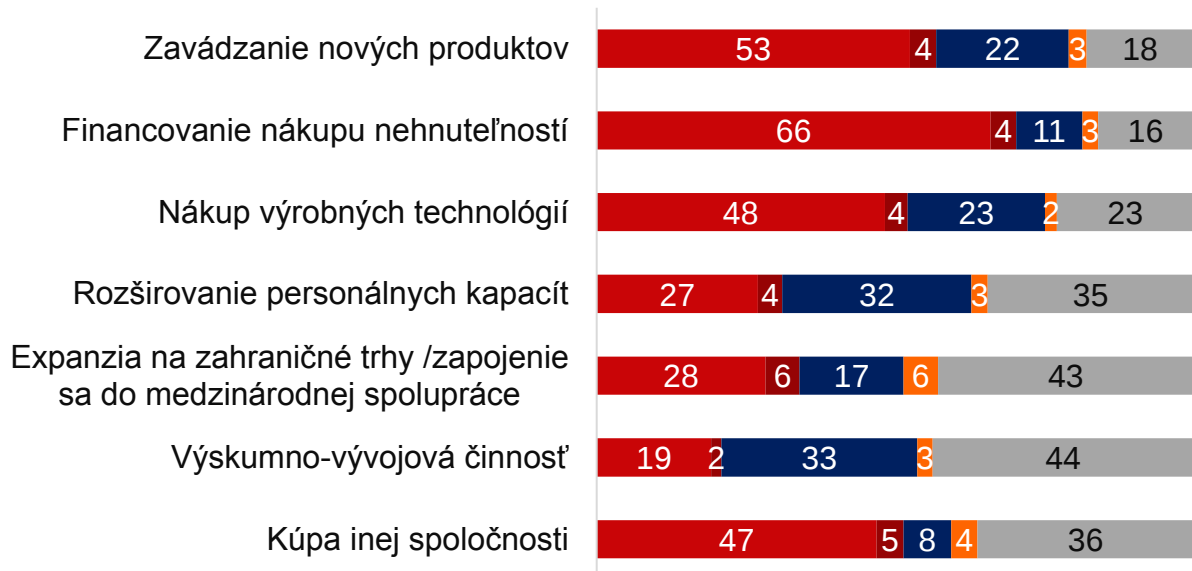
Podiel grantu / dotácie, pri preferovaní výskumno-vývojovej činnosti stúpol v roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 o 12 p. b. (z 21% na 33%), pri nákupe výrobných technológií o 8 p. b. (zo 17% na 23%).

Graf č. 28

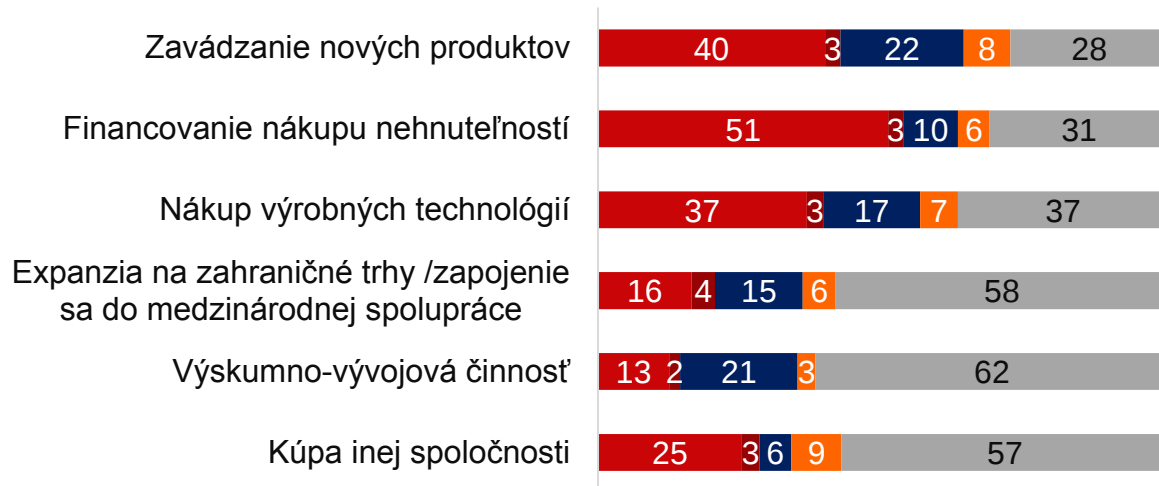
POROVNANIE - Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?

2016

■ úver ■ záruka ■ grant / dotácia ■ rizikový kapitál/ podnikateľský anjel ■ nevie

2015

■ úver ■ záruka ■ grant / dotácia ■ kapitálové financovanie ■ nevie

v%

n = 1000

6 Vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch

6.1 Potreba využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch

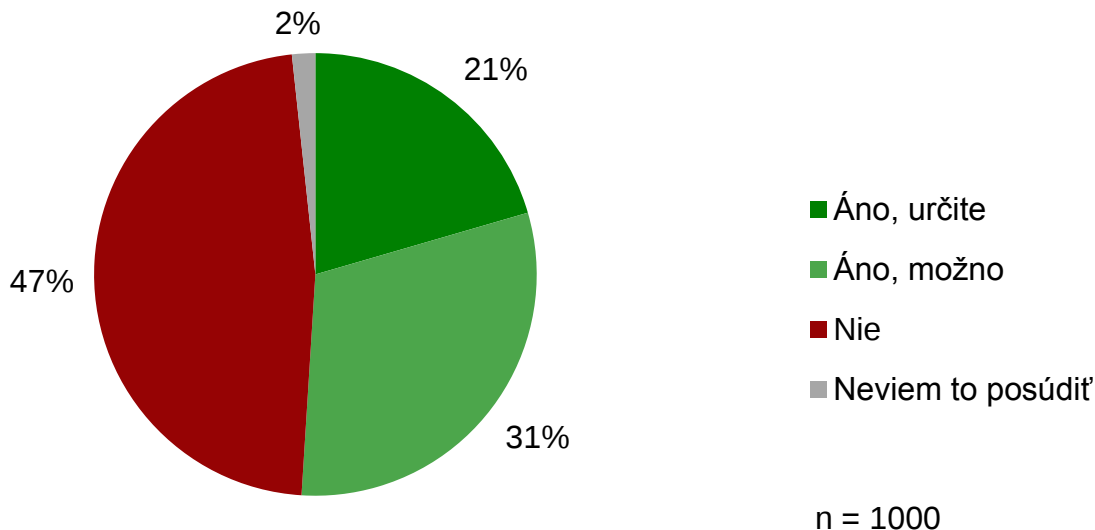
21% oslovených podnikateľov uviedlo, že bude v najbližších 2 rokoch **určite potrebovať** externý zdroj financovania.

3 z 10 (31%) oslovených ďalej uviedlo, že externý zdroj **bude možno potrebovať**.

Naopak **takmer polovica (47%)** respondentov tvrdí, že **nebude potrebovať** externé zdroje financovania. Svoju situáciu **nevedelo posúdiť** **2% podnikateľov**.

Graf č. 29

Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

V jednotlivých skupinách podnikateľov výsledky prieskumu naznačujú (Tab. 21A), že oproti celoslovenskému priemeru (21%) v najbližších 2 rokoch budú **externé zdroje financovania určite potrebovať** firmy s 50 – 249 zamestnancami (33%), firmy z oblasti pôdohospodárstva (40%), priemyslu (26%) a ostatných služieb (30%), z Banskobystrického (27%) a Košického kraja (25%) a taktiež akciové spoločnosti (34%) a iné právne formy (41%).

Odpoveď, že **možno budú** potrebovať externé zdroje financovania uviedlo opäť **najviac** (Tab. 21A) firiem z odvetvia stavebníctva, priemyslu (obe po 36%), ubytovania a stravovania (38%), sídlia v Trnavskom (40%) a Trenčianskom kraji (37%). **Externé zdroje financovania nebude** potrebovať 57% živnostníkov, rovnako ako podnikov s najnižším počtom zamestnancov od 0 po 9 (56%), podniky pôsobiace v odvetí obchodných služieb (55%), sídlia v Bratislavskom kraji (56%).

Tab.21A

Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Áno, určite	Áno, možno	Nie	Neviem to posúdiť
CELÁ VZORKA		20,5	30,5	47,3	1,7
	FO	12,0	30,8	56,8	0,4
	MSP-PO	23,3	30,4	44,1	2,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	12,1	31,5	55,6	0,8
	10 až 49 zamestnancov	25,3	31,6	40,6	2,4
	50 až 249 zamestnancov	33,3	26,9	37,0	2,8
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	39,5	28,9	26,3	5,3
	Priemysel	25,5	35,8	37,7	0,9
	Stavebníctvo	20,9	35,7	42,6	0,9
	Obchod	17,7	31,1	50,4	0,8
	Ubytovanie a stravovanie	16,2	37,8	40,5	5,4
	Doprava a informácie	22,7	31,8	44,3	1,1
	Obchodné služby	16,2	27,5	54,6	1,7
	Ostatné služby	29,6	19,7	46,5	4,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	15,4	27,4	56,2	1,0
	Trnavský kraj	15,1	39,8	44,1	1,1
	Trenčiansky kraj	19,8	37,2	41,9	1,2
	Nitriansky kraj	22,6	33,0	41,7	2,6
	Žilinský kraj	24,3	31,3	41,7	2,6
	Banskobystrický kraj	26,9	23,7	49,5	0,0
	Prešovský kraj	24,0	29,8	42,3	3,8
	Košický kraj	24,5	28,4	45,1	2,0
PRÁVNA FORMA	Živnostník	12,0	30,8	56,8	0,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	21,1	31,9	45,2	1,9
	Akciová spoločnosť	34,0	24,0	40,0	2,0
	Iné	40,7	18,5	35,2	5,6

Určite budú potrebovať externý zdroj financovania najčastejšie (Tab. 21B) subjekty, ktoré sú vo fáze expanzie (31%), s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (27%) a viac ako 50% (30%). **Možno budú potrebovať externé zdroje financovania najčastejšie** firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (36%) a aj tie v začiatočnom rozvoji (38%), podnikajúce menej ako 3 roky (40%), s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50% (37%). **Externé zdroje financovania najviac nebudú potrebovať** firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (55%) ako aj tie vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (59%) a nevyvážajúce tovary a služby (51%).

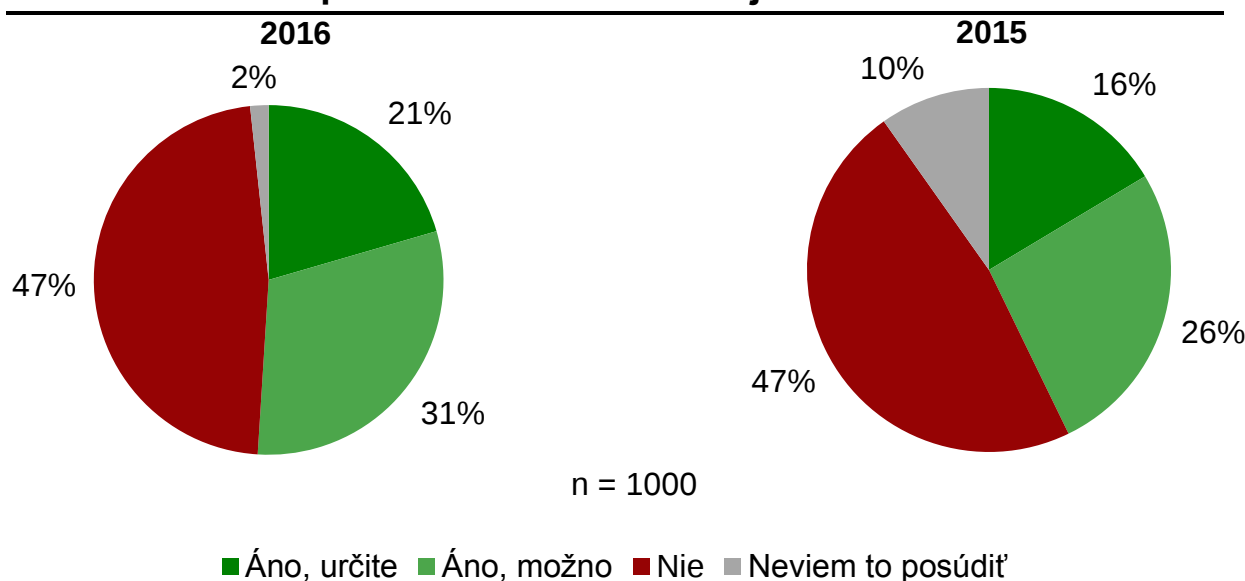
Tab.21B

Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Áno, určite	Áno, možno	Nie	Neviem to posúdiť
CELÁ VZORKA		20,5	30,5	47,3	1,7
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	9,1	36,4	54,5	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	20,0	37,8	40,0	2,2
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	30,8	30,8	35,9	2,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	18,3	29,9	50,1	1,7
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	14,6	26,0	59,4	0,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	14,3	40,0	45,7	0,0
	Od 3 do 5 rokov	20,0	34,4	43,3	2,2
	Od 5 do 10 rokov	17,6	31,9	49,5	0,9
	10 a viac rokov	21,9	29,0	47,2	2,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	16,5	30,2	51,4	1,9
	Menej ako 25 %	27,2	31,0	41,8	0,0
	Od 25 % do 50 %	21,7	37,3	38,6	2,4
	Viac ako 50 %	30,0	27,1	40,7	2,1

Podiel oslovených podnikateľov, ktorí uviedli, že budú v najbližších 2 rokoch určite potrebovať externý zdroj financovania stúpol zo 16% na 21%, u tých, ktorí uviedli, že externý zdroj bude potrebovať menej pravdepodobne z 26% na 31%. Naopak o 8 p. b. poklesol podiel respondentov, ktorí svoju situáciu nevedelo posúdiť (z 10% na 2%).

Graf č. 30

POROVNANIE - Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

6.2 Predpokladaný účel využitia zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch

Prostriedky, ktoré budú potrebovať, chcú podnikatelia použiť na **zabezpečenie prevádzkového kapitálu (36%)** a **nákup výrobných technológií (31%)**.

Pätina respondentov (22%), chce využiť prostriedky na **nákup nehnuteľností** a **expanziu na domáci trh (19%)**.

15% opýtaných **podnikateľov** chce zabezpečiť využitím externých zdrojov **zavedenie nových produktov** a **8%** ich chce použiť na **expandovanie na zahraničné trhy/zapojenie do medzinárodnej spolupráce**. Na **iný účel** (rozvoj obce, rozvoj firmy, obnova vozového parku) ich chce použiť **8%**.

Iba **5% podnikateľov** chce investovať **do výskumno-vývojovej činnosti**.

Graf č. 31

Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

možnosť viacerých odpovedí, odpovedali len tí, ktorí budú v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania

V nasledujúcej analýze sa stretávame s **nízkymi početnosťami** vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (**5 respondenti**). **Výsledky sú v tomto prípade len indikatívne!**

V porovnaní s celoslovenským priemerom 36%, **na prevádzkový kapitál budú potrebovať externé zdroje hlavne** (Tab. 22A) akciové spoločnosti (45%) a iné

právne formy (47%), podnikatelia z Nitrianskeho (47%) a Banskobystrického kraja (40%), pôsobiaci v odvetí pôdohospodárstva (65%), obchodu (41%) a s počtom zamestnancov od 50 do 249 (42%). Na **nákup výrobných technológií** sa oproti priemeru (31%) **viac chystajú** podnikatelia – fyzické osoby (39%), zamestnávajúci 50 až 249 zamestnancov (38%), vo väčšej miere sa tiež jedná o pôdohospodárske (39%) a priemyselné odvetvia (až 71%), so sídlom v Trnavskom (39%), Trenčianskom alebo Košickom kraji (37%) a akciové spoločnosti (45%).

Tab. 22A

Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?										
Riadkové % VZORKA: 510 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Zavádzanie nových produktov	Nákup nehnuteľností	Nákup výrobných technológií	Expanzia na domácom trhu	Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce	Výskumno-vývojová činnosť	Iné	Neviem
CELÁ VZORKA		35,9	15,3	22,2	31,4	18,6	8,4	4,7	8,0	1,2
POČET ZAMESTNANCOV	FO	29,9	17,8	20,6	39,3	15,9	7,5	3,7	9,3	1,9
	MSP-PO	37,5	14,6	22,6	29,3	19,4	8,7	5,0	7,7	1,0
	0 až 9 zamestnancov	32,4	15,3	23,1	29,2	23,1	7,9	2,3	6,5	1,9
	10 až 49 zamestnancov	36,0	16,5	25,0	29,3	17,1	10,4	8,5	9,8	0,0
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	41,5	13,8	16,9	37,7	13,1	6,9	3,8	8,5	1,5
	Pôdohospodárstvo	65,4	15,4	26,9	38,5	3,8	3,8	3,8	7,7	0,0
	Priemysel	32,3	13,8	13,8	70,8	3,1	1,5	3,1	4,6	1,5
	Stavebníctvo	36,9	16,9	21,5	32,3	18,5	4,6	1,5	9,2	3,1
	Obchod	41,1	15,3	25,0	16,9	20,2	9,7	3,2	5,6	1,6
	Ubytovanie a stravovanie	35,0	5,0	10,0	25,0	20,0	10,0	0,0	25,0	0,0
	Doprava a informácie	33,3	22,9	16,7	33,3	16,7	12,5	8,3	8,3	0,0
	Obchodné služby	26,8	14,2	29,1	23,6	29,1	11,0	7,9	3,1	0,8
	Ostatné služby	37,1	14,3	14,3	31,4	17,1	11,4	5,7	28,6	0,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	31,2	19,2	25,6	26,4	25,6	12,8	8,0	7,2	0,0
	Trnavský kraj	23,5	11,8	23,5	39,2	19,6	11,8	2,0	7,8	0,0
	Trenčiansky kraj	34,7	8,2	22,4	36,7	14,3	4,1	0,0	10,2	2,0
	Nitriansky kraj	46,9	14,1	18,8	35,9	12,5	6,3	3,1	4,7	1,6
	Žilinský kraj	39,1	23,4	18,8	28,1	17,2	6,3	4,7	12,5	1,6
	Banskobystrický kraj	40,4	12,8	25,5	17,0	17,0	6,4	8,5	10,6	0,0
	Prešovský kraj	37,5	12,5	23,2	35,7	16,1	8,9	1,8	8,9	0,0
	Košický kraj	37,0	13,0	16,7	37,0	18,5	5,6	5,6	3,7	5,6
PRÁVNA FORMA	Živnostník	29,9	17,8	20,6	39,3	15,9	7,5	3,7	9,3	1,9
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	36,0	15,5	23,4	28,9	20,8	9,1	5,0	5,6	1,2
	Akciová spoločnosť	44,8	10,3	17,2	44,8	17,2	13,8	6,9	6,9	0,0
	Iné	46,9	9,4	18,8	18,8	6,3	0,0	3,1	31,3	0,0

Do nákupu nehnuteľností v porovnaní oproti priemeru (22%), **chcú investovať najviac** (Tab. 22A) predstavitelia firiem zo sektoru obchodné služby (29%) a pôdohospodárstva (27%). **Na expandovanie na domáci trh** budú potrebovať najmä podniky s počtom 0-9 zamestnancov (23%), v oblasti obchodných služieb (29%) a pôsobiace v Bratislavskom kraji (26%). **Na zavedenie nových produktov bude najviac potrebovať** prostriedky 23% podnikateľov z odvetvia doprava a informácie so sídlom v Žilinskom kraji. **Najviac chcú do expanzie na zahraničnom trhu/ zapojenia sa do medzinárodnej spolupráce** investovať firmy z odvetvia doprava a informácie (13%), v Bratislavskom kraji (13%) a akciové spoločnosti (14%). Do výskumno-vývojovej činnosti chcú najviac investovať firmy v Banskobystrickom kraji (9%).

Tab. 22B

Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?										
Riadkové % VZORKA: 510 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Zavádzanie nových produktov	Nákup nehnuteľností	Nákup výrobných technológií	Expanzia na domácom trhu	Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce	Výskumno-vývojová činnosť	Iné	Neviem
CELÁ VZORKA		35,9	15,3	22,2	31,4	18,6	8,4	4,7	8,0	1,2
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	20,0	60,0	0,0	20,0	60,0	40,0	20,0	0,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	40,4	17,3	19,2	19,2	40,4	7,7	5,8	0,0	0,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	24,6	22,1	34,4	35,2	23,8	19,7	9,0	8,2	0,0
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	37,0	9,9	19,2	33,9	13,0	4,1	2,7	9,6	2,1
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	59,0	25,6	12,8	17,9	10,3	2,6	2,6	7,7	0,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	36,8	36,8	15,8	15,8	31,6	5,3	5,3	5,3	0,0
	Od 3 do 5 rokov	26,5	20,4	24,5	24,5	34,7	12,2	6,1	2,0	2,0
	Od 5 do 10 rokov	25,2	14,0	32,7	25,2	19,6	11,2	5,6	3,7	0,9
	10 a viac rokov	40,6	13,7	18,8	35,2	15,2	7,2	4,2	10,4	1,2
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	34,6	14,9	21,1	28,7	20,4	4,5	2,4	10,4	1,0
	Menej ako 25 %	37,0	17,4	25,0	32,6	27,2	16,3	6,5	5,4	1,1
	Od 25 % do 50 %	36,7	12,2	22,4	28,6	12,2	10,2	6,1	2,0	2,0
	Viac ako 50 %	38,8	16,3	22,5	41,3	6,3	12,5	10,0	6,3	1,3

Na prevádzkový kapitál budú najviac zdrojov (Tab. 22B) potrebovať firmy vo fáze začiatočného rozvoja (40%) ako aj fáze útlmu (60%), pôsobením na trhu 10 a viac rokov (41%). **Na zavádzanie nových produktov najviac** firmy vo fáze expanzie (22%) ako aj útlmu (26%) a podnikajúce menej ako 3 roky (37%). **Na nákup nehnuteľností budú najviac zdrojov** potrebovať firmy v expanzii (34%) a podnikaním od 5 do 10 rokov (33%). **Do nákupu výrobných technológií plánujú investovať najviac** firmy s podielom tržieb z vývoju tovarov a služieb nad 50% (41%). **Na expanziu na domáce trhy najviac** firmy v začiatočnom rozvoji (40%), pôsobením od 3 do 5 rokov (35%), s podielom tržieb z vývoju tovarov a služieb menej ako 25% (27%). **Na expanziu na zahraničné trhy/ zapojenia sa do medzinárodnej spolupráce najviac** firmy vo fáze expanzie (20%) a firmy s podielom tržieb menej ako 25% (16%). Do výskumno-vývojovej činnosti chcú najviac investovať opäť firmy vo fáze expanzie (9%), s podielom tržieb menej ako 50% (10%).

Počet podnikateľov, ktorí budú potrebovať použiť externé zdroje financovania na expanziu na domáci trh, stúpol zo 14% (v roku 2015) na 19% (v roku 2016), naopak o 4 p. b. poklesol počet podnikateľov, ktorí chcú investovať do zavádzania nových produktov (z 19% na 15%).

Graf č. 32

POROVNANIE - Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

možnosť viacerých odpovedí, odpovedali len tí, ktorí budú v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania

6.3 Predpokladané formy využítie zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch

Takmer dve tretiny podnikateľov (64%) predpokladajú, že využijú najmä bankový úver. Ďalšia tretina podnikateľov (32%) bude chcieť využiť leasing a štvrtina podnikateľov (24%) verejnú podporu. Na možnosť prečerpania bankového účtu sa spolieha 21% podnikateľov firiem.

Ďalšie formy získania externých zdrojov ako pôžičky od príbuzných a priateľov, pôžičky od podnikov alebo kapitálové financovanie chce využiť menej ako 7% podnikateľov. Iné formy (väčšinou eurofondy) predpokladá využiť len 2%.

Graf č. 33

Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?

možnosť viacerých odpovedí, odpovedali len tí, ktorí budú v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania

V nasledujúcej analýze sa stretávame s nízkymi početnosťami vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (5 respondenti). Výsledky sú v tomto prípade len indikatívne!

Bankový úver ako najpreferovanejšia forma externého financovania (Tab. 23A) oproti celoslovenskému priemeru (64%) prevažuje najmä u akciových spoločností (72%), u podnikateľov z priemyselných odvetví, pôdohospodárstva (obe po 70%), obchodu (70%), zo Žilinského (77%) a Banskobystrického kraja (72%) a s počtom zamestnancov od 50 až 249 (72%).

Podpora z verejného sektora je oproti celoslovenskému priemeru (24%) preferovaná najmä (Tab. 23A) u firiem s 50 až 249 zamestnancami (28%), v odvetví pôdohospodárstva (46%), ako aj u ostatných služieb (60%). Preferujú ju aj firmy v Prešovskom (41%), Trenčianskom (33%) a Košickom kraji (30%), akciové spoločnosti (31%) a iné právne formy (72%).

Tab. 23A

Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?										
Riadkové % VZORKA: 510 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)	Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Kapitálové financovanie (rizikový kapitál)	iné	Neviem
CELÁ VZORKA		63,5	21,4	5,5	5,9	32,4	24,1	4,1	2,2	2,9
	FO	57,9	13,1	3,7	9,3	25,2	27,1	5,6	2,8	2,8
	MSP-PO	65,0	23,6	6,0	5,0	34,2	23,3	3,7	2,0	3,0
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	63,0	17,1	3,2	7,9	27,8	21,8	3,2	1,9	4,2
	10 až 49 zamestnancov	57,3	22,6	6,7	4,9	34,8	24,4	4,9	1,2	3,0
	50 až 249 zamestnancov	72,3	26,9	7,7	3,8	36,9	27,7	4,6	3,8	0,8
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	69,2	19,2	7,7	0,0	42,3	46,2	0,0	3,8	0,0
	Priemysel	69,2	29,2	10,8	7,7	33,8	27,7	1,5	0,0	0,0
	Stavebníctvo	67,7	18,5	4,6	4,6	33,8	12,3	3,1	1,5	7,7
	Obchod	70,2	25,8	4,0	6,5	33,1	16,9	4,8	3,2	1,6
	Ubytovanie a stravovanie	65,0	20,0	5,0	5,0	30,0	25,0	0,0	10,0	0,0
	Doprava a informácie	60,4	16,7	6,3	4,2	39,6	12,5	6,3	4,2	8,3
	Obchodné služby	55,1	18,9	2,4	7,9	28,3	25,2	7,1	0,8	3,1
	Ostatné služby	51,4	14,3	11,4	2,9	22,9	60,0	0,0	0,0	0,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	60,8	21,6	6,4	6,4	37,6	18,4	8,8	3,2	3,2
	Trnavský kraj	60,8	23,5	7,8	2,0	29,4	15,7	5,9	2,0	2,0
	Trenčiansky kraj	63,3	14,3	2,0	8,2	22,4	32,7	2,0	2,0	0,0
	Nitriansky kraj	53,1	20,3	1,6	9,4	28,1	14,1	4,7	1,6	10,9
	Žilinský kraj	76,6	26,6	10,9	6,3	31,3	23,4	1,6	3,1	0,0
	Banskobystrický kraj	72,3	17,0	4,3	4,3	31,9	27,7	2,1	2,1	2,1
	Prešovský kraj	66,1	26,8	7,1	3,6	33,9	41,1	1,8	0,0	1,8
	Košický kraj	59,3	18,5	1,9	5,6	37,0	29,6	0,0	1,9	1,9
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	57,9	13,1	3,7	9,3	25,2	27,1	5,6	2,8	2,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	64,6	24,0	5,8	5,6	34,5	18,1	4,4	1,8	3,5
	Akciová spoločnosť	72,4	34,5	0,0	0,0	37,9	31,0	0,0	3,4	0,0
	Iné	62,5	9,4	12,5	3,1	28,1	71,9	0,0	3,1	0,0

Prečerpanie bankového účtu preferujú najmä (Tab. 23A) firmy z oblasti obchodu (26%), z oblasti priemyslu (obe 29%), sídlia v Žilinskom a Prešovskom kraji (zhodne 27%) a akciové spoločnosti (35%).

Leasing preferujú najmä (Tab. 23A) firmy s počtom 50 až 249 zamestnancov (37%), z odvetvia pôdohospodárstva (42%), dopravy a informácie (40%), podnikajúce v Košickom kraji (37%) a akciové spoločnosti (38%).

Kapitálové financovanie uprednostňujú najmä (Tab. 23A) firmy z Bratislavského kraja (9%), v začiatočnom rozvoji (12%), podnikaním menej ako 3 roky (16%) a od 3 do 5 rokov (10%), **ostatné pôžičky preferujú najmä** živnostníci so sídlom v Nitrianskom kraji (9%).

Pôžičky od podnikov preferujú (Tab. 23A) oproti priemeru (6%) najmä firmy v odvetviach priemyslu a ostatných služieb (obe 11%) a v iných právnych formách (13%)

Tab. 23B

Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?										
Riadkové % VZORKA: 510 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)	Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Kapitálové financovanie (rizikový kapitál)	iné	Neviem
CELÁ VZORKA		63,5	21,4	5,5	5,9	32,4	24,1	4,1	2,2	2,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	60,0	20,0	0,0	0,0	20,0	20,0	20,0	0,0	20,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	67,3	17,3	7,7	3,8	23,1	23,1	11,5	1,9	1,9
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	63,9	20,5	6,6	6,6	32,8	26,2	4,9	2,5	4,9
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	63,7	23,6	5,1	6,5	35,3	23,6	2,4	2,1	1,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	56,4	12,8	2,6	2,6	23,1	23,1	2,6	2,6	7,7
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	73,7	10,5	0,0	0,0	36,8	10,5	15,8	0,0	5,3
	Od 3 do 5 rokov	61,2	18,4	8,2	2,0	32,7	16,3	10,2	0,0	4,1
	Od 5 do 10 rokov	64,5	18,7	5,6	9,3	26,2	18,7	4,7	0,9	1,9
	10 a viac rokov	63,0	23,3	5,4	5,7	34,0	27,8	2,4	3,0	3,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	61,2	18,7	4,5	6,9	29,8	22,8	3,5	1,7	3,5
	Menej ako 25 %	65,2	25,0	6,5	5,4	31,5	26,1	7,6	4,3	2,2
	Od 25 % do 50 %	81,6	24,5	2,0	4,1	36,7	22,4	2,0	4,1	0,0
	Viac ako 50 %	58,8	25,0	10,0	3,8	40,0	27,5	3,8	0,0	3,8

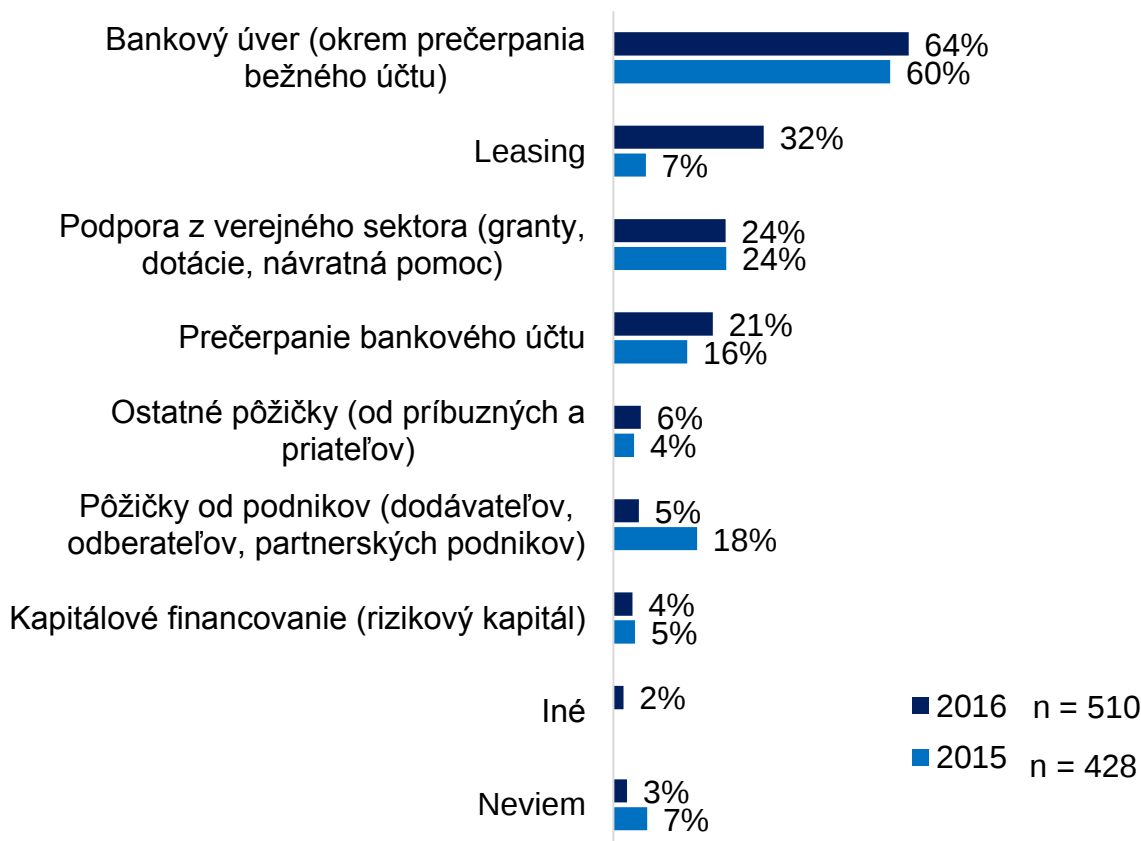
Bankový úver preferujú najviac (Tab. 23B) firmy s dĺžkou podnikania menej ako 3 roky a s podielom tržieb od 25% do 50% (82%), **ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov) najviac preferujú firmy** s dĺžkou podnikania od 5 do 10 rokov (9%), **leasing najviac** podnikatelia podnikajúci menej ako 3 roky (37%), s podielom tržieb od 25% do 50% (37%), ako aj viac ako 50% (40%). **Podporu z verejného sektora preferujú najviac** firmy pôsobiace na trhu 10 a viac rokov (28%) a s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb viac ako 50% (28%). **Pôžičky od podnikov najviac uprednostňujú** opäť firmy s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb viac ako 50% (10%), **kapitálové financovanie najviac** firmy vo fáze začiatočného rozvoja (12%), s podnikaním menej ako 3 roky (16%) a od 3 do 5 rokov (10%).

V roku 2016 oproti roku 2015 stúpol podiel tých podnikateľov, ktorí predpokladajú, že využijú v najbližších dvoch rokoch bankový úver, o 4 p. b. (zo 60% na 64%). Až o štvrtinu (o 25 p. b.) stúpol podiel podnikateľov, ktorí budú chcieť využiť leasing, naopak až o 13 p. b. poklesol podiel podnikateľov rozmyšľajúcich o využívaní pôžičky od podnikov (z 18% na 5%). Nárast o 5 p. b. sledujeme pri prečerpaní bankového účtu (zo 16% na 21%).

Graf č. 34

POROVNANIE - Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?

možnosť viacerých odpovedí, odpovedali len tí, ktorí budú v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania

8 Splatnosť faktúr

8.1 Platobné lehoty

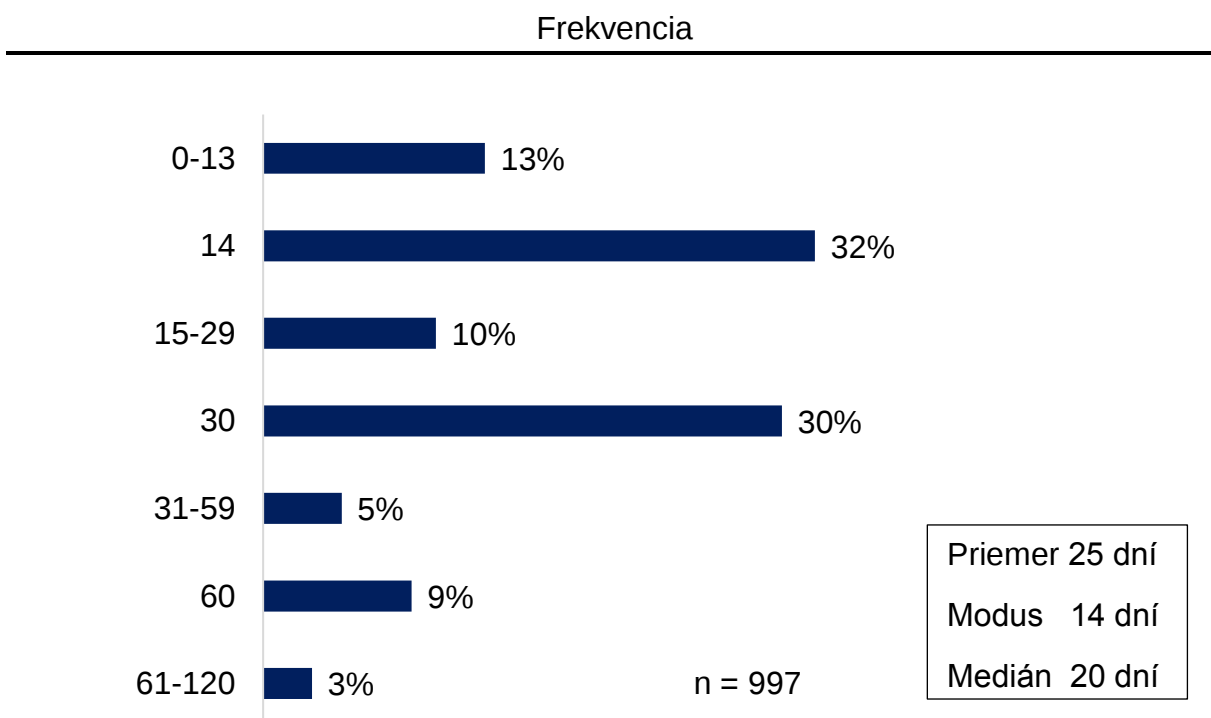
Zo spracovania priemernej dohodnutej platobnej lehoty boli vylúčené extrémne hodnoty (180 až 1095 dní).

Priemerná platobná lehota dohodnutá so zákazníkmi z podnikateľského sektora u opýtaných podnikateľov je **25 dní**.

Tretina oslovených podnikateľov (32%) uviedla, že najčastejšou platobnou lehotou dohodnutou s ich zákazníkmi sú **2 týždne (14 dní)**. **Traja z desiatich podnikateľov (30%)** uviedli, že je to **mesiac (30 dní)**. Ostatné platobné lehoty mali nižšiu početnosť.

Graf č. 35

Uved'te v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašími zákazníkmi z podnikateľského sektora?

V jednotlivých skupinách podnikateľov výsledky prieskumu naznačujú (Tab. 24A), že **oproti celoslovenskému priemeru (25 dní) je priemerná platobná lehota dohodnutá so zákazníkmi z podnikateľského sektora najvyššia** u firiem s 50 – 249 zamestnancami (33 dní), firiem z oblasti pôdohospodárstva (31 dní), priemyslu (29 dní), dopravy a informácií (29 dní), u akciových spoločností (28 dní) a iných právnych foriem (30 dní).

Tab.24A

Uveďte v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora?		
Priemer VZORKA: 997 podnikateľov		Priemer
CELÁ VZORKA		25,3
	FO	23,6
	MSP-PO	25,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	22,7
	10 až 49 zamestnancov	24,4
	50 až 249 zamestnancov	32,6
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	31,1
	Priemysel	28,9
	Stavebníctvo	26,1
	Obchod	23,2
	Ubytovanie a stravovanie	22,3
	Doprava a informácie	29,1
	Obchodné služby	24,4
	Ostatné služby	23,9
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	25,1
	Trnavský kraj	24,6
	Trenčiansky kraj	23,6
	Nitriansky kraj	26,0
	Žilinský kraj	27,5
	Banskobystrický kraj	25,3
	Prešovský kraj	23,7
	Košický kraj	26,6
	Iné	30,2
PRÁVNA FORMA	Živnostník	23,6
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	25,4
	Akciová spoločnosť	27,6
	Iné	30,2

Naopak najnižšia priemerná platobná lehota dohodnutá so zákazníkmi z podnikateľského sektora (Tab. 24B) je u podnikateľov, ktorí začínajú podnikáť (20 dní) alebo sú vo fáze začiatočného rozvoja (19 dní) a podnikajú menej ako 3 roky (18 dní). Vyššia oproti priemeru (25 dní) je u firiem s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb viac ako 50% (31 dní).

Tab.24B

Uved'te v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora?		
Priemer VZORKA: 997 podnikateľov		Priemer
CELÁ VZORKA		25,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	19,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	19,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	27,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	25,7
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	25,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	18,2
	Od 3 do 5 rokov	21,7
	Od 5 do 10 rokov	24,7
	10 a viac rokov	26,4
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	24,0
	Menej ako 25 %	26,6
	Od 25 % do 50 %	24,3
	Viac ako 50 %	30,5

8.2 Platobná disciplína

Zo spracovania priemernej skutočnej platobnej lehoty boli vylúčené extrémne hodnoty (150 až 1095 dní).

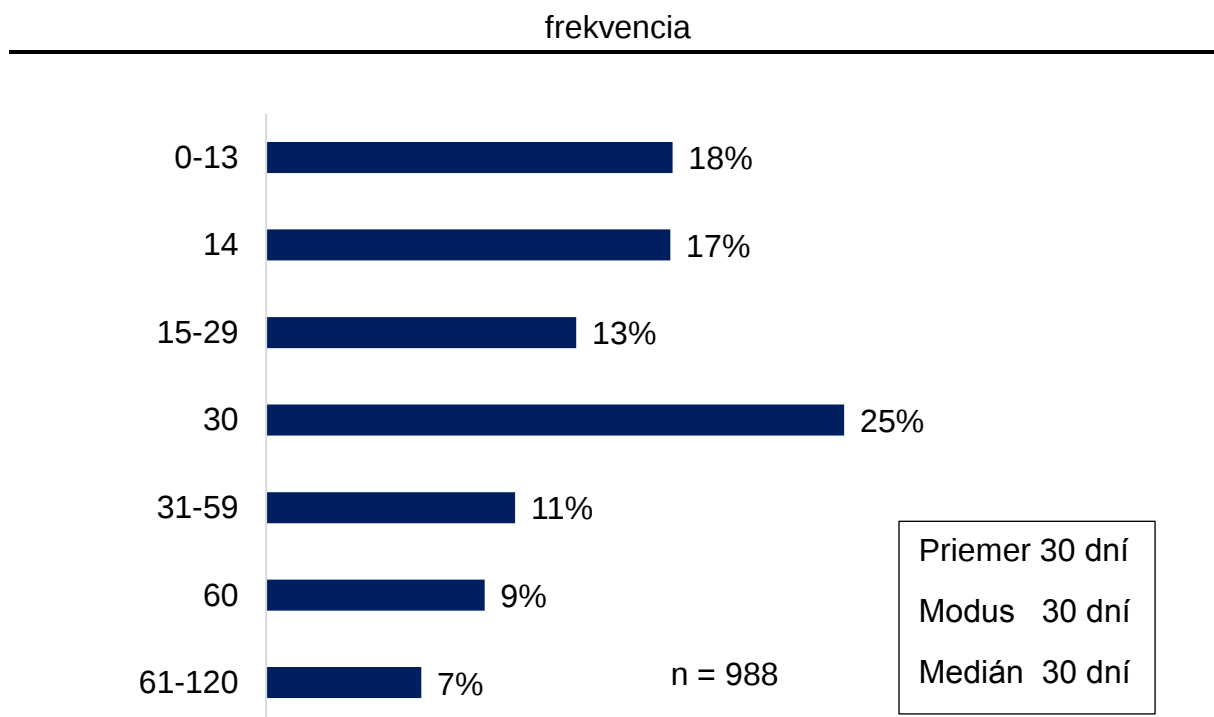
Priemerný čas, počas ktorého zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia faktúry podnikateľom je 30 dní.

Štvrtina oslovených podnikateľov (25%) uviedla, že najčastejším časom, počas ktorého zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia ich faktúry je **mesiac (30 dní)**. Ani nie pätina opýtaných podnikateľov si myslí, že je to v intervale od 0-13 dní, a 17% podnikateľov si myslí, že sú to presne 2 týždne (14 dní).

Graf č. 36

Uved'te v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?

Priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry je oproti celoslovenskému priemeru **(30 dní) najvyššia** (Tab. 25A), opäť u firiem s 50 – 249 zamestnancami (38 dní), firiem pôsobiacich v odvetví pôdohospodárstva (37 dní), priemyslu (36 dní), dopravy a informácií (33 dní) a u akciových spoločností (34 dní). **Na druhej strane nižšia** je u firiem zamestnávajúcich menší počet zamestnancov od 0 do 9 (26 dní) a v odvetví ostatných služieb (23 dní)

Tab. 25A

Uveďte v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?		
Priemer VZORKA: 988 podnikateľov		Priemer
CELÁ VZORKA		29,6
	FO	26,7
	MSP-PO	30,6
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	26,4
	10 až 49 zamestnancov	29,3
	50 až 249 zamestnancov	37,4
ODVETVIE	Pôdohospodárstvo	37,4
	Priemysel	35,5
	Stavebníctvo	28,8
	Obchod	29,2
	Ubytovanie a stravovanie	27,2
	Doprava a informácie	33,4
	Obchodné služby	27,8
	Ostatné služby	23,5
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	29,7
	Trnavský kraj	27,3
	Trenčiansky kraj	29,8
	Nitriansky kraj	30,6
	Žilinský kraj	29,3
	Banskobystrický kraj	32,3
	Prešovský kraj	27,9
	Košický kraj	30,2
	Živnostník	26,7
PRÁVNÁ FORMA	Spoločnosť s ručením obmedzeným	30,5
	Akciová spoločnosť	33,8
	Iné	28,4

Najnižšia priemerná platobná lehota dohodnutá so zákazníkmi z podnikateľského sektora (Tab. 25B) je u podnikateľov, ktorí začínajú podnikat' (20 dní) alebo sú vo fáze začiatočného rozvoja (24 dní), podnikajú menej ako 3 roky (21 dní) alebo od 3 do 5 rokov (25 dní). **Vyššia oproti priemeru (25 dní)** je u firiem s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb viac ako 50% (38 dní).

Tab. 25B

Uved'te v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?		
Priemer VZORKA: 988 podnikateľov		Priemer
CELÁ VZORKA		29,6
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	20,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	23,8
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	31,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	30,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	29,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	20,7
	Od 3 do 5 rokov	24,8
	Od 5 do 10 rokov	29,0
	10 a viac rokov	31,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	27,4
	Menej ako 25 %	31,5
	Od 25 % do 50 %	29,6
	Viac ako 50 %	37,5

9 Zhrnutie výsledkov

Využívanie externých finančných zdrojov

Najčastejšie využívaným zdrojom financií na začiatku podnikania boli vlastné úspory (75%). 2 z 10 oslovených podnikateľov (22%) uviedli bankový úver ako zdroj, ktorým financovali začiatok svojho podnikania. Ako ďalšie boli využívané na začiatku podnikania tieto zdroje: úspory iných členov rodiny (6%), príspevok na začatie podnikania z Úradu práce (5%), neformálna pôžička od známych alebo príbuzných (4%), pôžička od inej firmy (2%), investícia zo strany podnikateľského anjela (0,4%), iný zdroj (6%). 5% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť. V roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 nenastala žiadna významná zmena.

Skoro polovica podnikateľov (46%) deklarovala, že nevyužila v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov žiadnu formu externého financovania. Takmer 3 z 10 oslovených respondentov (27%) uviedli, že v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov využili ako zdroj externého financovania bankový úver. 23% podnikateľov deklarovalo využitie leasingu a 18% formu prečerpania na bankovom účte. Najmenej často využívané zdroje boli: podpora z verejného sektora (7%), ostatné pôžičky (5%), kapitálové financovanie (1%) a iné zdroje (3%). Najväčšia zmena v roku 2016 oproti roku 2015 nastala pri dvoch zdrojoch externého financovania. Stúplo využitie leasingu z 15% na 23% a prečerpanie bankového účtu z 13% na 18%.

Takmer polovica podnikateľov (48%) uviedla, že nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania nie je žiadna prekážka pre fungovanie a rozvoj firmy. 27% podnikateľov uviedlo, že ide len o miernu prekážku pre fungovanie a rozvoj firmy. Naopak, pätina (20%) konštatovala, že ide o prekážku pre rozvoj a fungovanie firmy, pričom za vážnu prekážku ju považuje 15% respondentov a za rozhodujúcu prekážku 5% respondentov. 5% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť. V roku 2016 oproti roku 2015 nastala len jedna zásadná zmena. O 4 p. b. narástol počet podnikateľov, ktorí uviedli, že nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania je len mierna prekážka (z 23% na 27%).

Bankový úver ako zdroj externého financovania

Podnikatelia, ktorí využili ako zdroj externého financovania bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu, tento úver zaručili verejnou zárukou v 9% prípadov. Až 91% podnikateľov nepoužilo na ručenie verejnú záruku (SZRB alebo JEREMIE). V roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 nenastala žiadna významná zmena.

Takmer dve tretiny podnikateľov (64%) v predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky vôbec nežiadalo. Viac ako štvrtina podnikateľov (28%) o bankový úver žiadala, celkovo takmer štvrtina (23%) podnikateľov bola plne úspešná. Len čiastočne uspokojil bankový úver potreby 5% podnikateľov. Rovnaký podiel tvoria neuspokojení podnikatelia (5%) a v 4% prípadov nevedeli podnikatelia k tejto otázke zaujať svoje stanovisko. V roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 nenastala žiadna významná zmena.

Slabý úverový rating bol najčastejší dôvod zamietnutia žiadosti o bankový úver. Išlo o viac ako pätinu podnikateľov (22%), ktorí oň žiadali. Nedostatočné zabezpečenie bolo

príčinou zamietnutia bankového úveru v 18% prípadov. Z dôvodu nedostatku vlastných zdrojov tak bolo u 12% podnikateľov. Nedostatočný potenciál podniku/ projektu zavážil u 7% podnikateľov, a pre banku nedostatočná podnikateľská, úverová história ovplyvnila negatívne stanovisko voči 16% podnikateľov. Štvrtina (25%) podnikateľov deklaruje, že nemá vedomosť o dôvodoch, ktoré viedli k skutočnosti zamietnutia ich žiadosti o bankový úver. Najzaujímavejšou zmenou v roku 2016 bolo, že stúpol (o 7 p. b.) oproti roku 2015 podiel tých, ktorí označili slabý úverový rating za dôvod zamietnutia žiadosti o bankový úver (z 15% na 22%).

Podnikatelia, ktorí získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch úver, získali v celoslovenskom priemere najčastejšie úver vo výške menej ako 25 tisíc EUR (26%). Mierne menej ako štvrtina podnikateľov (24%) získala úver vo výške od 25 tisíc do 100 tisíc EUR. Bankový úver vo výške od 100 tisíc do 250 tisíc EUR získalo 14% podnikateľov, ešte vyšší úver, t. j. od 250 tisíc do 500 tisíc EUR sa podarilo získať rovnakému podielu podnikateľov (14%). Bankový úver nad 500 tisíc EUR získalo v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch 22% žiadajúcich podnikateľov. Zaujímavou zmenou v roku 2016 oproti roku 2015 bolo, že až o 10 p. b. stúpol počet podnikateľov ktorí majú bankový úver nad 500 tisíc EUR (z 11% na 22%).

Podnikatelia, ktorí žiadali o bankový úver v posledných 12 mesiacoch, a ktorí boli zároveň úspešní, vložili tieto bankou poskytnuté finančné prostriedky najmä do prevádzkového kapitálu, pričom tento krok urobilo vyše polovica podnikateľov (53%). Viac ako štvrtina (27%) podnikateľov nakúpila nehnuteľnosti, dopravné prostriedky alebo pre nich potrebné stroje. 6% podnikateľov vytvorilo novú prevádzku, 1% podnikateľov prostredníctvom bankového úveru riešilo aj otázku výskumno-vývojových aktivít, propagáciu firmy a rozvoj medzinárodných aktivít. Na iné účely ich použilo 11%. V roku 2016 oproti roku 2015 poklesol podiel podnikateľov, ktorí použili bankou poskytnuté finančné prostriedky do prevádzkového kapitálu (zo 63% na 53%). Na druhej strane stúpol o 7 p. b. podiel tých, ktorí využili finančné prostriedky na iné účely (zo 4% na 11%).

Z tých, ktorí bankový úver získali v posledných 12 mesiacoch, ručilo prostredníctvom inej osoby alebo subjektu 7% podnikateľov. Nehnuteľný majetok založila v prospech úveru takmer tretina (32%) a hnutelný majetok použilo 17% podnikateľov. Zásobami ručí 5% podnikateľov, pohľadávkami 11% podnikateľov. Iné spôsoby ručenia deklaruje až 27% tých, ktorým bol bankový úver schválený. Podiel podnikateľov, ktorí bankový úver získali v posledných 12 mesiacoch a ručili prostredníctvom hnutelného majetku stúpol z 12% na 17% a až o 12 p. b. stúpol podiel tých, ktorí deklarujú ručenie inými spôsobmi (z 15% na 27%).

V priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa podľa pätiny (20%) podnikateľov podmienky pre získanie bankových úverov zlepšili. Skoro tretina podnikateľov (31%) si myslí, že podmienky pre získanie bankových úverov zostali nezmenené a 9% ich považuje za zhoršené. Veľká časť podnikateľov sa nevie vyjadriť k tejto otázke (41%). V roku 2016 oproti roku 2015 stúpol o 6 p. b. počet podnikateľov, ktorí sú toho názoru, že podmienky pre získanie bankových úverov zostali nezmenené (z 25% na 31%) a naopak o 9 p. b. poklesol počet tých, ktorí sa nevedia vyjadriť k tejto otázke (z 50% na 41%).

Za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov podnikatelia považujú najmä vysoké úrokové miery (27%). Takmer pätina nepostačujúce zabezpečenie (19%) a nepriaznivé podnikateľské prostredie (15%). Krátku podnikateľskú históriu firmy označilo za limitujúci faktor pri získavaní bankových úverov 13%, nedostatočnú ochotu bánk poskytovať úvery podnikateľov 12%, ale objavila sa aj nedostatočná konkurencia bánk (2%), ktorá môže byť limitujúcim faktorom voči získaniu bankového úveru. Významnosť vysokých úrokových mier (27%) poklesla v porovnaní s rokom 2015 (31%) o 4 p. b.. Pokles o 4 p. b zaznamenala aj nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery (zo 16% na 12%). Na pomyselnú druhú priečku sa dostalo nepostačujúce zabezpečenie (19%), ktorého podiel oproti roku 2015 vzrástol o 4 p. b., čím odsunulo nepriaznivé podnikateľské prostredie (pokles z 19% na 15%) na tretiu pozíciu.

Podporné nástroje verejného sektora ako externý zdroj financovania

Len 2% opýtaných konštatovalo, že možnosti podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora sú výborné. Takmer 2 z 10 podnikateľov (17%) uviedli, že možnosti sú dostatočné. Skoro štvrtina firiem (24%) považuje možnosti za nedostatočné a viac ako tretina respondentov (37%) za takmer nedosiahnuteľné. 20% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť. Podiel opýtaných konštatujúcich, že možnosti podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora sú takmer nedosiahnuteľné stúpol z 32% (v roku 2015) na 37% (v roku 2016), naopak o 8 p. b. klesol počet respondentov, ktorí sa nevedeli k otázke vyjadriť (z 28% na 20%).

Len niečo nad 7% respondentov uviedlo, že sa podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov zlepšili: pričom len 0,3% opýtaných konštatovalo, že išlo o výrazné zlepšenie, a zvyšných 7% opýtaných, že sa zlepšili. Zhoršenie podmienok vnímalo 12% podnikateľov a výrazné zhoršenie 3% podnikateľov. Pre takmer polovicu podnikateľov (44%) zostali podmienky nezmenené. 34% oslovených podnikateľov sa nevedelo k otázke vyjadriť. V roku 2016 oproti roku 2015 stúpol o 7 p. b. počet respondentov, ktorí uviedli, že sa podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov zostali nezmenené (z 37% na 44%). Stúpol taktiež podiel tých, ktorí konštatovali, že sa podmienky zhoršili (z 8% na 12%), na druhej strane klesol podiel tých, ktorí sa k tejto otázke nevedeli vyjadriť (zo 43% na 34%).

Využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít

Úver ako zdroj externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít preferuje takmer 7 z 10 opýtaných (66%) na financovanie nákupu nehnuteľností, viac ako polovica opýtaných (53%) na zavádzanie nových produktov, o niečo menej opýtaných na nákup výrobných technológií (48%) a na kúpu inej spoločnosti (47%). Vyše štvrtina

opýtaných na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej siete (28%) a rozširovanie personálnych miest (27%) a 19% na výskumno-vývojovú činnosť.

Grant / dotáciu, ktorá bola po úvere deklarovaná ako druhá najčastejšia, preferuje 33% firiem na výskumno-vývojovú činnosť, 32% na rozširovanie personálnych miest, 23% na nákup výrobných technológií, 22% na zavádzanie nových produktov, 17% na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce, 11% na financovanie nákupu nehnuteľností a 8% na kúpu inej spoločnosti.

Záruka a rizikový kapitál/ podnikateľský anjel sú používané najmenej často – pre všetky možnosti 5% a menej s výnimkou expanzie na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce (6%).

Podiel využívania úveru ako zdroja externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít na financovanie nákupu nehnuteľností stúpol v roku 2016 (66%) oproti roku 2015 (51%) o 15 p. b., u zavádzania nových produktov o 13 p. b. (zo 40% na 53%), u nákupu výrobných technológií o 11 p. b. (z 37% na 48%), pri kúpe inej spoločnosti o 22 p. b. (z 25% na 47%), a expanzii na zahraničné trhy / zapojenia sa do medzinárodnej siete o 12 p. b. (zo 16% na 28%), či výskumno-vývojovej činnosti o 6 p. b. (zo 13% na 19%).

Podiel grantu / dotácie, pri preferovaní výskumno-vývojovej činnosti stúpol v roku 2016 v porovnaní s rokom 2015 o 12 p. b. (z 21% na 33%), pri nákupe výrobných technológií o 8 p. b. (zo 17% na 23%).

Vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch

21% oslovených podnikateľov uviedlo, že bude v najbližších 2 rokoch určite potrebovať externý zdroj financovania. 3 z 10 (31%) oslovených ďalej uviedla, že externý zdroj bude potrebovať menej pravdepodobne. Naopak takmer polovica (47%) respondentov tvrdí, že nebude potrebovať externé zdroje financovania. Svoju situáciu nevedelo posúdiť 2% podnikateľov. Podiel oslovených podnikateľov, ktorí uviedli, že budú v najbližších 2 rokoch určite potrebovať externý zdroj financovania stúpol zo 16% (v roku 2015 na 21% (v roku 2016), u tých, ktorí uviedli, že externý zdroj bude potrebovať menej pravdepodobne z 26% na 31%. Naopak o 8 p. b. poklesol podiel respondentov, ktorí svoju situáciu nevedelo posúdiť (z 10% na 2%).

Prostriedky, ktoré budú potrebovať, chcú podnikatelia použiť na zabezpečenie prevádzkového kapitálu (36%) a nákup výrobných technológií (31%). Pätina respondentov (22%), chce využiť prostriedky na nákup nehnuteľností a expanziu na domáci trh (19%). 15% opýtaných podnikateľov chce zabezpečiť využitím externých zdrojov zavedenie nových produktov a 8% ich chce použiť na expandovanie na zahraničné trhy/ zapojenie do medzinárodnej spolupráce. Iba 5% podnikateľov chce investovať do výskumno-vývojovej činnosti. Počet podnikateľov, ktorí budú potrebovať použiť externé zdroje financovania na expanziu na domáci trh, stúpol zo 14% (v roku 2015) na 19% (v roku 2016), naopak o 4 p. b. poklesol počet podnikateľov, ktorí chcú investovať do zavádzania nových produktov (z 19% na 15%).

Takmer dve tretiny podnikateľov (64%) predpokladajú, že využijú najmä bankový úver. Ďalšia tretina podnikateľov (32%) bude chcieť využiť leasing a štvrtina podnikateľov (24%) verejnú podporu. Na možnosť prečerpania bankového účtu sa spolieha 21% podnikateľov firiem. Ďalšie formy získania externých zdrojov ako pôžičky od príbuzných a priateľov, pôžičky od podnikov alebo kapitálové financovanie chce využiť menej ako 7% podnikateľov. V roku 2016 oproti roku 2015 stúpol až o štvrtinu (o 25 p. b.) podiel tých podnikateľov, ktorí budú chcieť využiť leasing, naopak až o 13 p. b. poklesol podiel podnikateľov rozmyšľajúcich o využívaní pôžičky od podnikov (z 18% na 5%). Nárast o 5 p. b. sledujeme pri prečerpaní bankového účtu (zo 16% na 21%).

Platnosť faktúr

Priemerná platobná lehota dohodnutá so zákazníkmi z podnikateľského sektora o opýtaných podnikateľov je 25 dní. Tretina oslovených podnikateľov (32%) uviedla, že najčastejšou platobnou lehotou dohodnutou s ich zákazníkmi sú 2 týždne (14 dní), menšia časť podnikateľov (30%) uviedla, že je to mesiac (30 dní). V ostatných prípadoch je to menej ako 15%.

Priemerný čas, počas ktorého zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia faktúry podnikateľom je 30 dní. Štvrtina oslovených podnikateľov (25%) uviedla, že najčastejším časom, počas ktorého zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia ich faktúry je mesiac (30 dní). Ani nie pätina opýtaných podnikateľov si myslí, že je to v intervale od 0-13 dní, a 17% podnikateľov si myslí, že sú to 2 týždne (14 dní). V ostatných prípadoch je to menej ako 13%.

Zoznam tabuliek

Tab č.1A:	Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	11
Tab č.1B:	Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	12
Tab č.2A:	Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	15
Tab č.2B:	Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	16
Tab č.3A:	Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	19
Tab č.3B:	Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	20
Tab č.4A:	V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	22
Tab č.4B:	V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	23
Tab č.5A:	V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	25

Tab č.5B:	V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešný? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	26
Tab č.6A:	V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	29
Tab č.6B:	V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	30
Tab č.7A:	V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	33
Tab č.7B:	V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	34
Tab č.8A:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	37
Tab č.8B:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	38
Tab č.9A:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	41
Tab č.9B:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	42
Tab č.10A:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	45

Tab č.10B:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	46
Tab č.11A:	Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	48
Tab č.11B:	Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	49
Tab č.12A:	Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	52
Tab č.12B:	Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	53
Tab č.13A:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	56
Tab č.13B:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	57
Tab č.14A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	60
Tab č.14B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	61

Tab č.15A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	62
Tab č.15B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	63
Tab č.16A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	64
Tab č.16B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	65
Tab č.17A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Rozširovanie personálnych kapacít – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	66
Tab č.17B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Rozširovanie personálnych kapacít – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	67
Tab č.18A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	68
Tab č.18B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	69
Tab č.19A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	70

Tab č.19B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	71
Tab č.20A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	72
Tab č.20B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	73
Tab č.21A:	Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	76
Tab č.21B:	Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	77
Tab č.22A:	Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	79
Tab č.22B:	Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	80
Tab č.23A:	Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	83
Tab č.23B:	Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	84
Tab č.24A:	Uvedte v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	87

Tab č.24B:	Uved'te v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	88
Tab č.25A:	Uved'te v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	90
Tab č.25B:	Uved'te v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	91

Zoznam grafov

Graf č.1:	Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?	10
Graf č.2:	POROVNANIE - Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?	13
Graf č.3:	Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	14
Graf č.4:	POROVNANIE - Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	17
Graf č.5:	Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?	18
Graf č.6:	POROVNANIE - Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?	20
Graf č.7:	V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?	21
Graf č.8:	POROVNANIE - V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?	23
Graf č.9:	V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?	24
Graf č.10:	POROVNANIE - V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?	27
Graf č.11:	V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?	28
Graf č.12:	POROVNANIE - V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?	31
Graf č.13:	V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?	32
Graf č.14:	POROVNANIE - V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?	35

Graf č.15:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?	36
Graf č.16:	POROVNANIE - V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?	39
Graf č.17:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?	40
Graf č.18:	POROVNANIE - V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?	43
Graf č.19:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	44
Graf č.20:	POROVNANIE - Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	46
Graf č.21:	Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?	47
Graf č.22:	POROVNANIE - Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?	50
Graf č.23:	Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?	51
Graf č.24:	POROVNANIE - Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?	54
Graf č.25:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	55
Graf č.26:	POROVNANIE - Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	58
Graf č.27:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?	59
Graf č.28:	POROVNANIE - Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?	74

Graf č.29:	Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	75
Graf č.30:	POROVNANIE - Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	77
Graf č.31:	Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	78
Graf č.32:	POROVNANIE - Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	81
Graf č.33:	Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?	82
Graf č.34:	POROVNANIE - Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?	85
Graf č.35:	Uvedte v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora?	86
Graf č.36:	Uvedte v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?	89

Dotazník

Dobrý deň, pri telefóne (meno/ priezvisko) zo spoločnosti Actly s.r.o. V spolupráci so Slovak Business Agency - inštitúcie, ktorá sa špecializuje na rozvoj a podporu malých a stredných podnikov realizujeme prieskum zameraný na získavanie názorov na využívanie externých foriem financovania. Mohli by sme Vás požiadať na rozhovor pre túto tému?

Filtre a kvóty:

S1. Aká je právna forma Vašej firmy?

- 1 Fyzická osoba – podnikateľ
- 2 Spoločnosť s ručením obmedzeným
- 3 Akciová spoločnosť
- 4 Iné (uvedte)...

S2. Koľko zamestnancov má Vaša firma (podnik – právnická osoba)? (iba jedna odpoveď)

- 5 0 až 9 zamestnancov
- 6 10 až 49 zamestnancov
- 7 50 až 249 zamestnancov
- 8 viac ako 250 zamestnancov → *STOP. Ukončíte rozhovor.*
- 9 Nevie → *STOP. Ukončíte rozhovor.*

S3. Ktorá z nasledovných činností je vo Vašom podnikaní hlavná (podľa štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE)? (iba jedna odpoveď)

- 1 Pôdohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- 2 Ťažba a dobývanie
- 3 Priemyselná výroba
- 4 Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- 5 Dodávka vody; čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- 6 Stavebníctvo
- 7 Veľkoobchod a maloobchod; oprava motorových vozidiel a motocyklov
- 8 Doprava a skladovanie
- 9 Ubytovacie a stravovacie služby
- 10 Informácie a komunikácia
- 11 Finančné a poisťovacie činnosti
- 12 Činnosti v oblasti nehnuteľností
- 13 Odborné, vedecké a technické činnosti
- 14 Administratívne a podporné služby
- 15 Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie
- 16 Vzdelávanie
- 17 Zdravotníctvo a sociálna pomoc
- 18 Umenie, zábava a rekreácia
- 19 Ostatné činnosti
- 20 Nevie [NEPONÚKAJTE!] → *STOP. Ukončíte rozhovor.*

S4. V ktorom kraji sídli Vaša firma? (iba jedna odpoveď)

- 1 Bratislavský kraj
- 2 Trnavský kraj
- 3 Nitriansky kraj
- 4 Trenčiansky kraj
- 5 Žilinský kraj
- 6 Banskobystrický kraj
- 7 Prešovský kraj
- 8 Košický kraj
- 99 Nevie [NEPONÚKAJTE!] → STOP. Ukončíte rozhovor.

S5. V ktorom okrese sídli Vaša firma?

/ZOBRAZENÝ ZOZNAM OKRESOV PODĽA VYŠŠIE VYBRANÉHO KRAJA./

Hlavný dotazník:

1. Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Vlastné úspory
- 2 Úspory iných členov rodiny
- 3 Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných
- 4 Bankový úver
- 5 Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce
- 6 Pôžička od inej firmy
- 7 Investícia zo strany podnikateľského anjela
- 8 Iný zdroj (uvedte)
- 9 Nevie [NEPONÚKAJTE!]

2. Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? (iba jedna odpoveď)

- 1 Nie je to žiadna prekážka
- 2 Je to len mierna prekážka
- 3 Je to vážna prekážka
- 4 Je to rozhodujúca prekážka
- 5 Nevie [NEPONÚKAJTE!]

3. Aké zdroje externé financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)
- 2 Prečerpanie bankového účtu
- 3 Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a priateľov)
- 4 Leasing
- 5 Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)
- 6 Kapitálové financovanie (rizikový kapitál)
- 7 Iné (uvedte)...
- 8 Nevyužili sme žiadne externé zdroje

3A. V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 3 uviedli odpoveď 1 alebo 2)

- 1 Áno
- 2 Nie

4. V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? (iba jedna odpoveď)

- 1 Žiadali sme a boli sme plne uspokojení
- 2 Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení
- 3 Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení
- 4 Nežiadali sme o bankový úver
- 5 Nevieť [NEPONÚKAJTE!]

5. V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 2 alebo č. 3; možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Nedostatočné zabezpečenie
- 2 Nedostatok vlastných zdrojov
- 3 Slabý úverový rating
- 4 Nedostatočný potenciál podniku
- 5 Nedostatočná podnikateľská, úverová história
- 6 Nevieť [NEPONÚKAJTE!]

6. V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, aká bola jeho výška? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)

- 1 Menej ako 25 000 €
- 2 Od 25 000 € do 100 000 €
- 3 Od 100 000 € do 250 000 €
- 4 Od 250 000 € do 500 000 €
- 5 Viac ako 500 000 €

7. V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)

- 1 Prevádzkový kapitál
- 2 Nákup nehnuteľností, dopravného prostriedku, strojov
- 3 Výskumno-vývojové aktivity
- 4 Vytvorenie novej prevádzky
- 5 Propagáciu firmy
- 6 Rozvoj medzinárodných aktivít firmy
- 7 Iné (uvedte) ...

8. V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)

- 1 Ručenie inou osobou alebo subjektom
- 2 Nehnuteľný majetok
- 3 Hnuteľný majetok
- 4 Zásoby

- 5 Pohľadávky
- 6 Iné (uvedte) ...

9. Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (iba jedna odpoveď)

- 1 Zlepšili sa
- 2 Zostali nezmenené
- 3 Zhoršili sa
- 4 Neviem posúdiť [NEPONÚKAJTE!]

10. Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Nepostačujúce zabezpečenie
- 2 Vysoké úrokové miery
- 3 Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery
- 4 Krátka podnikateľská história firmy
- 5 Nedostatočná konkurencia bánk
- 6 Nepriaznivé podnikateľské prostredie
- 7 Žiadne z uvedených
- 8 Neviem posúdiť [NEPONÚKAJTE!]

11. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? (iba jedna odpoveď)

- 1 výborné
- 2 dostatočné
- 3 nedostatočné
- 4 takmer nedosiahnuteľné
- 5 neviem odpovedať

12. Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (iba jedna odpoveď)

- 1 Výrazne sa zlepšili
- 2 Zlepšili sa
- 3 Zostali nezmenené
- 4 Zhoršili sa
- 5 Výrazne sa zhoršili
- 6 Neviem posúdiť

13. Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?

1 úver					
2 záruka					
3 grant / dotácia					
4 rizikový kapitál/ podnikateľský anjel					
5 Nevie [NEPONÚKAJTE!]					
<i>Uvedte prosím preferovanú odpoveď</i>	1	2	3	4	5
A Zavádzanie nových produktov					
B Financovanie nákupu nehnuteľností					
C Nákup výrobných technológií					
D Rozširovanie personálnych kapacít					
E Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce					
F Výskumno-vývojová činnosť					
G Kúpa inej spoločnosti					

14. Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

(iba jedna odpoveď)

- 1 Áno určite
- 2 Áno možno
- 3 Nie
- 4 Nevie to posúdiť [NEPONÚKAJTE!]

15. Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?

(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 14 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2, možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Prevádzkový kapitál
- 2 Zavádzanie nových produktov
- 3 Nákup nehnuteľností
- 4 Nákup výrobných technológií
- 5 Expanzia na domácom trhu
- 6 Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce
- 7 Výskumno-vývojová činnosť
- 8 Iný účel (uvedte)
- 9 Nevie [NEPONÚKAJTE!]

16. Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 15 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2, možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)
- 2 Prečerpanie bankového účtu
- 3 Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)
- 4 Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)
- 5 Leasing
- 6 Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)
- 7 Kapitálové financovanie (rizikový kapitál)
- 8 Iné (uvedte)...
- 9 Nevie [NEPONÚKAJTE!]

17. Uvedte v dňoch priemernú platobnú lehotu dohodnutú s Vašimi zákazníkmi z podnikateľského sektora?

.....dní

18. Uvedte v dňoch priemerný čas, počas ktorého Vaši zákazníci z podnikateľského sektora skutočne preplatia Vaše faktúry?

.....dní

Triediace otázky:

19. V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma? (iba jedna odpoveď)

- 1 Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná
- 2 Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti
- 3 Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy
- 4 Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku
- 5 Fáza útlmu podnikateľskej aktivity

20. Ako dlho podnikáte?

- 1 Menej ako 3 roky
- 2 Od 3 do 5 rokov
- 3 Od 5 do 10 rokov
- 4 10 a viac rokov

21. Aký podiel predstavovali tržby z vývozu tovarov a služieb na celkových Vašich tržbách v roku 2016?

- 1 0 % - naša firma nevyváža tovary a služby
- 2 Menej ako 25 %
- 3 Od 25 % do 50 %
- 4 Viac ako 50 %

Ďakujem, to bola moja posledná otázka. Prajem pekný deň.